

**T.C.
MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU**

**YETERLİLİK VERİ TABANLARININ YETERLİLİK
SİSTEMLERİNDEKİ İŞLEVLERİ**

Osman ÇOŞAR
Uzman Yardımcısı

Ankara, 2021

T.C.

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU

**YETERLİLİK VERİ TABANLARININ YETERLİLİK
SİSTEMLERİNDEKİ İŞLEVLERİ**

(Uzmanlık Tezi)

Osman ÇOŞAR

Uzman Yardımcısı

Doç. Dr. Berna ASLAN

Danışman Öğretim Üyesi

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU BAŞKANLIĞINA

MYK Uzman Yardımcısı OSMAN ÇOŞAR'a ait, "Yeterlilik Veri Tabanlarının Yeterlilik Sistemlerindeki İşlevleri" adlı bu tez, Yeterlilik Sınav Komisyonu tarafından UZMANLIK TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Görevi	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmzası
Başkan			
Üye			
Üye			
Üye			
Üye			

Tez Savunma Tarihi: .../.../20...

ÖNSÖZ

Bu tezin amacı, Avrupa’da oluşturulan farklı ülke yeterlilik sistemlerini ve bu sistemlere uygun olarak geliştirilen veri tabanlarını incelemek, analiz etmek ve çıkarılan sonuçları Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı bağlamında değerlendirmektir.

Bu çalışmanın hazırlanmasında desteklerini esirgemeyen mesai arkadaşlarıma, tezimin şekillenmesinde ve olgunlaşmasında verdiği katkılardan dolayı Doç. Dr. Berna ASLAN’a, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanı Osman Seçkin AKBIYIK’a ve tüm eğitim hayatım boyunca beni maddi ve manevi destekleyen ve geçen yıl yitirdiğimiz babam Özcan COŞAR’a teşekkürü borç bilirim.

Osman ÇOŞAR
Uzman Yardımcısı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLolar LİSTESİ.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
GRAFİKLER LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR.....	viii
ÖZET.....	x
ABSTRACT.....	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. YETERLİLİK KAVRAMI.....	3
1.1.1. Öğrenme Kazanımları Yaklaşımı	7
1.1.2. Yeterlilik Türleri.....	8
1.1.3. Yeterliliklerin Seviyelendirilmesi	9
1.1.4. Yeterliliklerle İlgili Kavramlar	10
1.2. YETERLİLİK SİSTEMİ UNSURLARI.....	11
1.2.1. Yeterlilik Sistemi Kavramı	11
1.2.2. Yeterlilik Çerçevesi Kavramı	13
1.2.3. Yeterlilik Çerçevesi Türleri	16
1.2.3.1. İletişim ve Düzenleyici Çerçeveler	16
1.2.3.2. Esnek ve Sıkı Çerçeveler	17
1.2.3.3. Kısmi ve Kapsayıcı Çerçeveler.....	18
1.2.4. Yeterlilik Çerçevelerinin Tarihsel Gelişimi.....	18
1.2.5. Yeterliliklerin Kalite Güvencesi	20
1.2.6. Bölgesel Yeterlilik Çerçeveleri.....	21
1.2.6.1. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi	22
1.2.6.1.1. AYÇ Tavsiye Kararı.....	23
1.2.6.1.2. AYÇ'nin Temel Hedefleri.....	24
1.2.6.1.3. AYÇ'nin Yapısı	24
1.2.6.1.4. AYÇ Referanslama	26
1.2.6.1.5. AYÇ Tavsiye Kararı'nın Güncellenmesi	26
1.2.6.1.6. AYÇ'nin Etkileri.....	27
1.3. YETERLİLİK VERİ TABANI KAVRAMI VE GELİŞİM SÜRECİ.....	28
1.3.1. AYÇ Sürecine Katılan Ülkelerin Veri Tabanları.....	30
1.3.2. AYÇ Sürecine Katılan Ülkelerin Veri Tabanı Geliştirme Amaçları.....	35

1.3.3. Ülkelerin Veri Tabanlarında Öğrenme Kazanımlarını Göstermeleri	36
1.4. LOQ PORTALI	36
1.5. YENİ EUROPASS.....	37
1.5.1. Yeni Europass Gelişim Süreci	41
İKİNCİ BÖLÜM	
YÖNTEM	
2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	42
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	42
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇ VE TEKNİKLERİ	42
2.4. VERİLERİN TOPLANMASI	42
2.5. ARAŞTIRMA SORULARI	43
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
BULGULAR VE YORUM	
3.1. İRLANDA	45
3.1.1. İrlanda Yeterlilik Sistemi.....	45
3.1.1.1. İrlanda Yeterlilik Sistemi Hazırlık Süreci.....	46
3.1.1.2. İrlanda UYÇ’sinin Oluşturulması ve İrlanda Ulusal Yeterlilik Kurumu Dönemi.....	47
3.1.1.3. İlk İrlanda UYÇ’sinin Oluşturulması.....	50
3.1.1.4. NQAI Döneminin Değerlendirilmesi.....	51
3.1.1.5. İrlanda Yeterlilikler ve Kalite (QQI) Dönemi.....	52
3.1.1.6. İrlanda Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi Diyagramı.....	54
3.1.1.7. İrlanda UYÇ’sinin Kullanımı.....	56
3.1.1.8. NFQ AYÇ İlişkisi	56
3.1.2. İrlanda Yeterlilikler Veri Tabanı	57
3.2. İSKOÇYA	67
3.2.1. İskoç Yeterlilik Sistemi	67
3.2.1.1. İrlanda Yeterlilik Sistemi Hazırlık Süreci.....	67
3.2.1.2. SCQF Organizasyon Yapısı.....	68
3.2.1.3. SCQF Yapısı.....	70
3.2.1.4. SCQF Kredilendirme Sistemi	71
3.2.1.5. SCQF AYÇ İlişkisi	72
3.2.2. İskoçya Yeterlilikler Veri Tabanı	72

3.3. AVUSTURYA.....	76
3.3.1. Avusturya Yeterlilik Sistemi	76
3.4.1.1. AVYÇ'nin Uygulanması.....	79
3.4.1.2. AVYÇ-AYÇ İlişkisi.....	79
3.4.2. Avusturya Yeterlilikler Veri Tabanı	80
3.4. TÜRKİYE	86
3.4.1. Türkiye Yeterlilik Sistemi	86
3.4.1.1. Mesleki Yeterlilik Kurumu'nun Kuruluması	86
3.4.1.2. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi.....	89
3.4.1.2.1. TYÇ'nin Yasal Dayanağı	89
3.4.1.2.2. TYÇ'nin Amaç ve Kapsamı	89
3.4.1.2.3. TYÇ'nin Yapısı.....	90
3.4.1.2.4. Yeterliliklerin TYÇ'ye Yerleştirilmesine İlişkin Çalışmalar.....	94
3.4.1.2.5. TYÇ'nin Yönetim Yapısı	96
3.4.1.2.6. TYÇ Çalışmalarına Genel Bakış ve TYÇ'nin Uygulanması	99
3.4.1.3. TYÇ AYÇ İlişkisi	99
3.4.2. Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı	100
3.4.2.1. Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanının Yapısı	102
3.4.2.2. TYVT Portalı ile ilgili İstatistiki Bilgiler.....	105
3.5. ANKET UYGULAMASI	108
3.5.1. Veri Tabanları İle İlgili Yapısal Bulgular	109
3.5.2. Veri Tabanları İle İlgili İşlevsel Bulgular	115
3.5.3. Anket Bulgularının Değerlendirilmesi.....	120
SONUÇ VE ÖNERİLER	122
EKLER.....	129
KAYNAKÇA	138
TERİMLER SÖZLÜĞÜ.....	144
ÖZGEÇMİŞ.....	146

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Geleneksel Yeterlilikler ve Modern Yeterlilikler.....	6
Tablo 2: ISCED seviyeleri (2011).....	9
Tablo 3: Esnek ve Sıkı Yeterlilikler Çerçevesinin Kavramsal Ayrımı	17
Tablo 4: Yeterlilikler Çerçevesi Zaman Çizelgesi.....	19
Tablo 5: TYÇ AYÇ ve SCQF Seviye Karşılaştırması.....	25
Tablo 6: AYÇ Yeterlilik Formu	33
Tablo 7: Yeterlilik Formu Ülke İstatistikleri	34
Tablo 8: Amaçlarına göre gruplandırılan veri tabanları	35
Tablo 9: Ülkelere Göre Öğrenme Kazanımları	36
Tablo 10: QQI Güzellik Terapisti Yeterlilik Bilgileri	58
Tablo 11: QQI Güzellik Terapisti Yeterliliği için Tamamlanması Gereken Krediler	60
Tablo 12: Güzellik Terapisti Yeterliliği Detayları.....	60
Tablo 13: Yıllara göre Güzellik Terapisti Yeterliliği Edinen Sayısı	61
Tablo 14: QQI İleri Düzey Tarım Yeterliliği	62
Tablo 15: SCQF Yeterlilikleri	70
Tablo 16: SCQF Konaklama, Seyahat ve Turizm Yeterlilikleri.....	74
Tablo 17: Doğu Akdeniz ve Türk Mutfağı İleri Düzey Mesleki Diploması.....	75
Tablo 18: Otomotiv Teknisyeni Yeterliliği	85
Tablo 19: TYÇ Yeterlilik Türleri ve Sorumlu Kurumlar	92
Tablo 20: TYÇ Yeterlilik Formu.....	93
Tablo 21: Yeterlilik Türü Belirleyicisi Formu.....	94
Tablo 22: Çelik Kaynakçısı Seviye 3 MYK Yeterlilik Belgesi.....	104

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: AYÇ Çalışmalarında Genel Görünüm (2020).....	28
Şekil 2: Yeni Europass Yeterlilik Arama Sayfası.....	38
Şekil 3: Europass yeterlilik arama sayfası.....	39
Şekil 4: Europass Öğrenme Modeli.....	41
Şekil 5: İrlanda UYÇ Diyagramı.....	55
Şekil 6: NFQ AYÇ İlişkisi.....	57
Şekil 7: 2020 QQI İnfografik Genel Görünüm.....	64
Şekil 8: Macera Aktiviteleri Yeterliliği 2019 Yılı Görünümü.....	65
Şekil 9: QQI İnfografik-2019 yılı yeterliliklerin alanlara göre dağılımı.....	66
Şekil 10: SCQF Yönetim Şeması.....	69
Şekil 11: SCQF yeterlilik arama sayfası.....	73
Şekil 12: Avusturya Yeterlilik Çerçevesi Diyagramı.....	77
Şekil 13: AVYÇ Yeterlilik Türleri ve Seviyeler.....	78
Şekil 14: AVYÇ ve Veri Tabanı.....	82
Şekil 15: AVYT veri tabanı gelişmiş arama sayfası.....	83
Şekil 16: AVYT veri tabanı yeterlilik karşılaştırması.....	84
Şekil 17: TYÇ Gelişim Süreci.....	98
Şekil 18: TYÇ Diyagramı.....	103

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Aralık 2018 ve Aralık 2020 tarihleri arasında TYVT ziyaretçi sayısı)	106
Grafik 2: Aralık 2018-Aralık 2020 TYVT ziyaretçilerin yaş ve cinsiyet dağılımı.....	107
Grafik 3: Aralık 2020 TYVT ziyaretçi sayısı	107
Grafik 4: Ankete cevap veren sorumluların unvanları.....	109
Grafik 5: Veri tabanlarının kurumsal üst yapılanmaları	110
Grafik 6: Sorumluların çalışma süreleri	110
Grafik 7: Ülkelerdeki Veri Tabanları Sayıları	111
Grafik 8: Ülkelerin veri tabanları kapsamaları	111
Grafik 9: Veri tabanına yerleştirilecek yeterlilikler için şartlar	112
Grafik 10: Ülkelerin veri tabanlarında sağlanan bilgiler	112
Grafik 11: Veri tabanlarında öğrenme yollarının gösterilmesi	113
Grafik 12: Veri tabanlarında sağlanan ek bilgiler.....	113
Grafik 13: Yeterliliklerin İngilizce yayımlanması.....	114
Grafik 14: Veri Tabanlarının UYÇ'ler üzerindeki etki derecesi	115
Grafik 15: Veri Tabanlarının ESCO Portalı ile ilişkilendirilmesi	115
Grafik 16: Veri Tabanlarının Europass entegrasyonu	116
Grafik 17: Veri tabanlarının yeterliliklerin anlaşılmasına etkisi.....	117
Grafik 18: Veri tabanlarının YSÖD'ye etkisi.....	117
Grafik 19: Veri tabanlarının farklı tür yeterlilikler arasındaki geçişe katkısı	117
Grafik 20: Veri tabanlarının HBÖ'ye katkısı.....	118
Grafik 21: Veri tabanlarının eğitim iş piyasası ilişkisine katkısı.....	118
Grafik 22: Veri tabanlarının AB genelinde hareketliliğe katkısı	119
Grafik 23: Veri tabanlarının eğitim sisteminin modernizasyonuna katkısı	119
Grafik 24: Veri tabanlarının istihdama katkısı	120

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ACELS	: İngilizce Eğitim Hizmetleri Akreditasyon ve Koordinasyonu
AKTS	: Avrupa Kredi Transfer Sistemi
AQF	: Avustralya Yeterlilikler Çerçevesi
AQRF	: Güney Doğu Asya Ülkeleri Birliği
AYÇ	: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi
AVYÇ	: Avusturya Yeterlilikler Çerçevesi
CARICOMQF	: Karayipler Topluluğu
CDN	: Üniversite Gelişim Ağı
CEDEFOP	: Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi
CRB	: Kalite Güvence Kurumu
DIT	: Dublin Teknoloji Enstitüsü
EHEA	: Avrupa Yükseköğretim Alanı
EQAVET	: Mesleki Eğitim ve Öğretimde Avrupa Kalite Güvencesi
FETAC	: İleri Eğitim ve Öğretim Belgelendirme Enstitüsü
GCCQF	: Körfez Birliği Konseyi Yeterlilik Çerçevesi
HBÖ	: Hayat Boyu Öğrenme
HETAC	: Mesleki Yüksek Eğitim ve Öğretim Enstitüsü
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
IOT	: Teknoloji Enstitüsü
IPRG	: Sanayi Politikaları İnceleme Kurulu
ISCED	: Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması
ISCO	: Uluslararası Meslek Sınıflaması
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
LOQ	: Öğrenme Fırsatları ve Yeterlilikler
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MSA	: Mutfak Sanatları Akademisi
MYK	: Mesleki Yeterlilik Kurumu
NARIC	: Ulusal Akademik Tanıma ve Bilgilendirme Merkezi
NFQ	: İrlanda Yeterlilikler Çerçevesi
NQAI	: İrlanda Ulusal Yeterlilik Kurumu
NZQA	: Yeni Zelanda Yeterlilik Kurumu
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Ajansı
ÖÖT	: Önceki Öğrenmelerin Tanınması

QAA	: Kalite Güvence Kurumu
QQI	: İrlanda Kalite ve Yeterlilikler Kurumu
SADCQF	: Güney Afrika Kalkınma Birliği Yeterlilikler Çerçevesi
SAQA	: Güney Afrika Yeterlilik Kurumu
SCOTCAT	: İskoç Kredi Biriktirme ve Transfer Tasarısı
SCOTVEC	: İskoç Mesleki Eğitim Konseyi
SCQF	: İskoç Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi
SEC	: Devlet Sınav Komisyonu
SQA	: İskoç Yeterlilikler Kurumu
SVQ	: İskoçya Mesleki Yeterlilikleri
TNQF	: İngiliz Milletler Topluluğu- Uluslararası Yeterlilikler Çerçevesi
TR	: Türkçe
TRR	: Türkiye Referanslama Raporu
TYÇ	: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
TYVT	: Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı
UKN	: Ulusal Koordinasyon Noktası
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
UYÇ	: Ulusal Yeterlilik Çerçevesi
YBK	: Yetkilendirilmiş Belgelendirme Kuruluşu
YSÖD	: Yaygın ve Serbest Öğrenmelerin Doğrulanması
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu
YÖKAK	: Yükseköğretim Kalite Kurulu

ÖZET

YETERLİLİK VERİ TABANLARININ YETERLİLİK SİSTEMLERİNDEKİ İŞLEVLERİ

OSMAN ÇOŞAR

Yeterlilik çerçeveleri 20. yüzyılın son dönemlerinde birkaç Anglosakson kökenli ülkenin geliştirdiği, 21. yüzyılın başlarında ise neredeyse tüm dünya ülkelerinin geliştirdiği; ülke ya da bölgelerdeki yeterlilik sistemlerinin kalitesinin artırılması, görünürlüğün artırılması, farklı yapıların bir arada çalışmasını sağlayan araçlardır. Yeterlilik çerçeveleri sadece ülkeler için değil, farklı ülkelerin yeterlilik çerçevelerinin karşılaştırılmasını sağlayacak yapıda da oluşturulmaktadır. Bu yapılar da bölgesel yeterlilik çerçeveleridir. Yeterlilik çerçeveleri farklı amaçlar için kullanılabilir. Kimi ülkeler yeterlilik sistemlerini dönüştürmek için yeterlilik çerçevesi geliştirirken, kimi ülkeler de mevcut yeterlilik sisteminin görünürlüğünün artırılması, mevcut yapının iyileştirilmesi için yeterlilik çerçeveleri geliştirmektedir. Yeterlilik veri tabanları ise yeterlilik çerçevelerinde yer alan yeterliliklerinin öğrenme kazanımları, seviyeler, alanlar, türler gibi sınıflandırma araçları ile kategorize edilerek erişime açıldığı yapılarıdır. Veri tabanları iş arayanların, öğrenenlerin, işverenlerin ve politika geliştiricilerin yeterlilik çerçevelerini aktif bir şekilde kullanılmasını sağlar.

Bu çalışmada yeterlilik çerçevesi ve yeterlilik veri tabanları kavramı üzerinde durulmuş; bu yapıların yeterlilik sistemleri üzerindeki işlevleri de Avusturya, İrlanda, İskoçya ve Türkiye örnekleri üzerinden incelenmiştir. Ayrıca AYÇ çalışmalarına katılan ülkelerin veri tabanlarını analiz etmek için anket çalışması yapılmıştır.

Bu çalışma karma araştırma yöntemiyle yapılmıştır. Araştırma sonucunda yeterlilik çerçeveleri ve veri tabanlarına sahip Avusturya, İrlanda ve İskoçya örnekleri ve anket bulguları üzerinden Türkiye yeterlilik sisteminin ve veri tabanının geliştirilmesi için öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yeterlilik sistemi, ulusal yeterlilik çerçevesi, bölgesel yeterlilik çerçevesi, yeterlilikler veri tabanı

ABSTRACT

FUNCTIONS OF QUALIFICATIONS DATABASES ON QUALIFICATIONS SYSTEMS

ÇOŞAR, OSMAN

Qualifications frameworks were initially developed by a few countries with anglo-saxon origins at the last period of the 20th Century. However, they have become phenomenon at the very beginning of the 21st century among countries all around the world. Qualifications frameworks are tools by means of which, quality and visibility of qualifications can be enhanced within a country or a region and are tools in which different structures of a system can work coherently. Qualifications frameworks can also serve for different purposes. While some countries use it as a transformer of a qualifications system, others use it in order to enhance visibility and expand capacity of a system.

Regarding qualifications databases, they are inventories whereby qualifications can be categorized in accordance with learning outcomes approach, levels and types of qualifications. Finally, qualifications databases could assist job seekers, learners, recruiters, policy makers to use qualifications framework effectively.

In this study, the concepts of qualifications frameworks and databases have been discoursed. Functions of databases over qualifications systems have been discussed within the context of Austrian, Scottish, Irish and Turkish patterns. Furthermore, a survey has been conducted to countries participating in the EQF process in order to analyze the structures, scopes and functions of databases developed.

This study has been constructed by means of hybrid research method. In light of the findings obtained from the Austrian Irish and Scottish patterns and the survey, some proposals have been developed for the Turkish Qualifications Framework and Database.

Key words: Qualifications system, national qualifications framework, regional qualifications framework, qualifications database

GİRİŞ

21. yüzyılda dünya, artan bir şekilde birbirine eklemlenmektedir ve herhangi bir yerdeki ekonomik kriz, dünyanın diğer bir ucundaki ülkeyi dahi aynı biçimde etkileyebilmektedir. Ayrıca, yine bu yüzyıldan itibaren çeşitli sebeplerden dolayı kitlesel göç hareketlerinde ciddi bir ivmelenme yaşanmıştır. Milyonlarla ifade edilen bu göç dalgası ve ülkelerin birbirine entegrasyonu, işsizlik, yoksulluk, sosyal dışlanma gibi bir takım problemleri ve uyumsuzlukları da beraberinde getirmiştir.

Ülkeler, oluşan bu aksaklıkları gidermek için ekonomik tedbirlerin yanı sıra bireylerin becerilerinin geliştirilmesi, bölgesel ve uluslararası hareketliliği ve genel uyumu kolaylaştırmak için çeşitli yöntemler geliştirmişlerdir. Bu gelişmeler geleneğin ve alışılmışın dışında bazı yeni kavramlar ve teknikleri beraberinde getirmiştir. Bu dönemde öne çıkan önemli bir gelişme sadece örgün eğitim süreçleri ile kazanılan yeterliliklerin değil aynı zamanda yaygın ve serbest öğrenme sonucu edinilen yeterliliklerin de tanındığı kapsayıcı yeterlilik sistemlerinin kurulması olmuştur. Özetle, karmaşık yeterlilik sistemlerinin anlaşılması, iyileştirilmesi, kapsayıcılığının artırılması ve karşılaştırılması için yeterlilik çerçeveleri ve veri tabanları oluşturulmuştur.

Yeterlilik çerçeveleri ve veri tabanları, genellikle dağınık halde bulunan yeterlilikleri tek bir ortamda toplamak, yeterlilik sistemlerini reforme etmek ya da iyileştirmek için geliştirilmiştir. Kurgulanan bu yapılarla eğitim sisteminin daha iyi incelenebilmesi, aksaklıklara daha etkili çözüm bulunabilmesi, eğitim sağlayıcıların öğretim programı içeriklerini şekillendirebilmesi, kariyer arayışı içindeki bireylerin eğitim ve iş fırsatlarına ulaşabilmeleri amaçlanmıştır.

PROBLEM

21. yüzyılda farklı öğrenme ortamlarda edinilen yeterliliklerin birbirleriyle ilişkisinin kurulması, halk nezdinde şeffaf ve ulaşılabilir olması ve farklı ülke yeterlilikleri arasında ilişki kurulmasını sağlamak için yeterlilik çerçeveleri geliştirilmiştir. Bu yeterlilik çerçevelerinin son kullanıcılara ulaştırılması için bir nevi yeterliliklerin vitrini olarak adlandırabileceğimiz veri tabanlarının işlev, özellik ve amaçlarının ve de uygulanma sahalarının tam olarak bilinmemesi bu çalışmanın problemi olmuştur.

AMAÇ

Bu çalışmanın genel amacı, yeterlilik sistemlerinin ve veri tabanlarının tarihsel gelişim süreçleri içerisinde farklı ülke eğitim ve öğretim sistemlerinde nasıl yer aldığını, ne tür beklentilerle oluşturulduğunu belirlemek ve incelenen ülkelerdeki işlevleri konusunda detaylı bir araştırma yapmaktır.

Avusturya, İskoçya, İrlanda ve Türkiye Yeterlilik Çerçevesi hakkında icel bir araştırma yaparak farklı ülkelerin uygulamaları hakkında fikir sahibi olmak ve anket çalışması ile ülkelerin veri tabanlarının işlevleri tespit ederek Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı'nın (TYVT) bu işlevleri tam olarak yerine getirebilmesi için önerilerde bulunmak ise tezin özel amacıdır.

ÖNEM

Bu çalışmanın temel önemi yeterlilikler veri tabanları alanında neredeyse yok denecek kadar az olan literatüre katkı sağlayarak birey ve kurumlara referans doküman oluşturmaktır. Ayrıca çıkan sonuçlarının politika yapıcılara, akademisyenlere ve araştırmacıların çalışmalarına da katkı sağlanması beklenmektedir.

KISITLAR

Bu çalışmada dünyanın birçok alanında yeterlilik çerçevesi ve veri tabanı geliştirilmesine rağmen sadece AYÇ Tavsiye Kararı kapsamında yeterlilik çerçevesi ve veri tabanı geliştiren yani AB Üye Ülkeler ve AB program ülkeleri incelenmiştir. Ayrıca yine ülkelerde çok farklı yeterlilik veri tabanları bulunmakla birlikte genel itibarıyla yeterlilik çerçevesini yansıtan veri tabanlarına yer verilmeye çalışılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Çalışmanın bu bölümünde yeterlilik, yeterlilik sistemleri kavramları, amaçları ve işleyişleri üzerinde durulacaktır.

1.1. YETERLİLİK KAVRAMI

Tarihsel perspektifle incelendiğimizde yeterlilik kavramının izlerinin eski uygarlık eğitim sistemlerine dayandığını görebiliriz. Yeterlilik kavramı önceleri din, felsefe ve etik konular üzerinde izler gösterirken, daha sonraları özellikle akademik ve mesleki alanda Bologna Üniversitesi, Paris ve Oxford Üniversitelerinde daha derli toplu bir şekilde anlam kazanmıştır. 19. yüzyılın sonu itibarıyla, nitelikli insan gücü talebi ve teknolojik gelişmeler özgün eğitim sistemleri ihtiyacını doğurmuştur.¹ 20. yüzyıla gelindiğinde ise mevcut eğitim sistemleri, küresel çapta disiplinler arası ve çok becerili insan sermayesi ihtiyacıyla birlikte çok yönlü iş ve eğitim ilişkileri taleplerine yeteri kadar cevap verememekteydi.

Diğer yandan işçi ve öğrenen hareketliliğinin teknoloji sayesinde kolaylaşması ve kitlesel göç hareketlerinin son dönemlerde hiç olmadığı kadar artması kişilerin sahip olduğu becerilerin ve yetkinliklerin kolay ve güvenilir şekilde anlaşılmasını ve değerlendirilmesini zaruri kılmıştır. Bu bağlamda özellikle Anglosakson ve Batı Avrupa ülkeleri yeterlilik kavramına farklı ve yeni bir boyut kazandırmıştır. Öğrenme kazanımı yaklaşımına göre dizayn edilen ve veri tabanları vasıtasıyla yeterlilik sistemlerinin temel girdisi olan yeni tür yeterlilikler bu çalışmanın da ana eksenini oluşturacaktır.

Bu bölümde temel kavramlar üzerinde durulacaktır.

Yeterlilik kavramı, bölgeden bölgeye hatta ülkeden ülkeye dahi farklılık göstermektedir. Yeterlilik daha çok, kendisine ulusal bağlamda atfedilen anlamla ifade edilmektedir. Ancak daha çok kabul görmüş tanımlar üzerinde durulacaktır. Bu çalışmada yeterlilik, referans

¹ Higgs, P. & Keevy, J. 2009. Qualifications frameworks in Africa: a critical reflection. South African Journal of Higher Education, Vol.23(4), pp.690-702.

noktası olarak alınan iki çatı örgüt bağlamında tanımlanmıştır. İlk olarak UNESCO²'nin hazırlamış olduğu ISCED³ 2011 yeterliliği örgün bir programın:⁴

- Eğitim programı şeklinde yapılandırılmış ve eğitim sürecinde ve sonunda uygulanan bir dizi sınavın başarı ile tamamlanması,
- Belli sayıda öğrenme kredisinin biriktirilmesi,

ya da

- Bilgi, beceri ve yetkinliğin edinildiğinin başarılı bir resmi değerlendirme süreci ile doğrulanması şeklinde ifade etmektedir.

ISCED 2011’de ayrıca yeterlilik “credential” İngilizce’den Türkçe’ye “yeterlilik belgesi” şeklinde çevrilebilecek kavrama denk tutulmaktadır. Ancak diploma, derece ya da sertifika yeterliliğin türleri şeklinde ifade edilmiştir.⁵

AYÇ Tavsiye Kararındaki tanıma⁶ göre ise “yeterlilik, yetkili bir otorite tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli standartlara göre edinmesinin resmi değerlendirme ve doğrulama süreci sonunda oluşan çıktı” olarak ifade edilmektedir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Ajansına (OECD) göre ise:⁷

“Yeterlilik, bir kişinin belirlenmiş standartlara göre bilgi, beceri ve/veya yetkinliği öğrendiğinin yetkili bir otorite tarafından saptanması sonucunun elde edilen çıktısıdır. Öğrenmenin standardı, bir programın başarılı bir şekilde tamamlanması ya da değerlendirme süreci yardımıyla belirlenir. Bir yeterliliğin öğrenilmesi ya da değerlendirilmesi, öğrenme programı ya da işbaşı deneyimi ile oluşur. Yeterlilik, işyerindeki ya da eğitim öğretim ortamında oluşan bir değer olarak tanımlanabilir. Yeterlilik, bir işi icra edebilmek için verilen resmi belge de olabilir.”⁸

Yeterlilik kavramının önemi özellikle son birkaç on yılda daha da artmıştır. Şöyle ki, daha önceleri resmi eğitim süreci sonucunda kişiye diploma, okul bitirme belgesi ya da kurs tamamlama belgesi şeklinde ifade edilen çıktılar verilmekteydi. Ancak bunların büyük

² Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Organizasyonu

³ International Standard Classification of Education

⁴ ISCED 2011, <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

⁵ ISCED 2011, <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

⁶ Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi Oluşturulması hakkında 23 Nisan 2008 Avrupa Parlamentosu ve Komisyonu Tavsiye Kararı, <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF>, s.4.

⁷ Propositions for a Typology of Recognition Systems, <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/41834778.pdf>

bölümü öğrenme kazanımı yaklaşımına göre hazırlanmamaktaydı. Diğer yandan serbest öğrenme, iş ve sosyal ortamda önceki öğrenmelerle kazanılan bilgi, beceri ve yetkinlikler henüz resmi otoriteler tarafından doğrulanmıyor yani bu yolla yetkinlik kazanan kişilere belge verilmiyordu.

Yeterlilik kavramının en önemli bileşenlerinden biri olan serbest öğrenme yoluyla edinilen yeterliliklere de ayrı bir parantez açmak gerekir. Avrupa Mesleki Eğitimi Geliştirme Merkezi* (CEDEFOP)'a göre:⁸

“Serbest öğrenme: Günlük iş, aile ya da işbaşı aktivitelerinden kaynaklanan öğrenmedir. Amaç, zaman ya da öğrenme desteği bakımından yapılandırılmış ya da organize edilmiş değildir. Serbest öğrenme, öğrenenin açısından, öğrenme amaçlı değil, farkında olmadan öğrenme şeklinde ifade edilmektedir”.

Son yıllarda önemi gittikçe artan bu yeterlilikleri sınıflandırabilmek, kapsayıcı ve farklı yeterlilik türleriyle bir bütün oluşturabilmek için yeterlilik kavramı geliştirilerek ona ortak bir anlam atfedilmiştir. Yukarıda üzerinde durulan tanımlardan da anlaşılacağı gibi yeterlilik öğrenme sürecinin nasıl olduğundan ziyade, süreç sonucunda belli bir yetkinliğe ulaşıp ulaşılamadığına odaklanmaktadır.

Aşağıdaki tabloda başta öğrenme kazanımları olmak üzere eğitim, öğretim ve sosyal tarafların ihtiyaçları ışığında eski tip yeterliliklerle yeni tip yeterliliklerin farkları gösterilmektedir.

* <https://www.cedefop.europa.eu/en/about-cedefop>

⁸ CEDEFOP “Terminology 2008”, https://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf

Tablo 1: Geleneksel Yeterlilikler ve Modern Yeterlilikler

GELENEKSEL YETERLİLİKLER	MODERN YETERLİLİKLER
Önceki eğitime odaklanır.	Hayat boyu öğrenmeyi destekler.
Eğitim sağlayıcılar tarafından belirlenir.	Tüm paydaşlar tarafından belirlenir.
İlk işe girişte kullanılır.	İşe giriş, iş değişikliği, ileri eğitim yollarına erişim ve kariyer değişikliği gibi farklı amaçlarla da kullanılabilir.
Genç öğrenenlere odaklanır.	Tüm bireylere odaklanır.
Genellikle dikey ilerleme mevcuttur.	Yatay, dikey ve hareketlilikle ilerleme mevcuttur.
Tek bir otoritenin gözetiminde hazırlanır. (genellikle eğitim bakanlıklarının)	Farklı kurumların ve paydaşların katılımıyla hazırlanır.
Sadece tam yeterlilik tanımlanır.	Yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasının kolaylaştırılması için birim yeterlilikler ana etmendir.

Yeterlilikler bir takım amaçlara hizmet etmektedir:⁹

- İşverenlere, yeterlilik sahibinin neleri bilip, yapabildiğini göstermektedir.
- Eğitim sağlayıcılara, bireylerin almış oldukları eğitimin içeriğini ve seviyesini göstermede yardımcı olur.
- Bireylerin işe istihdam edilebilirliğini artırmakta ve onlara ileri düzey eğitime erişmekte kolaylık sağlamaktadır.
- Yeterlilikler, bazı mesleklerin icra edilmesinde zorunludur. Örneğin, İnşaat İşçisi Seviye 2 Mesleki Yeterlilik Belgesi olmadan ilgili meslek icra edilememektedir.¹⁰

Yeterlilikler ayrıca politika yapımcılar için; eğitim sistemlerinde orta ve uzun vadede politika geliştirmede bir odak ve referans noktası işlevi görebilir.¹¹

⁹ AYÇ 10. Yıl Kitapçığı, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19190&langId=en>, s.7.

* Mesleki Eğitim ve Öğretim

¹⁰ MYK Mesleki Yeterlilik Belge Zorunluluğu Getirilen Meslekler, <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/haberler/36-departman3/3396-myk-mesleki-yeterlilik-belgesi-zorunluluuna-36-meslek-daha-lave-edildi>

¹¹ Cedefop, “Understanding Qualifications” <https://www.cedefop.europa.eu/en/themes/understanding-qualifications>

1.1.1. Öğrenme Kazanımları Yaklaşımı

Ülkeler yeterlilik sistemlerini modernize ederken sistemi öğrenme kazanımları kavramı etrafında şekillenmiştir. Bu yaklaşımın sistemlerin temel taşı olmasının sebebi, iş tabanlı öğrenmelerle mesleki eğitim ve öğretimin uyumlaştırılmasının yanı sıra, genel ve akademik eğitim programlarının da öğrenme kazanımı odaklı hale getirilmesidir. Bir başka ifadeyle girdi odaklı eğitimden kazanım (çıktı) odaklı eğitime geçiş planlanmıştır. Böylelikle tüm eğitim sağlayıcılar, belgelendirme kuruluşları, akreditasyon ve program-standart hazırlama kuruluşları uyum içinde olması kolaylaşacaktır.

Öğrenme kazanımı, herhangi bir öğrenme süreci sonunda kişinin edindiği bilgi, beceri ve yetkinliği göstermektedir.¹² Eski tip yeterlilikler genellikle eğitimin süresi, hangi kurum tarafından verildiği gibi bilgileri içermekteydi. Ancak yeni tip yeterlilikler öğrenme süreci gibi geleneksel bilgileri vermekle birlikte, daha çok yeterlilik sahibinin neleri bilip, yapabildiğine odaklanmaktadır.

Öğrenme kazanımları:¹³

- Öğrenenler için bir öğrenme süreci sonunda (öğrenme bağlamından bağımsız) öğrenenden beklenen bilgi, beceri ve yetkinliği açık bir şekilde ifade eder.
- Öğretmenler/eğitmenler için eğitimin sürecini yapılandırır, öğretim yönteminin seçimine yön verir ve öğrenme sürecini destekler.
- Değerlendiriciler için başarı/başarısızlık ve performans ölçütlerinin netleştirilmesiyle değerlendirme sürecini iyileştirir.
- Eğitim ve öğretim sağlayıcılar için iç ve dış paydaşlarla iletişim ve planlamada önemli bir araçtır. Bu bakış açısı, bir yeterliliğin bir kursun ya da bir programın yapılandırılması ve hedeflerinin belirlenmesine yardımcı olur.
- Toplum ve iş piyasası için ihtiyaçların belirlenmesi ve bu ihtiyaçlara uygun bir şekilde cevap verebilmede farklı paydaşların eğitim ve öğretimde yer almasına olanak sağlayan ortak bir dil sağlar.

¹² Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Belgesi, Ankara 2015, s.45.

¹³ Defining, writing and applying learning outcomes, https://www.cedefop.europa.eu/files/4156_en.pdf

1.1.2. Yeterlilik Türleri

Yeterliliklerin öğrenme kazanımları yaklaşımına göre hazırlanmasının en önemli sebeplerinden birisi, gerek serbest öğrenme yollarıyla edinilsin gerekse yaygın ya da örgün eğitim yoluyla edinilsin yeterlilik arasında ilişki kurabilmek, sınıflandırabilmek ve kazanılan yeterliliğin tanınmasını sağlamaktır. Bu bağlamda sorumlu otoriteler bu şeffaflığı sağlayabilmek için yeterlilikleri çeşitli şekilde sınıflandırma yoluna gitmiştir.

Yeterlilik türü bir ülkede yeterliliğin seviyesi, eğitim süresinin uzunluğu, edinme yolu ve işe giriş seviyesi bakımından benzerlik gösteren diploma, sertifika ve unvan grupları olarak tanımlanmaktadır.¹⁴

Türkiye Yeterlilik Çerçevesi'nin kurgusunda ise yeterlilik türü, aynı seviyede yer alan ancak kredi değeri, öğrenme kazanımları işlevleri bakımından farklılık gösteren yeterlilikleri sınıflandırmak için kullanılmaktadır.¹⁵

Ülkeler yeterliliklerini, yeterlilik sistemlerine aktarırken bir takım amaçlar doğrultusunda kategorize etme yoluna gitmiştir. Genelde örgün öğretim yollarıyla edinilen yeterlilikleri çerçevelere eklemişlerdir. Bu yeterlilikler ağırlıklı olarak mesleki eğitim ve öğretim, genel eğitim yeterlilikleri ve akademik yeterliliklerdir. Ancak bazı ülkeler örgün ve yaygın öğrenme ortamında edinilmiş yeterlilikleri de kendi içinde ayrı sınıflama yoluna gitmişlerdir. Örneğin, Çekya ve İsviçre MEÖ¹⁶ yeterlilikleri ile akademik yeterliliği ayrı ayrı sınıflandırma yoluna giderken, Avusturya hem tüm örgün öğrenme ortamında edinilen yeterlilikleri hem de ustalık ve kalfalık yeterlilikleri gibi yaygın öğrenme ortamında edinilen yeterlilikleri tek bir çerçeve içerisinde sınıflandırmıştır.¹⁷ Diğer yandan özellikle 2000'li yılların başlarından itibaren ülkeler serbest öğrenme ortamında edinilen yeterlilikleri de kapsamlı bir çerçeve içerisinde toplama eğilimine girmişlerdir. İleride detaylı şekilde üzerinde durulacak Türkiye Yeterlilik Çerçevesi de ülke genelinde kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilik türlerini içerecek şekilde kurgulanmıştır.

¹⁴ Cedefop, "Qualifications at Level 5: Progressing in a Career or to Higher Education"

https://www.cedefop.europa.eu/files/6123_en.pdf

¹⁵ Türkiye Yeterlilik Çerçevesinin Tasarımı, <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/tycnin-tasarim>

¹⁶ Mesleki Eğitim ve Öğretim

¹⁷ Cedefop, "Avrupa'da Yeterlilik Çerçevesi Gelişimi 2018" https://www.cedefop.europa.eu/files/9139_en.pdf

1.1.3. Yeterliliklerin Seviyelendirilmesi

Yeterlilikleri kıyaslayabilmek, bütüncül ve tutarlı bir yapıya kavuşturulabilmek için ülkelerin attığı en önemli adımlardan birisi yeterlilikleri bilgi, beceri ve yetkinlik şeklinde tanımlanmaktadır. Buradaki çıkış noktası, kişilerin sahip olduğu yetkinlik düzeyinin; aldığı eğitim ya da işbaşı öğrenme sürecinde kendini geliştirme düzeyi gibi öğrenme çıktılarının derecesidir. Yeterliliklerin seviyelendirilmesi sadece belli yeterliliklerin karşılaştırılmasını değil, ayrıca yeterlilik sistemlerinin hatta eğitim sistemlerinin kıyaslanabilmesini, uygun doğrulama araçları geliştirilmesini ve ülkelerin ortak çalışmalarıyla diğer ülkelerin de eğitim sistemini modernize etmesini kolaylaştıracaktır.

Yeterliliklerin seviyelere ayrılması çalışmalarının 1970'lerde UNESCO çatısı altında oluşturulan ISCED (Eğitimin Uluslararası Standart Sınıflandırılması) çalışmalarıyla başladığı söylenebilir. En son 2011 yılında yayınlanan çalışmada basitten karmaşığa - kolaydan zora- genel, mesleki ve akademik eğitim düzeylerine yer verilmiştir. Aşağıdaki tabloda seviyelere karşılık gelen dereceler gösterilmiştir.

Tablo 2: ISCED seviyeleri (2011)

Seviye	Tanım
0	Erken Çocukluk Eğitim
1	İlköğretim ya da Temel Eğitimin İlk Dönemi
2	Orta öğretim ya da Temel Eğitimin İkinci aşaması
3	Orta Öğretim Eğitimi
4	Orta Öğretim Sonrası Eğitimi (Lisans Öncesi)
5	Mesleki ve Teknik Ön Lisans Programı
6	Lisans Programı ya da dengi
7	Yüksek Lisans Programı ya da dengi
8	Doktora Eğitim ya da dengi
9	Eğitim seviyesi tanımlanmamıştır.

Kaynak: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

Avrupa çapında çoğu yeterlilik çerçevesi ISCED'e atıf yapıyor olsa da yeterliliklerin karşılaştırılması şeffaflık işlevini tam manasıyla sağlayamamıştır. Dolayısıyla, bu

beklentilere karşılık verebilmek için ve iş dünyası ile eğitim arasındaki uçurumu azaltmak için Avrupa Birliği, Avrupa Yeterlilik Çerçevesini (AYÇ) geliştirmiştir. AYÇ seviye tanımlayıcıları aracılığıyla tanımlanan ve 8 referans çerçeveden oluşan bir yapıdır. AYÇ ile birlikte kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterliliklerin yanında önceki öğrenmelerle kazanılan yeterliliklerin de UYÇ'lere¹⁸ yerleştirilmesi planlanmaktadır. AYÇ bu çalışmanın ana bileşenlerinden biri olduğu için AYÇ ile ilgili tüm ayrıntılara ileride detaylı bir şekilde değinilecektir.

1.1.4. Yeterliliklerle İlgili Kavramlar

Yeterlilik ve öğrenme kazanımları kavramları ile birlikte bir dizi yeni tanımlarda eğitim ve öğretim sistemlerinde sıkça yer almaktadır. AYÇ Tavsiye Kararı'nda yeterlilik alanına giren diğer tanımlar aşağıdaki gibidir:¹⁹

Uluslararası yeterlilik; yasal olarak kurulmuş bir uluslararası kuruluş (birlik, örgüt, sektör veya şirket) tarafından veya uluslararası kuruluş adına bir ulusal kuruluş tarafından düzenlenen ve uluslararası kuruluş tarafından belirlenen ölçütlere göre değerlendirilen öğrenme kazanımlarını içeren yeterlilik anlamına gelmektedir.

Bilgi; bilginin öğrenme yoluyla özümsemesinin sonucu anlamına gelmektedir. Bilgi, çalışma ya da öğrenim alanıyla ilgili olgu, ilke, kuram ve uygulamaların bütünüdür. AYÇ kapsamında bilgi, kuramsal ve/veya olgusal bilgi şeklinde tanımlanmaktadır.

Beceri; bilgiyi uygulama ve görevlerin tamamlanması ile sorunların çözümü için yöntem bilgisinin nasıl kullanılacağını bilme yeteneği anlamına gelmektedir. AYÇ bağlamında beceri, bilişsel (mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünmeyi de içerir) ve uygulama becerileri (el becerisi ile yöntem, malzeme, araç ve gereçlerin kullanılmasını da içerir) olarak tanımlanmaktadır.

Sorumluluk ve bağımsızlık; öğrenenin bilgi ve becerilerini bağımsız şekilde ve sorumluluk alarak uygulama yeteneği anlamına gelmektedir.

Yetkinlik; bilgi, beceri ve kişisel, sosyal ve/veya yöntemsel yetenekleri çalışma ve öğrenim alanları ile mesleki ve kişisel gelişim sürecinde kullanmaya ilişkin kanıtlanmış yetenek anlamına gelmektedir.

¹⁸ UYÇ: Ulusal Yeterlilik Çerçevesi

¹⁹ AYÇ Tavsiye Kararı, 2017, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)

Yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması; Bireyin yaygın ve serbest öğrenme ortamlarında edindiği öğrenme kazanımlarının uygun ölçütlere göre değerlendirildiğinin yetkili kurum tarafından onaylanması süreci anlamına gelmektedir. Dört farklı aşamadan oluşur: bireyin belirli deneyimlerini diyalog yoluyla tanımlama, bireyin deneyimlerini görünür kılmak için dokümantasyon, bu deneyimleri resmi olarak değerlendirme, bireyi bir yeterliliğin tamamı veya bir kısmına ulaştıracak şekilde değerlendirme sonuçlarını belgelendirir.

Öğrenme kazanımlarının resmi olarak tanınması; Başarılmış öğrenme kazanımlarına ileri öğrenimler veya istihdam amacıyla yetkili kurum tarafından resmi statü kazandırılması süreci anlamına gelmektedir.

Kredi; tutarlı öğrenme kazanımları setinden oluşan yeterlilik parçasının, kabul edilmiş ölçütlere göre yetkili kurum tarafından değerlendirildiği ve doğrulandığının teyidi anlamına gelmektedir. Kredi, bireyin tanımlı öğrenme kazanımlarını başarması halinde yetkili kurumlar tarafından düzenlenir; uygun değerlendirmelerle ispatlanır ve bireyin ilgili öğrenme kazanımlarını başarmak için genellikle ihtiyaç duyduğu tahmini iş yükünü gösteren nicel değerlerle (örn. krediler veya kredi değerleri) ifade edilir.

Kredi sistemleri; kredilerin tanınmasını kolaylaştırmak için kullanılan şeffaflık aracı anlamına gelmektedir. Bu sistemler, denklik, muafiyet, biriktirilen ve taşınan birimler/modüllerin yanı sıra, sağlayıcılar için ilerleme yollarını bireyselleştirme bağımsızlığı ve yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasını da içerebilir.

Kredi transferi; bireyin bir öğrenme ortamında biriktirdiği kredilerin başka bir ortamda değerlendirilmesi ve tanınmasına imkân veren süreç anlamına gelmektedir. Kredi Transferi: Bireyin bir öğrenme ortamında biriktirdiği kredilerin değerlendirilmesi ve tanınmasına imkân veren süreç anlamına gelmektedir.

1.2. YETERLİLİK SİSTEMİ UNSURLARI

1.2.1. Yeterlilik Sistemi Kavramı

Yeterlilik sistemleri kişilerin kariyer hedefleri, istihdam edilme fırsatları doğrultusunda istedikleri yeterliliklere ilişkin tüm unsurları içeren kurallar bütünüdür. Yeterlilik sistemi genel hatları itibarıyla, sadece bir ülkedeki ilgili kuruluşların vermiş olduğu yeterlilikleri

içermez, ayrıca tüm kalite güvence prensiplerini, ilgili tüm paydaşları, kurumları, mevzuatları ve de alt yeterlilik çerçevelerini kapsar.²⁰

Yeterlilik sistemi ile ilgili bir diğer tanım ise 2017 AYÇ Tavsiye Kararı'nda şu şekilde ifade edilmiştir:²¹

“Ulusal yeterlilik sistemi; öğrenmelerin tanınması ve eğitim ve öğretimi, işgücü piyasası ve sivil topluma bağlayan diğer mekanizmalarla ilgili üye ülke faaliyetlerinin tüm unsurları anlamına gelmektedir. Ulusal yeterlilik sistemi; kalite güvencesi, değerlendirme ve yeterliliklerin belgelendirilmesine ilişkin kurumsal düzenleme ve süreçlerin geliştirilmesi ve uygulanmasını içermektedir. Ulusal yeterlilik sistemi pek çok alt sistemden oluşabilir ve ulusal yeterlilik çerçevesi içerebilir.”

Yeterlik sistemlerinin temel bileşenleri şu şekildedir:²²

- Kalite güvencesi, kaynak, uygulama ve yönetim için kurumsal alt yapı oluşturma,
- Program geliştirmek için standartlar oluşturma,
- Eğitim öğretim hizmetlerinin sağlayıcılarını yetiştirme (iş tabanlı öğrenme sağlayan taraflar da dahil)
- Öğrenme kazanımlarının ölçülüp değerlendirilmesi için yöntemlerin belirlenmesi,
- Öğrenme kazanımları bazlı yeterliliklere göre belgelendirme süreçlerinin geliştirilmesi,
- Yeterlilik süreçleri için akreditasyon mekanizması geliştirme,
- Yeterlilik sistemleri içerisinde yer alan yeterliliklerin kolaydan zora doğru ve geçiş imkanı olacak şekilde tanımlanması,
- Bir öğrenme setinden başka öğrenme setine aktarım sağlanabilmesi (örneğin mesleki eğitimden akademik programa geçiş) için kredilendirme sisteminin kurulması,
- Örgün öğretim sistemleri dışında edinilen öğrenmelerin doğrulanması için araç geliştirilmesi,
- Yeterliliklerin uluslararası çapta karşılaştırabilmesi için kalite güvence sistemi kurulmasıdır.

²⁰ Qualifications Systems: “Getting Organized”

https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/89E0B0EEF0F8C468C12580580029F2CD_Qualification%20systems_tool_kit.pdf

²¹ AYÇ Tavsiye Kararı, 2017, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)

²²Qualifications frameworks and quality assurance of education and training, https://olc.worldbank.org/sites/default/files/Qualifications%20frameworks%20and%20quality%20assurance%20of%20education%20and%20training_final%20%281%29.pdf, s.4.

Burada önem atfedilmesi gereken bir diğer nokta da yeterlilik sistemleri ile yeterlilik çerçeveleri arasındaki ayrımıdır. Yeterlilik sistemleri kalite güvence süreçlerinden, tanıma doğrulama, ilgili tüm paydaşları ve yeterlilikleri tüm unsurları ile içermektedir. Yeterlilik çerçevesi ise yeterlilik sistemini iyileştirmeye ya da sisteme yenilik getirmeyi amaçlayan araçtır.

1.2.2. Yeterlilik Çerçevesi Kavramı

20. yüzyılın sonlarından itibaren başta Britanya kökenli; İrlanda, Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika gibi ülkeler olmak üzere, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler, eğitim ve öğretim sistemlerinin ilgililiğinin, kalitesinin ve esnekliğinin artırılması arayışı içine girmişlerdi. Özellikle bu dönemde, akademik ve mesleki olarak programlanmış öğrenme sistemleriyle yaygın ve serbest öğrenmelerle edinilen yetkinlikler arasındaki güçlü bariyerleri yıkma yoluna gidilmiştir. Ayrıca, mesleki eğitim ve öğretim sistemi sadece eğitim ve öğretim sağlayıcıların kontrolünde iken iş piyasası aktörleri de iyiden iyiye sistem içerisinde yerini almaya başlamıştır.²³

Yeterlilik çerçevesi kavramı tanımı için yine referans kaynak olarak 2017 AYÇ Tavsiye Kararı'na başvurmakta fayda görülmektedir:²⁴

“Ulusal yeterlilik çerçevesi”; yeterliliklerin başarılı öğrenmelerin belirlenmiş seviyelerine yönelik düzenlenmiş bir dizi ölçüte göre sınıflandırılması için kullanılan, ulusal yeterlilik alt sistemlerini bütünleştirme ve koordine etmeyi, işgücü piyasası ile sivil toplum nazarında yeterliliklerin şeffaflığını ve kalitesini, yeterliliklere erişimi ve yeterlilikler arası ilerlemeyi artırmayı hedefleyen araç anlamına gelmektedir”.

Günümüzde 183 ülkenin yeterlilik çerçevesi bulunmaktadır.²⁵ Buradan da açıkça görüldüğü gibi yeterlilik çerçeveleri bölgesel ya da belli ülkeler tarafından değil tüm kıtalardaki devletler tarafından kabul gören bir uygulamadır. Önemli bir diğer husus da yeterlilik çerçevelerinin sadece örgün eğitim-öğretim yeterliliklerini yaygın ve serbest öğrenme ile uyumlaştırmada değil, aynı zamanda artan göç hareketleri ve insanların daha mobil olmasının bir sonucu olarak farklı sistem ve ülkelerde edinilen yeterliliklerin daha kolay değerlendirilmesi ve tanınmasında kullanılan bir araç olmasıdır.

²³ Young, M.F.D. 2005. National Qualifications frameworks: their feasibility and effective implementation in developing countries. Report prepared for the ILO.

²⁴ AYÇ Tavsiye Kararı, 2017, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)

²⁵ Global Inventory of Regional and National Frameworks 2017, https://www.cedefop.europa.eu/files/2221_en.pdf, s.6.

Sonuç olarak, yeterlilik çerçeveleri günümüzde dünyanın her bir yanında eğitim ve çalışma sisteminin önemli bir parçası haline gelmiştir.

Yeterlilik çerçevesinin tanımı küçük değişiklikler gösterse de uluslararası çatı örgütlerinin tanımları birbiriyle uyumludur. OECD raporunda kavram aşağıdaki gibi tanımlamıştır:²⁶

“Yeterlilik çerçevesi, yeterliliklerin öğrenme kazanımlarının seviyelendirilmesini baz alan bir takım kritere göre sınıflandırılması ve geliştirilmesi için bir araçtır. Bu kriterler yeterlilik tanımlayıcıları içerisinde örtük olarak bulunabileceği gibi seviye tanımlayıcıları içinde de açıkça ifade edilebilirler.”

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Belgesi’nde ise:²⁷

“Ulusal yeterlilik çerçevesi (UYÇ), bir ülkede var olan yeterlilikleri tanımlamak, belirlenmiş ölçütlere göre sınıflandırmak ve karşılaştırmak için kullanılan, seviyelerden oluşan ilkeler ve kurallar bütünüdür. UYÇ, bir ülkede bulunan yeterlilik sistemlerini bütünleştirmekte ve yeterlilik sistemleri arasında eşgüdümü sağlamakta; yeterliliklerin kalite standartları çerçevesinde daha şeffaf ve tanımlanabilir olmasını ve öğrenenlerin yeterlilikler arasında yatay ve dikey hareketliliğini kolaylaştırmaktadır.”

şeklinde ifade edilmektedir.

Tanımlardan anlaşılacağı üzere yeterlilik çerçevelerinin en önemli özelliği iç bütünlük; çok farklı türde ve sayıda yeterlilik havuzundan birbirleriyle karşılaştırılabilir, anlaşılabilir ve ayrıştırılabilir bir uyum oluşturmaktır. Bunun sağlanabilmesi için de önceden belirlenmiş ölçütler silsilesi belirlenmektedir. Nitekim iki tanıma baktığımız zaman vurgu noktası ölçütlerdir. Diğer bir önemli nokta ise yeterliliklerin geliştirilmesidir. Yeterlilik çerçevelerini canlı varlıklar olarak ifade etsek mübalağa etmiş olmayız. Özellikle dinamik bir yapıda kurgulanmasının nedeni, yeterlilik sistemlerinin ve yeterliliklerin eğitim, iş aktörleri ve devlet üçgeninde sürekli değişen yapılara ve iş piyasasının ihtiyaçlarına cevap verebilmektir.

Yeterlilik çerçevelerinin genel amacı:²⁸

- Mevcut yeterlilikleri sınıflandırmak,
- Yeni yeterliliklerin oluşturulmasını sağlamak,
- Önceki öğrenme kazanımlarının tanınması için uygun koşulların oluşturulması,
- Yeterliliklerin ülkeler ya da bölgeler arasında karşılıklı tanınmasına yardımcı olmaktır.

²⁶ The Role of National Qualifications Systems in Promoting Lifelong Learning, <https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/33977045.pdf>

²⁷ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Belgesi, Ankara 2015, s.2.

²⁸ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Belgesi, Ankara 2015, s.2.

Genel hedefler bu şekilde olmakla birlikte ülkeler yeterlilik çerçevelerini kendi özel amaçları çerçevesinde geliştirmişlerdir.

Yeterlilik çerçevelerinin kapsamı, tüm öğrenme yollarıyla edinilen yeterlilikleri içereceği gibi sadece sektörel yeterlilikleri de içerebilir. Bu bağlamda, bazı ülkeler genel, akademik, mesleki ve örgün olmayan yeterliliklerinden bazılarını ya da hepsini içerecek şekilde dizayn etmişlerdir. Bazı ülkeler, mevcut yeterliliklerin ve eğitim programına olan güveni artırmak için yeterlilik çerçevesi hazırlarken, bazıları ise yeterlilikler arasında bütünlük ve ilgililik oluşturmak için tasarlamışlardır. Güney Afrika, Slovenya gibi bazı ülkelerde ise örgün eğitim programlarını terk yüksek seviyede olduğu için, çerçeveler öncelikle yaygın ve serbest öğrenmelerle edinilen yeterliliklerin tanınmasını sağlamak ve örgün programlarla kıyaslayabilmek için oluşturmuşlardır.

Diğer yandan yeterlilik çerçeveleri ülkelerin kendi eğitim ve sosyoekonomik perspektifleri bağlamında farklılık gösterse de, genel itibarıyla ülkelerin çerçeve geliştirme nedenleri şu şekilde sıralanabilir:²⁹

- Yeterlilik sistemlerinin anlaşılmasının kolaylaştırılması ve farklı ülke yeterliliklerinin birbirleriyle nasıl ilişkilendirileceğini göstermek,
- Ortak bir seviye dili aracılığıyla, farklı türde yeterliliklerin karşılaştırılmasını mümkün kılmak,
- Eğitim ihtiyaçları belirlenirken, yeterliliklerin çakışmasından ve mükerrer olmasından kaçınmak,
- Açık bir şekilde gösterilen öğrenme kazanımlarının kullanımı ve standartlaştırılmış yeterlilikler sayesinde yeterlilik sistemlerinin ve yeterliliklerin şeffaflığını artırmak,
- Mesleki eğitim ve öğretimin itibarını yükseltmek,
- Örgün eğitimi diğer tüm öğrenme yöntemlerine entegre etmek,
- Eğitim ve öğretim sisteminin arz tabandan talep tabana geçişini sağlamak,
- Eğitim ve öğretim programlarının esnekliğini ve ilgililiğini artırmak,
- Bölgesel çapta ekonomilerin entegre olması için işçi hareketliliği önündeki engelleri azaltmak,
- Göçmenlerin beceri ve yetkinliklerinin hızlı bir şekilde ölçülüp değerlendirilmesi suretiyle sosyal ve ekonomik uyumlarını kolaylaştırmak,

²⁹ The implementation and impact of National Qualifications Frameworks: Report of a study in 16 countries, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_126589.pdf

- İşçi, işveren sendikaları meslek örgütleri gibi sosyal tarafları da eğitim ve öğretim sistemi içerisine dahil etmek,
- Kalite unsurlarına katkı sağlayarak kalite referans noktası oluşturmak, yeterlilik çerçevelerinin ilgililiği ve entegrasyonunda halk arasında güven oluşturmak,
- Yaygın öğrenmelerle edinilen beceri ve yetkinliklerin doğrulanmasını ve tanınmasını sağlamak,
- Farklı öğrenme bağlamlarında edinilen yeterlilikler arasında geçişi mümkün kılmaktır.

1.2.3. Yeterlilik Çerçevesi Türleri

Yeterlilik çerçeveleri, birçok bakımdan ortak amaç ve unsurlar içerse de, ülkelerin eğitim, öğretim sosyal ve ekonomik yapıları ve öncelikleri bağlamında birbirinden ayrılmaktadırlar. Genel anlamda ülkeler ya da bölgeler iki temel amaç üzerinde yeterlilik çerçevelerini kurgulamışlardır. Birinci genel amaç, eğitim sistemlerinin dönüştürülmesi şeklinde ifade edebileceğimiz reformist yeterlilik çerçeveleri, ikincisi de farklı türdeki yeterlilikleri (mesleki, genel, akademik) uyumlaştırma ve karşılaştırma amacı güden iletişim temelli çerçeveleri geliştirmektir.

Genel amaç bu iki tip çerçeveye birlikte belirlenmekte olup yeterlilik çerçevesinin yapısına ve fonksiyonlarına göre farklılaştığını da vurgulamak gerekir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) yeterlilik çerçevelerini 4 farklı bağlamda sınıflandırmıştır:³⁰

1.2.3.1. İletişim ve Düzenleyici Çerçeveler

İletişim temelli yeterlilik çerçeveleri, tüm yeterliliklerin haritasını tutarlı bir şekilde sunarak, tüm aktörleri ve onların sorumluluk ve görevlerini açık şekilde ortaya koyar. İletişim temelli çerçeveler genel olarak; öğrenenler, kariyer rehberleri ve eğitim öğretim rehberlerinin seçim yapmasını kolaylaştırır. Bu dar kapsamından dolayı iletişim çerçeveleri düzenleyici çerçevelerden keskin şekilde ayrılır. Çünkü, iletişim çerçevelerinin mevzuat ya da sözleşme ile yaptırım gücü oldukça zayıftır. Dolayısıyla, uygulanması nispeten kolay görünmektedir.

³⁰ National qualifications frameworks: Their feasibility for effective implementation in developing countries, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_103626.pdf

Diğer yandan, yönerge ve kurallar bütünü sunmadığı için çerçevenin potansiyel kullanım alanı son derece kısıtlıdır. Çerçevenin başarısı tamamen gönüllü iş birliğine bağlıdır. Çerçevenin sunduğu ortak ölçütlere uymayan paydaşlara herhangi bir yaptırım bulunmamaktadır. Sonuç olarak, bir takım eski sorunlara herhangi bir çözüm getirmesi beklenmemektedir. Avustralya (the AQF)³¹ ve İskoç (SCQF)³² Yeterlilik Çerçeveleri iletişim çerçevelerinin ilk örnekleridir.

Daha katı ve kural koyucu yeterlilik çerçeveleri olarak ifade edilen düzenleyici yüksek olan yeterlilik çerçevelerinin ilk örnekleri ise Güney Afrika (SAQA)³³ ve Yeni Zelanda (NZQA)³⁴ Yeterlilikler Çerçeveleridir.

1.2.3.2. Esnek ve Sıkı Çerçeveler

Buradaki anlam ayrımı yeterlilik çerçevelerinin, hükümetler tarafından belirlenen hedefleri gerçekleştirmesi bağlamında ortaya çıkmıştır.

Tablo 3: Esnek ve Sıkı Yeterlilikler Çerçevelerinin Kavramsal Ayrımı

SIKI	ESNEK
<ul style="list-style-type: none">➤ Yeterlilikler tasarımı ve kalite güvencesi ile ilgili bağlayıcı hükümler,➤ Düzenleyici hedefler,➤ Geniş sosyal hedeflere ulaşma amacı,➤ Tüm yeterlilikler için ortak kurallar belirleme eğilimi,	<ul style="list-style-type: none">➤ Genel ilkelere dayanma,➤ İletişim rolü,➤ Belirli bir düzeye kadar düzenleyici hükümler içermesi,➤ Gerektiğinde farklı yaklaşımları benimseme,

Kaynak:

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/@ifp_skills/documents/instructionalmaterial/wcms_103623.pdf, s.22.

Yeni Zelanda Çerçevesi sıkı çerçeveye örnek olarak gösterilebilir. Çünkü yeterlilikler tüm başarımlar ve değerlendirme ölçütlerine uygun olmak zorundadır. Dolayısıyla, ölçütlere uymayan yeterlilikler çerçeveye dâhil edilmez. İskoç Yeterlilikler Çerçevesi ise esnek yeterlilik çerçevesi için iyi bir örnek durumundadır. Tüm yeterlilikler öğrenme kazanımı

³¹ Avustralya Yeterlilik Çerçevesi, <https://www.aqf.edu.au/>

³² İskoç Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi, <https://scqf.org.uk/>

³³ Güney Afrika Yeterlilikler Çerçevesi, <https://www.saqa.org.za/>

³⁴ Yeni Zelanda Yeterlilikler Çerçevesi, <https://www.nzqa.govt.nz/qualifications-standards/>

bazlı olmalı ancak farklı yeterlilik türleri ve değerlendirme ölçütleri ve uygulamaları arasında ciddi esneklik bulunmaktadır.³⁵

1.2.3.3. Kısmi ve Kapsayıcı Çerçeveseler

Kapsayıcı çerçeveseler tüm öğrenme bağlamında (örgün, yaygın ve serbest öğrenmeler) edinilen yeterlilikleri içerirken, kısmi çerçeveseler aşağıdaki 3 ölçüte göre yeterlilikleri sınıflandırmaktadır:

- **Yeterlilik türü:** Çerçeveseler akademik ya da mesleki yeterlilikleri kapsayacak şekilde tasarlanabilir. İsviçre Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi³⁶ sadece akademik yeterlilikleri içerdiği için iyi bir örnek olarak gösterilebilir.
- **Yeterlilik Seviyesi:** Yeterlilikler seviyeye göre sınıflandırılabilir. Bu durumda, bazı seviyedeki yeterlilikler dahil edilmez.
- **Sektör:** Buradaki ölçüt ise yeterliliğin hangi sektöre göre tasarlandığıdır. Örneğin sadece mühendislik alanındaki yeterlilikler bir çerçeveye dahil edilebilirler.

1.2.4. Yeterlilik Çerçeveselerinin Tarihsel Gelişimi

1980'lerin başlarından itibaren ana dili İngilizce olan ülkelerde ilk örneklerini görmeye başladığımız yeterlilik çerçevesesi oluşturma ve uygulama çalışmaları 21. Yüzyıla gelindiğinde bir fenomen haline dönüşmüştür. Aşağıdaki zaman çizelgesi yaklaşık 30 yıllık bir süre zarfında yeterlilik çerçeveselerinin nasıl birkaç ülkeden dünyanın her bölgesine yayıldığını göstermektedir.

³⁵ An Introductory Guide to National Qualifications Frameworks: Conceptual and Practical Issues for Policy Makers, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/@ifp_skills/documents/instructionalmaterial/wcms_103623.pdf, s.23.

³⁶ <https://www.sbf.admin.ch/sbf/en/home/education/mobility/nqf-vpet/der-schweizerische-hochschulrahmen.html>

Tablo 4: Yeterlilikler Çerçevesi Zaman Çizelgesi

1983	Çıktı bazlı İskoç Eylem Planı kabul edildi.
1985	SCOTCAT (İskoç Kredi Biriktirme ve Transfer Tasarısı) oluşturuldu.
1986	Büyük Britanya'da UYÇ geliştirilmek için Mesleki Yeterlilikler Değerlendirmesi oluşturuldu. Yeni Zelanda'da öğretim sistemi için kazanım bazlı belge fikri benimsendi.
1987	Avustralya Yeniden Yapılanma raporu yayımlandı: Tanıma sistemi kurularak, beceri kavramının eğitim sistemi üzerindeki rolüne ve Avustralya'nın küresel anlamda daha üretken ve rekabetçi yapılmasına vurgu yapıldı. Birleşik Krallık'ta Ulusal Mesleki Yeterlilikler Konseyi oluşturuldu.
1988	Birleşik Krallık'ta ilk mesleki yeterlilik belgeleri verildi.
1989	İskoç Mesleki Eğitim Konseyi (Scotvec) yükseköğretim diplomalarını kapsayacak şekilde genişletildi.
1990	1997'de tamamen uygulamaya geçilmesi amacıyla Yeni Zelanda Yeterlilik Çerçevesi oluşturuldu.
1991	SCOTCAT (İskoç Kredi Biriktirme ve Transfer Tasarısı) İskoçya'daki tüm yükseköğretim için uygulamaya başlandı.
1993	Malezya Mesleki Beceri Yeterlilikleri Çerçevesi oluşturuldu (sadece mesleki yeterlilikler için)
1994	Meksika'da Ulusal Belgelendirme ve Standardizasyon Kurulu oluşturuldu.
1995	Avustralya Yeterlilikler Çerçevesi kuruldu.
1999	2002'ye kadar tüm yeterliliklerinin dönüştürülmesini içeren Güney Afrika Yeterlilikler Kurumu Yasası kabul edildi.
2000	Singapur Ulusal Beceri Tanıma Sistemi kuruldu.
2001	İskoç Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi resmi olarak başlatıldı. Mauritius Yeterlilikler Kurumu Yasası kabul edildi. Maldiv Yeterlilikler Çerçevesi oluşturuldu. Yeni Zelanda'da Kalite Güvencesi Sağlanmış Yeterlilikler Veri Tabanı oluşturuldu.
2002	Fransa'da yeterlilikler çerçevesi oluşturuldu.
2003	İrlanda ve Filipinler'de yeterlilik çerçeveleri kuruldu.
2004	Letonya yeterlilik çerçevesi geliştirme çalışmalarına başladı.
2005	Finlandiya, Malta, Norveç ve Hollanda'da yeterlilik çerçeveleri hazırlama çalışmaları başladı. Avrupa Yeterlilik Çerçevesi için istişare süreci başladı.
2006	Arnavutluk, Çekya, Karadağ, Romanya ve Polonya yeterlilik çerçevesi çalışmalarına başladı. İrlanda ve İskoçya Çerçeveleri, Bolonya Süreci kapsamında ilk kez öz değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirdi.
2007	Andorra, Ermenistan, Belçika (Fransız Bölgesi), Bosna Hersek, Hırvatistan, Gürcistan, İzlanda, Pakistan, İsveç ve İsviçre yeterlilik çerçeveleri geliştirmeye başladı. OECD yeterlilik sistemleriyle ilgili rapor yayımladı.
2008	Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi kabul edildi. Avusturya, Bangladeş, Bulgaristan, İtalya, Lihtenştayn ve Türkiye yeterlilik çerçevesi geliştirme çalışmalarına başladı.

2009	Güney Afrika Yeterlilikler Çerçevesi yeni bir yasayla ciddi manada değişikliğe uğradı. Yeterlilik ve Program Kurumu tarafından yapılan 2 yıllık test çalışmalarının ardından İngiltere, Kuzey İrlanda ve Galler için yeni Yeterlilikler ve Kredi Çerçevesi kabul edildi.
2010	Litvanya Yeterlilikler Çerçevesi ve Letonya Yeterlilikler Çerçevesi resmen kabul edildi. Hollanda Ulusal Yeterlilik Çerçevesi hazırlandı. Fransa ve Malta AYÇ Referanslama Raporları yayımlandı. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi hazırlanmaya başlandı.
2013	Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi tanıtıldı. Almanya AYÇ Referanslama Raporun Avusturya AYÇ Referanslama Raporu, Portekiz AYÇ Referanslama Raporu ve Belçika AYÇ Referanslama Raporu yayımlandı. ³⁷
2015	Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi resmi olarak yürürlüğe girdi. Macaristan ve Yunanistan Referanslama Raporu yayımlandı..
2016	İsveç Referanslama Raporu yayımlandı.
2017	AYÇ Tavsiye Kararı güncellendi. Türkiye ve Finlandiya Referanslama Raporları yayımlandı.
2018	İtalya Yeterlilikler Çerçevesi yasası kabul edilmiştir. İskoçya Referanslama Raporu güncellendi.
2019	İngiltere-Kuzey İrlanda ve Hollanda Referanslama Raporları güncellendi. ³⁸

Kaynak: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_126589.pdf

Yukarıdaki zaman çizelgesinde dikkat çeken önemli bir husus da yeterlilik çerçevelerinin zamanla hedeflenen amacın tutturulamaması ya da hedeflerin ve önceliklerin değişmesinin bir takım değişiklikleri beraberinde getirdiğidir. Keza tablodan da anlaşılacağı üzere İngiltere-Galler-Kuzey İrlanda, Güney Afrika ve Yeni Zelanda zamanla yeterlilik çerçevelerini revizyona uğratmışlardır.

1.2.5. Yeterliliklerin Kalite Güvencesi

Kalite güvencesi, kalite yönetim mekanizmasının kalite gerekliliklerinin sağlanmasına odaklanan bir parçasıdır. Eğitim ve öğretim sistemleri açısından, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından sağlanan eğitim ve öğretim sistemlerinin planlı ve sistematik bir şekilde güven unsurlarının oluşturulmasıdır. Sorumlu kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen eylemler, eğitim hizmetleri bakımından “müşteri ihtiyaçlarını” tatmin edecek ve şeffaf bir yapıda olması sağlanacaktır.³⁹

³⁷ AKBIYIK, Osman Seçkin. Ulusal Yeterlilik Çerçevelerinin Eğitim ve İşgücü ile İlişkileri, MYK Uzmanlık Tezi 2013, <https://www.tyc.gov.tr/indir/ulusal-yeterlilik-cercevelerinin-egitim-ve-isgucu-ile-iliskileri-i82.html>.

³⁸ Overview of National Qualifications Framework Developments in Europe 2019, <https://www.dqr.de/media/content/CEDEFOP%20Overview%20of%20national%20qualifications%20framework%20developments%20in%20Europe%202019.pdf>,

³⁹ Qualifications frameworks and quality assurance of education and training, https://olc.worldbank.org/sites/default/files/Qualifications%20frameworks%20and%20quality%20assurance%20of%20education%20and%20training_final%20%281%29.pdf_s.5.

Yeterlilik sistemlerinin kalite güvence unsurları şu şekilde sıralanabilir:

- Standartlarının akreditasyonu ile ilgili çıktılar (eğitim ve yetkinlik standartları, yeterliliklerin belgelendirilmesi)
- Eğitim, öğretim sağlayıcıların belgelendirme kuruluşları personellerin, denetim ve gözetleme süreçleri,
- Değerlendirme, belgelendirme ve ilerleme süreçleri ve çıktılarının değerlendirilmesi, izlenmesi ve kontrol süreçleri,
- Dış değerlendirme kuruluşları da dahil olmak üzere sistemin genel kapsamlı bir şekilde kalitesinin değerlendirilmesi.

Sonuç olarak bir yeterlilik sisteminin etkili bir şekilde işleyebilmesi için yeterlilikleri edinme süreçlerinin (ölçme-değerlendirme, doğrulama, belgelendirme) çalışan, işveren, öğrenen ve eğitim sağlayıcılar tarafından güvenilir bir araç olarak görülmesi çok önemlidir. Dolayısıyla, yeterlilik çerçevelerini oluşturup plan dahilinde uygulamaya sokmaya çalışan ülkelerin en önemli süreci, kalite güvence mekanizmalarını aktif ve şeffaf şekilde yönetip sisteme entegre edebilmesinden geçmektedir.

1.2.6. Bölgesel Yeterlilik Çerçevesi

Bölgesel yeterlilik çerçeveleri, bir bölgedeki ya da farklı ülkedeki yeterlilik çerçevesinin başka bölgedeki ya da farklı ülke yeterlilik çerçeveleri ile karşılaştırılmasını sağlayan ortak referans çerçeve olarak ifade edilmektedir. Bu meta yeterlilik çerçeveleri; bölgesel ve sektörel boyutta gerekli şeffaflığı sağlamak ve güven ortamı oluşturmak için kalite güvence süreçleri, rehberler, bilgi, kredi transferi ve birikim mekanizmaları aracılığıyla farklı ülkelerdeki yeterlilik çerçevelerini birbirleriyle ilişkilendirme ve karşılaştırma amacı gütmektedir.⁴⁰

Günümüzde var olan ve genellikle komşu ülkelerin bir araya gelmesiyle oluşturulan bölgesel yeterlilik çerçeveleri şunlardır:⁴¹

- Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ),

⁴⁰ Commission Staff Working Document Towards A European Qualifications Framework For Lifelong Learning, http://www.encore-edu.org/ENCoRE-documents/consultation_eqf_en.pdf, s.13.

⁴¹ Regional Qualification Framework (RQF) A way forward for Greater Mobility of SAARC Workers, https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---sro-new_delhi/documents/presentation/wcms_566509.pdf

- Güney Doğu Asya Ülkeleri Birliği Yeterlilikler Çerçevesi (AQRf),
- Karayipler Topluluğu Yeterlilikler Çerçevesi (CARICOMQF),
- Güney Afrika Kalkınma Birliği Yeterlilikler Çerçevesi (SADCQF),
- Körfez Birliği Konseyi Yeterlilikler Çerçevesi (GCCQF),
- İngiliz Milletler Topluluğu- Uluslararası Yeterlilikler Çerçevesi (TNQF)

Tez çalışmasının temelini Avusturya, İrlanda, İskoçya ve Türkiye Yeterlilik Sistemleri oluşturduğundan dolayı sadece bu ülkelerin doğrudan ilişkili olduğu AYÇ incelenecektir.

1.2.6.1. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi

Avrupa’da sosyal değışikliklerin hızlı olması, teknolojik gelişmeler, ekonominin zaman zaman krize girmesi hayat boyu öğrenmeyi zorunluluk haline getirmiştir. AB’nin yaşlanan nüfusu da bunun önemini daha da artırmıştır ve her yaşta sürekli geliştirilen ve yenilen bilgi, beceri ve yetkinlik ihtiyacına vurgu yapılmıştır. Ancak eğitim, öğretim sağlayıcılar ve kamu otoriteleri arasında iletişim ve işbirliği eksikliği hayat boyu öğrenmenin gerçekleştirilmesini zorlaştırmaktaydı. Diğer yandan, ülkeler ve kurumlar arasındaki çeşitli engeller sadece eğitim ve öğretime ulaşmayı değil, aynı zamandan edinilen bilgi beceri ve yetkinliklerin etkili şekilde kullanılmasını zorlaştırmaktaydı. Bunun en önemli sebebi de yeterliliklerin yeterince şeffaf olmaması, yabancı ülke yeterliliklerini tanımadaki isteksizlik ve farklı öğrenme alanlarında edinilen yeterlilikler arasındaki geçişe imkan tanıyan mekanizmaların olmamasıydı. Ayrıca, yaygın ve serbest öğrenmelerin, örgün ortamlarda edinilen yeterlilikler kadar itibar görmemesi de hayat boyu öğrenmenin uygulanmasının önündeki önemli problemlerden biriydi.⁴² Diğer yandan Avrupa’da çok çeşitli ulusların olması ve bu çeşitlilik doğal olarak kültürlerin de farklı olmasını beraberinde getirmektedir. Sonuç olarak tüm bu farklılıklar eğitim sistemlerine de yansımaktaydı. Bunlar arasındaki farklılıklar, bir başka ülkede yeterlilik edinmiş kişinin öğrenme veya iş ortamında neleri bildiği, anladığı ve yapabildiğine dair değerlendirme yapmayı güçleştiriyordu. Dolayısıyla, bir ülkede edinilen yeterliliğin değeri başka ülkelerde tam olarak anlaşılammaktaydı. Bu durum, yeterliliklerin içeriğine ve kalitesine olan güveni sarsmaktaydı. Aynı durum, örgün eğitim sistemleri dışında veya uluslararası kuruluşlar tarafından düzenlenen yeterlilikler için de geçerliydi. Bu güven eksikliği AB genelinde, ülke içerisinde ve ülkeler arasındaki hareketliliğin önünde

⁴² Commission Staff Working Document Towards A European Qualifications Framework For Lifelong Learning, http://www.encore-edu.org/ENCoRE-documents/consultation_eqf_en.pdf, s.8.

engeller oluşturmak suretiyle mesleki gelişimi, istihdam fırsatlarına ve ileri eğitime erişimi olumsuz etkilemekteydi.⁴³

2003 yılından itibaren Avrupalı politikacılar ulusal ve sektörel bazda yeterlilik çerçevelerinin birbirlerine bağlanması ve dolayısıyla hayat boyu öğrenmenin desteklenmesi için Avrupa Yeterlilik Çerçevesinin oluşturulması ve geliştirilmesini sık sık dile getirmekteydiler. Bu anlamda atılan en önemli adımlar olan AB Konsey ve Komisyonun 2004 Şubat Ortak Eğitim Ara Raporu⁴⁴ ile 2010 Lizbon Stratejisinin⁴⁵ gerçekleştirilmesi Avrupa Yeterlilik Çerçevesinin geliştirmesine öncelik vermekteydi.

Tüm bu çalışmaların sonucu olarak, Eylül 2006'da Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi oluşturulması önerisi Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilmiştir.⁴⁶ Avrupa Konseyi ve Parlamentosu 2007 yılı boyunca teklifi müzakere etmiş ve 2008'de Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi hakkında Tavsiye Kararı⁴⁷ (kısaca AYÇ Tavsiye Kararı) yürürlüğe girmiştir.

1.2.6.1.1. AYÇ Tavsiye Kararı

2017'de güncellenen AYÇ Tavsiye Kararı, AYÇ'nin uygulanması için resmi alt yapı oluşturmuştur. AYÇ'nin uygulanması ile birlikte, farklı AB ülkelerinde edinilen yeterliliklerin birbirleriyle karşılaştırılması, şeffaflığın sağlanması ve bireylerin AB genelindeki hareketliliğinin kolaylaştırılması hedeflenmiştir. Tavsiye Kararı, öğrenme kazanımları yaklaşımına göre tasarlanan 8 referans seviyeden oluşan ortak bir referans çerçeve aracılığıyla ulusal yeterlilik çerçeveleri arasında bir tercüme aracı gibi işlev gören bir sistemin altyapısını hazırlamıştır. Kapsayıcı bir yapıda olan AYÇ, tüm seviyelerdeki ve farklı öğrenme bağlamlarında edinilen farklı tür yeterlilikleri kapsayacak şekilde tasarlanmıştır.⁴⁸ Güncellenen Tavsiye Kararı ile birlikte ülkelere, Komisyona ve AYÇ UKN'lere yeni tavsiyelerde bulunulmuştur.

⁴³ The European Qualifications Framework: supporting learning, work and cross-border mobility 10th Anniversary, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19190&langId=en>

⁴⁴ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/59381b9f-3a72-4bca-9b8f-1f9029644152/language-en>

⁴⁵ <https://portal.cor.europa.eu/europe2020/Profiles/Pages/TheLisbonStrategyinshort.aspx>

⁴⁶ https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-ecq/files/brochexp_en.pdf

⁴⁷ Recommendation of the European Parliament and of the Council Of 23 April 2008 on the Establishment of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning (2008/C 111/01), [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN)

⁴⁸ European qualifications framework Initial vocational education and training: focus on qualifications at levels 3 and 4 https://www.cedefop.europa.eu/files/5577_en.pdf, s.15.

1.2.6.1.2. AYÇ'nin Temel Hedefleri

AYÇ, farklı ülke yeterliliklerinin kolaylıkla karşılaştırılabilmesine olanak sağlayan ortak bir referans çerçevedir. Bu da, yeterlilikleri daha şeffaf ve kolay anlaşılır kılmak için her bir yeterliliğin öğrenme kazanımlarıyla tanımlanmasının desteklenmesiyle sağlanmaktadır. Böylece, AYÇ öğrenenlerin ve çalışanların sınır ötesi hareketliliğini destekler ve Avrupa genelinde hayat boyu öğrenmeyi ve mesleki gelişimi teşvik eder.⁴⁹ AYÇ'nin kurulmasıyla amaçlanan çıktılar ise şu şekildedir:

- Yeterliliklerinin şeffaflığını ve karşılaştırılabilirliğinin artırılmasıyla bireylerin hareketliliğini kolaylaştırmak,
- İstihdamı artırmak, çalışanların ve öğrenenlerin sosyal entegrasyonunu sağlamak,
- Örgün, yaygın ve serbest öğrenmeleri birbirlerine bağlamak,
- Farklı öğrenme ortamlarında edinilen yeterliliklerin doğrulanmasının sağlanması,
- Eğitim ve öğretim sistemlerinin modernleştirilmesine katkı sağlamak,
- Avrupa'nın çeşitli bölgelerinde farklı sektörlerde oluşan iş gücü ve iş talebi açığını gidermek,
- Mültecilerin önceki öğrenmelerinin tanınması, istihdamlarının artırılması.

1.2.6.1.3. AYÇ'nin Yapısı

AYÇ, farklı seviyedeki ve farklı tür yeterlilikleri kapsayan 8 referans seviyeli bir tercüme aracıdır. Bilgi, beceri ve yetkinliklerin 1'den 8'e doğru arttığı öğrenme kazanımı yaklaşımına göre oluşturulmuştur. Öğrenme kazanımları ise bilgi beceri, sorumluluk alma ve bağımsız çalışma şeklinde üçe ayrılan seviye tanımları ile gösterilmektedir.⁵⁰ Seviye tanımlayıcıları aracılığıyla işin gerektirdiği karmaşıklık ve zorluk düzeyi tespit edilerek yeterliliğe uygun AYÇ seviyesinin belirlenmesi AYÇ'nin farklı tür yeterlilik çerçevelerini karşılaştırmak için geliştirdiği en önemli yeniliklerden biridir.

Daha önce de değinildiği üzere AYÇ farklı sistemleri karşılaştırma amacı gütmekte olan bir referans aracıdır. Dolayısıyla yeterlilik içermemektedir.

AYÇ diğer yandan:

⁴⁹ The European Qualifications Framework: supporting learning, work and cross-border mobility 10th Anniversary, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19190&langId=en>

⁵⁰ Presentation on European Pillar of Social Rights, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19313&langId=en&>

- Farklı ülke yeterlilikleri ve standartlarını uyumlaştırma amaçlı bir çerçeve de değildir.
- Üye Devletler arasında yeterliliklerin otomatik tanınmasını sağlamaz.
- Kişisel niteliklerin sınıflandırılmasına odaklanmaz.

AYÇ Tavsiye Kararı AB ve program ülkelerine, yeterlilikleri seviyelendirmeleri noktasında herhangi bir tavsiyede bulunmamaktadır. Ancak AB Ülkelerinin büyük bölümü UYÇ'lerini Tavsiye Kararı sonrası geliştirdiği için olası uyumsuzluğu engellemek için sekiz seviyeli UYÇ'ler geliştirmişlerdir. Fakat AYÇ öncesi UYÇ geliştirmiş olan Fransa, İrlanda, İskoçya gibi ülkeler UYÇ'lerini sekizden farklı sayıya sahip şekilde oluşturmuşlardır.⁵¹ Tablo 5'te TYÇ, AYÇ ve SCQF seviyeleri verilmiştir. TYÇ ve AYÇ 8, SCQF ise 12 seviyeden oluşmaktadır. Dolayısıyla, Bir karşılaştırma aracı olan AYÇ'ye referanslanmış TYÇ'nin 7. Seviyesindeki bir yeterlilik, SCQF'in 11. Seviyesine tekabül edecektir.

Tablo 5: TYÇ AYÇ ve SCQF Seviye Karşılaştırması

TYÇ	AYÇ	SCQF
8	8	12
7	7	11
6	6	10 ve 9
5	5	8 ve 7
4	4	6
3	3	5
2	2	4
1	1	3
		2
		1

⁵¹ Overview of National Qualifications Framework Developments in Europe 2019, https://www.cedefop.europa.eu/files/8609_en.pdf

1.2.6.1.4. AYÇ Referanslama

2017’de güncellen AYÇ Tavsiye Kararına⁵², UYÇ’lerin AYÇ ile referanslanma süreci için önceden getirilen ölçütler de eklenmiştir. UYÇ’lerin AYÇ’ye referanslanmasında uyulması gereken ölçütler ve prosedürler Tavsiye Kararı’nda şu şekilde ifade edilmektedir:⁵³

“AYÇ Tavsiye Kararı, üye ülkeleri yeterlilikleri ile AYÇ seviyeleri arasında şeffaf ve açık bir ilişki oluşturmak için yeterlilik çerçeveleri ya da sistemlerini AYÇ’ye referanslamaya davet eder. UYÇ’lerde yer alan ve AYÇ ile referanslanan yeterliliklere ve seviyelerine başka ülkelerde duyulan güven oranı ciddi miktarda artacaktır. UYÇ’lerinin saygınlığını ve görünürlüğünü arttırmak isteyen ülkeler çerçevelerini AYÇ’ye referanslamak isteyecektir. Bu ülkeler UYÇ’lerini, AYÇ’nin 10 referans ölçütünü de karşılayan detaylı referanslanma raporu sunmak zorundadırlar. Referanslama ölçütleri, UYÇ’nin AYÇ’ye referanslanma sürecinin şeffaf ve uyumlu olmasını sağlamaktadır. Ölçütler ayrıca referanslama raporlarının şekillenmesine yardımcı olur. Bu bağlamda referanslama raporu ulusal kalite güvence kuruluşları ve uluslararası uzmanların yazılı beyannamesini de içermektedir.”

Diğer yandan ülkeler UYÇ’ye sahip olmasalar dahi yeterliliklerini AYÇ ile referanslayabilirler. Ayrıca, AYÇ ile ilişkili tüm ülkeler UYÇ’lerini Avrupa Yüksek Öğretim Alanı Yeterlilik Çerçevesine uyumlaştırmak zorundadır.⁵⁴

Ulusal yeterlilik çerçevelerini ya da sistemlerini AYÇ ile referanslamak isteyen tüm ülkeler on ölçütü de sağlamakla yükümlüdürler. Ölçütler tezin ekler bölümünde bulunmaktadır.

Bu ölçütleri yerine getiren ülkeler UYÇ ya da sistemlerini AYÇ’ye referanslamış olur ve referanslama yapan diğer ülkelerle yeterliliklerini karşılaştırabilirler.

1.2.6.1.5. AYÇ Tavsiye Kararı’nın Güncellenmesi

AYÇ’nin oluşturulması, Avrupa’da yeterliliklerin daha kolay bir şekilde karşılaştırılması sürecini başlatmıştır. Tavsiye Kararı, tüm Üye Devletlerin güçlü desteğiyle, çerçevenin

⁵² EUROPEAN COUNCIL. Recommendation of 22 May 2017 on “the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)

⁵³ Criteria and procedures for referencing national qualifications levels to the EQF, <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=10973&no=2>

⁵⁴ Criteria and procedures for referencing national qualifications levels to the EQF, <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=10973&no=2>

bugünün ve yarının güçlüklerine uyum sağlamasına yardımcı olacak yeni unsurları içermesi için 2017’de güncellenmiştir. Bu yeni unsurlar şunlardır:⁵⁵

- Yeterliliklere odaklı güncellenen kalite güvence ilkeleri,
- UYÇ’lere yerleştirilmiş olan uluslararası yeterliliklere verilen seviyelerin tutarlı olması için Üye Devletler arasında bilgi paylaşımı ve istişare,
- Üçüncü taraf ülke yeterlilik çerçevelerinin AYÇ ile karşılaştırılabilmesi için ölçüt ve prosedürlerin geliştirilmesi ve uygulanması olanakları,
- AYÇ’ye dair iletişimin iyileştirilmesi için tavsiyelerdir.

1.2.6.1.6. AYÇ’nin Etkileri

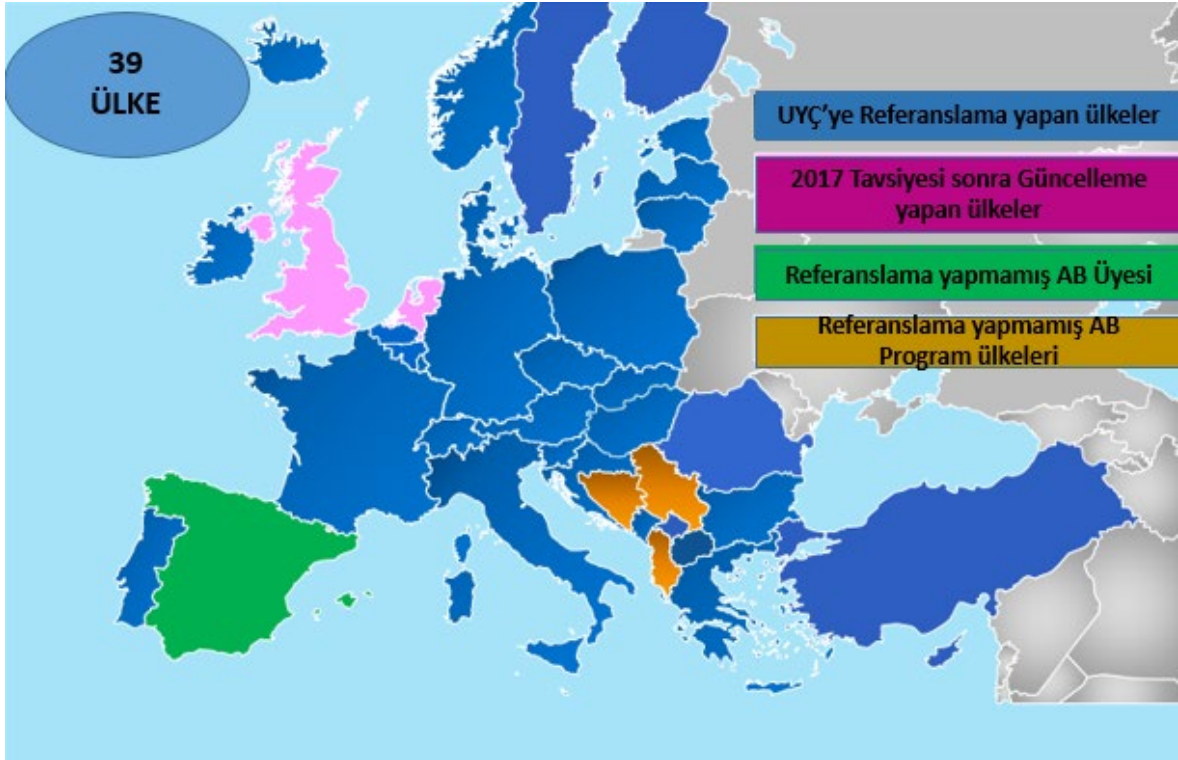
AYÇ, Avrupa’da UYÇ’lerin gelişimi üzerinde büyük etki yaratmıştır. Tavsiye Kararı’nın 2008’deki ilk kabulünden önce sadece 3 UYÇ varken, bugün itibarıyla 43 UYÇ oluşturulmuş durumdadır. Ülkelerin çoğu 8 seviyeli çerçeveler hazırlarken, bazı ülkelerin çerçeveleri daha az ya da çok seviyeye sahiptir (örneğin, İrlanda çerçevesi 10 ve İskoçya çerçevesi 12 seviyelidir). Bazı ülkeler de, belirli paydaşların beklentilerini karşılamak ve bazen de geçmiş yeterlilikleri uyumlaştırmak için önemli görülen alt seviyeler kullanır. AYÇ’nin önceki aşamaları ağırlıklı olarak AYÇ’ye referanslamak üzere UYÇ’lerin geliştirilmesine odaklanmışken, birçok UYÇ’nin güncel faaliyetleri, her bir yeterliliğe seviye verilmesi ve bu yeterliliklerin gözden geçirilmesine odaklanmaktadır. Dolayısıyla AYÇ, ulusal çerçevelerin geliştirilmesi yoluyla, ulusal yeterlilik sistemlerinin şeffaflığının artırılmasına katkı yapmaktadır.⁵⁶

2008’de AYÇ’nin resmi olarak başlamasından 2019’a kadar Şekil 1’de de görüleceği üzere toplam 39 AB Üyesi ve program ülkesi UYÇ ya da sistemlerini AYÇ’ye referanslamıştır.

⁵⁵ COUNCIL RECOMMENDATION of 22 May 2017 on the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)

⁵⁶ The European Qualifications Framework: supporting learning, work and cross-border mobility 10th Anniversary, <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19190&langId=en>

Şekil 1: AYÇ Çalışmalarında Genel Görünüm (2020)

İlerleyen yıllarda da veri tabanları aracılığıyla ve bölgesel yeterlilik çerçevelerinin aktif şekilde kullanılmaya başlanması ile birlikte AYÇ'nin tam kapasite kullanılması beklenmektedir. Böylelikle kişilerin istihdamına ve öğrenenlerin hareketliliğine katkı sağlanmış olacaktır.

1.3. YETERLİLİK VERİ TABANI KAVRAMI VE GELİŞİM SÜRECİ

Yeterlilik çerçevesi geliştiren birçok ülke yeterliliklerin görünürlüğünü artırmak, farklı tür yeterlilikleri birbirleriyle ilişkilendirmek, karşılaştırmak ve yeterlilikleri düzenli olarak gözden geçirebilmek için bir altyapıya ihtiyaç duymuşlardır. Bunun için de muhtevastındaki tüm yeterlilikleri bir takım amaçlara göre bir arada bulunduran internet tabanlı sistemler geliştirmektedirler. Bu altyapının adı farklı ülkeler tarafından yeterlilikler veri tabanı, yeterlilikler portalı ya da yeterlilik kaydı/sicili şeklinde isimlendirilmektedir. Son birkaç yılda son kullanıcı olarak ifade edilen; öğrenenler, yeterlilik sağlayıcılar, işverenler, eğitmenler ve danışmanlar gibi farklı aktörlerin aktif olarak kullanabileceği interaktif bir veri tabanına olan ihtiyaç veri tabanlarına verilen önemin arttığı şeklinde yorumlanabilir. Diğer yandan birçok ülkede hali hazırda eğitim ve öğretim sistemi içerisinde çeşitli programları içeren veri tabanları bulunmaktadır. Ancak çalışmanın amacı ve kapsamı gereği AYÇ ile uyumlu olarak geliştiren yeterlilik veri tabanları incelenecektir.

Veri tabanları yukarıda bahsettiğimiz amaçlar doğrultusunda ilk önce doğal olarak (ilk UYÇ geliştiren ülkeler) Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika gibi ülkelerde geliştirilmiştir. Ancak günümüzde İrlanda gibi bazı veri tabanları örnekleri geleneksel amaçlar dışında eğitim ve yeterlilik sistemi ile ilgili devlet istatistik kurumuna veri sağlama gibi amaçlar için de kullanılmaktadır. İrlanda örneğinin ayrıntılarına İrlanda veri tabanı bölümüne değinilecektir. Diğer yandan Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanında yeterlikler UYÇ'ye aktarılmadan önce bir süzgeç ya da filtre olarak kullanırken, Polonya gibi ülkelerde UYÇ'ye yerleştirildikten sonra veri tabanında yayımlanmaktadır.⁵⁷ Ayrıca, Macaristan tek bir veri tabanı⁵⁸ kullanırken Hollanda iki farklı (mesleki⁵⁹ ve akademik⁶⁰) veri tabanı kullanılmaktadır.

Örneklerden de görüldüğü üzere veri tabanları yapısal ve özel amaç bağlamında ülkeden ülkeye farklılık gösterebilmektedir. Ancak veri tabanlarının temel hedef ve öncelikleri çoğu ülke için yakındır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

- UYÇ amaçları doğrultusunda yeterlilik verilerine şeffaf şekilde erişilmesi,
- Yeterliliklerin belirli bir formatta sınıflandırılması,
- Yeterlilik sağlayan kuruluşların, uygun bir şekilde yeterliklerini veri tabanına yüklemesi, düzenlemesi ve güncellenmesi,
- Öğrenenlerin, eğitim programları ve bunların hangi kurumlar tarafından verildiğine ulaşabilmesi,
- İş arayanlar veya kariyer planlaması yapanların, geliştirmek istedikleri beceriler ve edinmek istedikleri yetkinliklere şeffaf bir şekilde erişebilmelerinin sağlanması,
- Politika geliştiricilerin veri tabanı istatistiklerinden yararlanarak, yeni eğitim ve istihdam politikası üretmelerinin kolaylaştırılması,
- İşverenlerin ve ticaret odaları gibi çatı oluşumların iş alımlarında yeterlilik sahiplerinden beklenen kazanımların ne olduğuna veri tabanı aracılığıyla ulaşılması,

⁵⁷ Including Non-formal Sector Qualifications in National Qualifications Frameworks – The Experiences and Solutions of Seven European Countries, <http://staff.uks.ac.id/%23LAIN%20LAIN/KKNI%20DAN%20AIPT/Undangan%20Muswil%202324%20Jan%202016/references/kkni%20dan%20skkni/referensi%20int%20dan%20kominfo/qualification%20framework/EQF/MAPOFTOOL%20good.pdf>, s.411.

⁵⁸ <https://www.hungarianqualification.eu/>

⁵⁹ <https://kwalificaties.s-bb.nl/>

⁶⁰ <https://www.nlqf.nl/register>

- Farklı yeterlilik türleri arasında geçiş yapmak isteyen kişilerin istedikleri program ya da yeterliliğe ulaşabilmesi için gerekli bilgilerin sunulması gibi birçok önemli amaca hizmet etmektedir.

Farklı ülke ve bölge yeterliliklerinin birbirleriyle kıyaslanabilmesi, farklı bölge ve ülkeler arasında öğrenen ve çalışan hareketliliğinin kolaylaştırılması için bölgesel yeterlilikler veri tabanı geliştirme yoluna gidilmiştir. Bu şekilde de farklı ülkelerin farklı seviyedeki farklı yeterlilik türleri arasında ilişki kurularak kişilerin sahip olduğu yeterliliklerin daha kolay değerlendirilmesi sağlanacaktır.

Bölgesel yeterlilik veri tabanlarının en iyi örneğini de daha sonra değinilecek olan; tek Pazar ekonomisini tamamen uygulamaya geçirmek ve AB ülkeleri arasındaki hareketliliği mümkün olduğunca artırmayı amaçlayan Europass Portalıdır.⁶¹

Nitekim tüm veri tabanı çalışmaları yeterlilik-egitim sistemlerinin ve istihdamı artırma çabalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Çalışmanın kapsamı gereği bu bölümde Avustralya, Güney Afrika gibi ülkelerden ziyade AYÇ sürecine katılan ülkelerin veri tabanları ele alınmaktadır.

1.3.1. AYÇ Sürecine Katılan Ülkelerin Veri Tabanları

2008 yılında yayımlanan ve 2017 yılında güncellenen AYÇ Tavsiye Kararının 6. Ekinde yeterliliklerin şeffaflığının sağlanması ve karşılaştırılabilmesi için bir format önerilmiştir. AYÇ sürecine katılan çoğu ülke Avrupa Birliği normlarına uyum sağlamak için bu formatı kullanmıştır. Bu başlık altında AB Üye Ülkeleri ve AB ile ilişki halinde olan komşu ülkelerin veri tabanlarının güncel durumu üzerinde durulacaktır. Bu ülkelerin veri tabanlarının güncel durumunun tespiti için yapılan en önemli çalışma AB Komisyonun hazırlamış olduğu Yeterlilik Veri Tabanları ve Kayıtları Raporu'dur. Bu alanda yapılan bir diğer önemli çalışma ise 2019 yılında Budapeşte'de gerçekleştirilen akran öğrenme etkinliği⁶² ve sonucunda hazırlanan rapordur.⁶³ Bu çalışmalardan ülkeler adına derlenen bilgiler aşağıda özetlenmektedir.

AB-27 Üye Devletler 23'ü yeterlilik veri tabanı geliştirmiştir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve İtalya ise veri tabanı geliştirmeyi düşünmektedirler. Diğer yandan Norveç, Türkiye gibi

⁶¹ <https://europa.eu/europass/en>

⁶² <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupMeeting&meetingId=15716>

⁶³ <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupMeetingDoc&docid=31601>

AB üyesi olmayan ancak sürece katılan 12 ülkeden 7'sinde veri tabanı bulunmakta, 2 ülke de ise geliştirme aşamasındadır. Aşağıda ülkelerin yeterlilik veri tabanları geliştirmeleri kronolojik olarak sıralanmıştır:

- 1998: Litvanya
- 2001: Estonya
- 2004: Danimarka
- 2005: Fransa
- 2006: Çekya
- 2008: Portekiz, İskoçya (2011'de çevrimiçi erişime açıldı)
- 2010: İspanya, İngiltere ve Kuzey İrlanda
- 2011: Norveç
- 2012: Karadağ
- 2013: Finlandiya, Belçika-Flamenk, Hollanda
- 2014: Almanya (2015/2016'da geliştirildi)
- 2015: Yunanistan, Slovakya
- 2016: Türkiye, Hırvatistan, Kosova, Letonya, Polonya, İsveç, Galler
- 2017: Avusturya, İzlanda, Sırbistan
- 2018: Macaristan, Lihtenştayn, Romanya
- 2019: Bosna Hersek
- 2020: İrlanda (yeni veri tabanı)

Kronolojiden de anlaşılacağı üzere her ne kadar AB çapında 2008 AYÇ Tavsiye Kararı öncesinde de veri tabanları oluşturulmuş olsa da veri tabanlarının büyük çoğunluğu AYÇ sürecinde geliştirilmiştir. Bu da doğal olarak ülkeler nezdinde AYÇ'nin ne denli ciddiye alındığını göstermektedir. Keza Danimarka, Estonya, Fransa gibi AYÇ'den önce yeterlilik veri tabanı geliştirmiş ülkeler dahi veri tabanlarını AYÇ'ye uyumlu hale getirmektedirler. Ayrıca, ülkelerin çoğu veri tabanlarını UYÇ'lerinin uzantısı olarak kurgulanmıştır. Yani UYÇ ile uyumlu hale getirilmiş yeterlilik verileri kamuoyuna arz edilmiştir. Örneğin Almanya'da, Polonya'da ve Slovenya'da oluşturulan veri tabanları 2015-2016 yıllarında AB fonları ile geliştirilmiştir.

Avrupa Birliği ne kadar farklı kültür ve dilden oluşuyorsa aynı şekilde ülkelerin geliştirdikleri veri tabanları da o şekilde farklılık göstermektedir. Bazı ülkelerdeki veri tabanlarında öğrenme kazanımları ve seviyeler hakkında detaylı bilgiler verilirken, bazı ülkelerde ise öğrenme kazanımları yer almamaktadır. Örneğin Malta ve Norveç'in veri tabanlarında yeterliliklerin öğrenme kazanımı yer almamaktadır. Lihtenştayn ise sadece Europass sertifikalarında olduğu kadar yeterlilikler bilgisi verilmektedir. Bu uç örnekler Birlik genelinde kabul görmüş genel yeterlilik konsepti ile bağdaşmamaktadır. Lüksemburg ise AB çapında yeterlilik veri tabanı geliştirme niyetinde olmayan tek ülke olarak ortaya

çıkmaktadır. Diğer yandan Bosna Hersek ve İzlanda'da veri tabanı geliştirme faaliyetleri devam etmektedir. Ülkeler arasındaki bir diğer önemli farklılaşma ise bazı ülkeler yeterliliklerinde AYÇ'ye yer verirken, bazı ülkeler ise vermemektedir.

Farklılıklara ülkeler üzerinden devam edecek olursak; Hollanda, İskoçya ve Portekiz yeterlilikleri öğrenme kazanımlarına göre tanımlanmakla beraber öğrenme kazanımlarına veri tabanında çok kısıtlı şekilde yer verilmiştir.

Ancak bu farklılıkları en aza indirerek, farklı ülke ve farklı türde yeterlilikleri karşılaştırılmasını ve yeterliliklerin anlaşılmasının kolaylaştırılması için Tablo 6'da yer alan AYÇ Tavsiye Kararının 6. Eki gösterilmektedir. Bu formda AYÇ seviyesi öğrenme kazanımları gibi daha kritik görülen bilgiler gerekli iken, yeterliliklerle ilgili diğer bilgiler zorunlu tutulmamıştır.

Tablo 6: AYÇ Yeterlilik Formu

Yeterlilik adı			Zorunlu
Alan			Zorunlu
Ülke kodu			Zorunlu
AYÇ seviyesi			Zorunlu
Yeterlilik Tanımı	Ayrı ayrı olarak	Bilgi	Zorunlu
		Beceri	Zorunlu
		Sorumluluk	Zorunlu
	Ya da	Bir öğrenenden bilmesi, anlaması, yapması beklenenler	Zorunlu
Sorumlu kuruluş			Gerekli
Kredi değeri			Seçmeli
İç kalite güvence süreci			Seçmeli
Dış kalite güvence kuruluşu			Seçmeli
Yeterlilik hakkında ilave bilgiler			Seçmeli
Bilginin kaynağı			Seçmeli
İlave bilgi URL'si			Seçmeli
Bilginin dili			Seçmeli
Giriş şartları			Seçmeli
Yeterliliğin son geçerlilik tarihi			Seçmeli
Yeterliliği edinme yolları			Seçmeli
Yeterliliğin mesleki alanla ilişkisi			Seçmeli

Kaynak: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)

Tablo 6'daki AYÇ Tavsiye Kararında sunulan yeterlilik bilgilerinin ülkeler genelindeki istatistikleri Tablo 7'de gösterilmektedir.

Tablo 7: Yeterlilik Formu Ülke İstatistikleri

Yeterlilik adı			29 ülkede vardır. 5 ülke planlamaktadır.
Alan			18 ülkede vardır. 3 ülke planlamaktadır. 2 ülke farklı yapı kullanmaktadır.
Ülke kodu			12 ülkede vardır. 4 ülke planlamaktadır.
AYÇ seviyesi			22 ülkede vardır. 4 ülke UYÇ seviyesi kullanmaktadır.
Yeterlilik Tanımı	Ayrı ayrı olarak	Bilgi	21 ülke öğrenme kazanımlarını göstermektedir. 5 ülke planlamaktadır. 3 ülke öğrenme kazanımlarını göstermeyi düşünmemektedir.
		Beceri	
	Sorumluluk		
	Ya da	Bir öğrenenden bilmesi, anlaması, yapması beklenenler	
Sorumlu kuruluş			23 ülkede vardır. 4 ülke planlamaktadır. 1 ülke ise bu alana yer vermemektedir.
Kredi değeri			3 ülkede vardır. 3 ülke planlamaktadır.
İç kalite güvence süreci			3 ülkede vardır. 3 ülke planlamaktadır.
Dış kalite güvence kuruluşu			29 ülkede vardır. 5 ülke planlamaktadır.
Yeterlilik hakkında ilave bilgiler			29 ülkede vardır. 5 ülke planlamaktadır.
İlave bilgi URL'si			10 ülkede vardır. 2 ülke planlamaktadır.
Bilginin dili			29 ülkede vardır. 5 ülke planlamaktadır.
Giriş şartları			14 ülkede vardır. 3 ülke planlamaktadır.
Yeterliliğin son geçerlilik tarihi			16 ülkede vardır. 3 ülke planlamaktadır.
Yeterliliği edinme yolları			13 ülkede vardır. 2 ülke planlamaktadır. 1 ülke bu alanı boş bırakmaktadır.
Yeterliliğin mesleki alanla ilişkisi			13 ülkede vardır. 2 ülke planlamaktadır.

Tablodan da anlaşılacağı üzere yeterlilik formunun ilk altı satırındaki gerekli bilgiler ülkelerin çoğu tarafından yerine getirilmiş ya da getirilecekken, zorunlu tutulmayan diğer bölümler ise ülkeler tarafından daha az oranda sağlanmıştır.

Ülkelerin veri tabanlarını yayınlama şeklinde de farklılıklar görülmektedir. AB-27 Üye Ülkeden altısında tabanı tek bir web portalı olarak kurgulanmışken, 17 ülkede ise veri tabanları farklı bir web sitesinin birer parçası olmuştur. AYÇ sürecine katılan AB üyesi

olmayan ülkelerden beşinde veri tabanı tek başına bir web sitesi olurken, yedi ülkede ise yine geniş web sitelerinin birer parçası olmuşlardır.

Yeterlilik veri tabanları geliştirmedeki bir diğer önemli husus da sürecin mevzuatlarla desteklenip desteklenmediğidir. AYÇ sürecine katılan ülkelerin çoğunda veri tabanlarının gelişim süreci kanunlarla desteklenmektedir. Hollanda, Danimarka, İskoçya, Slovakya ve Macaristan'da süreç herhangi bir mevzuatla desteklenmemektedir.

Diğer yandan sürece katılan ülkelere 39 ülkeden 30'u veri tabanının geliştirilmeye muhtaç olduğunu; Litvanya, Çekya, Macaristan ve İngiltere gibi ülkeler ise veri tabanının yeterince geliştirildiğini belirtmektedirler.

1.3.2. AYÇ Sürecine Katılan Ülkelerin Veri Tabanı Geliştirme Amaçları

Yeterlilik veri tabanlarının kapsamaları ve amaçları genel itibarıyla iki farklı bağlamda farklılaşmaktadır. Bu farklılaşmalar amaçlar bağlamında aşağıdaki gibi tablolandırılmıştır. (Tablo 8)

Tablo 8: Amaçlarına göre gruplandırılan veri tabanları

Görünürlük ve Şeffaflık Amacıyla Veri Tabanı Geliştiren Ülkeler	Karşılaştırma Amacıyla Veri Tabanı Geliştiren Ülkeler
Avusturya, Almanya, Estonya, Fransa, Macaristan, İrlanda, İtalya, Litvanya, Norveç Polonya, İsveç, Slovakya, Türkiye, İngiltere ve Kuzey İrlanda, İskoçya, Kosova	Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti, Almanya, İtalya, Karadağ, Hollanda, Portekiz, İskoçya
Ülke Genelindeki Yeterlilikleri Gözden Geçirmek Amacıyla Veri Tabanı Geliştiren Ülkeler	Yeterlilik Sistemini Geliştirme Amacıyla Veri Tabanı Geliştiren Ülkeler
Avusturya, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Almanya, Fransa, Macaristan, Malta, Hollanda	Polonya, Hırvatistan
Eğitim ve Öğretim Sistemi ile İş Piyasası Arasında İlişki Kurmaya Çalışan Veri Tabanları	Eğitim Sistemini İyileştirme Amacıyla Veri Tabanı Geliştiren Ülkeler
İsveç, Danimarka, Romanya	Finlandiya, Galler

Çoğu ülke veri tabanlarının halk ve hedef gruplar nezdinde nasıl bir karşılık bulduğunu gözlemleyebilmek için veri analizi yapmaktadır. İsveç Yeterlilikler Veri Tabanı web sitesini bir ayda ortalama 2600 bin kişi tarafından ziyaret edilirken, Macaristan'da 12 bin ziyaretçi veri tabanı web sitesinde 50.800 sayfayı ziyaret etmiştir. Ancak şu aşamada veri tabanına

insanların ne kadar rağbet ettiğini tespit etmek pek mümkün görünmemektedir. Bunun iki sebebi vardır. Birincisi veri tabanları tam olarak gelişmediği ve insanların veri tabanlarını tam olarak tanımaması-tanıtilamaması, ikincisi de daha önce de belirtildiği gibi bazı veri tabanlarının farklı amaçlar için kurgulanmış sitelerin içine gömülmesidir. Örneğin Danimarka’da 200 bin, Estonya’da ise aylık 80 bin ziyaretçi veri tabanını ziyaret etmektedir.

1.3.3. Ülkelerin Veri Tabanlarında Öğrenme Kazanımlarını Göstermeleri

35 ülkeden 26’sı veri tabanında yeterliliklerini öğrenme kazanımları ifadeleri ile göstermektedir. 11 ülke öğrenme kazanımlarının tamamını paylaşırken, 9 ülke ise dar kapsamda ifade etmiştir. Tablo 9’da ülkelerin öğrenme kazanımlarını veri tabanına yansıtma durumları gösterilmektedir.

Tablo 9: Ülkelere Göre Öğrenme Kazanımları

Yeterliliğin öğrenme kazanımının tamamını gösteren ülkeler	Belçika-Flemenk, İsviçre, Estonya, Fransa, Yunanistan, Litvanya, Karadağ, Romanya, Slovenya, Slovakya, İsveç
Yeterliliğin öğrenme kazanımını tamamını dar kapsamda gösteren ülkeler	Avusturya, Çekya, Finlandiya, Almanya, Macaristan, Letonya, Hollanda, Portekiz, Türkiye
Her iki biçimde de gösteren ülke	İspanya
Yeterliliklerinde öğrenme kazanımına yer vermeyi planlayan ülkeler	Hırvatistan, İtalya, İzlanda, Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti
Öğrenme kazanımlarına yer vermeyen ülkeler	Danimarka, Malta, İngiltere, Galler, Norveç

1.4. LOQ PORTALI

Avrupa genelinde farklı ülke yeterliliklerinin karşılaştırılması ve görünürlüğün artması sağlanarak istihdam piyasasını canlı tutmak ve öğrenen hareketliliğine katkı sağlanması için AYÇ’nin geliştirilmesinden önceki bölümde bahsedilmiştir. AYÇ’nin hedeflerinin aktif olarak hayata geçirilmesi için AYÇ’ye referanslama yapmış ve yeterliliklerinin kalite güvencesi sağlamış ülkeler LOQ (Öğrenme Kazanımları ve Yeterlilikler) Portalında yeterlilik veri setlerini yayımlamaktaydı.⁶⁴ Yayımlanan ülke yeterlilikleri alanlarına, (Mühendislik, sağlık, madencilik vb.) bölgelerine ve AYÇ seviyelerine göre

⁶⁴ Learning Opportunities and Qualifications in Europe, Information about courses, work-based learning and qualifications [https://ec.europa.eu/ploteus/search/site?ff0\]=im_field_entity_type%3A97#](https://ec.europa.eu/ploteus/search/site?ff0]=im_field_entity_type%3A97#)

araştırılabilmektedir. Öte yandan yeterliliklerin portalda yayımlanabilmesi için teknik şartların sağlanması ve yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlandığının taahhüt edilmesi gerekmektedir. LOQ portalında Belçika (Flemenk Bölgesi), İrlanda, Slovenya, Almanya, Estonya, Portekiz, Macaristan, Letonya, Litvanya, İzlanda ve Yunanistan'ın yeterlilikleri yer almaktaydı. Bu ülkelerin yeterlilikleri ile ilgili ulusal yeterlilik veri tabanı, yeterliliği veren kuruluş, AYÇ seviyesi gibi bilgilere de ulaşılabilmektedir.

Ülkelerin yeterlilik çerçeve seviyeleri sekizden farklı olsa da LOQ Portalında 20 ülkenin yeterlik seviyeleri ve bu seviyedeki farklı tür yeterliliklerle ilgili detaylı bilgilere ulaşılabılır ve karşılaştırılabilmektedir.⁶⁵ Yeni Europass'ın oluşturulmasıyla LOQ Portalı ilga edilmiştir.

1.5. YENİ EUROPASS

2018 yılında Avrupa Parlamentosu ve Konseyi beceri ve yeterliliklerin daha iyi sunumu için Europass Tavsiye Kararını güncellemiştir.⁶⁶ Bu Tavsiye Kararıyla LOQ portalı iptal edilerek yeterlilik ve öğrenme fırsatlarının Europass portalında yayımlanmasına karar verilmiştir. Yeni Tavsiye Kararı genel olarak aşağıdaki ihtiyaçlara karşılık vermek için hazırlanmıştır:

- Bireyler iş ararken, öğrenme eğitim ya da iş hayatı ile ilgili karar alırken ne tür fırsatların olduğuna ihtiyaç duyarlar.
- Bireyler sahip olduğu becerilerin etkili bir şekilde değerlendirilmesine ve yeterliliklerini şeffaf ve anlaşılır şekilde sunmak isterler.
- Farklı dillerde, formatlarda yeterliliklerin değerlendirilmesi ve tanınması, çalışanlara, öğrenenlere, belgelendirme kuruluşlarına ciddi manada zorluklar çıkarmaktadır. Bu zorluklar bireyler çalışmak ya da eğitim için diğer ülkelere gittiklerine daha da artar.

Yeni Europass platformu aşağıda sıralanan başlıklarda gerekli bilgileri ya da linkleri kullanıcılara çevrimiçi olarak sağlayacaktır:⁶⁷

- Öğrenme fırsatları,
- Yeterlilikler, yeterlilik çerçeveleri ya da sistemleri,

⁶⁵ Find and Compare Qualifications Frameworks, <https://ec.europa.eu/ploteus/en/compare>

⁶⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D0646&rid=9>

⁶⁷ DECISION (EU) 2018/646 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 18 April 2018 on a common framework for the provision of better services for skills and qualifications (Europass) and repealing Decision No 2241/2004/EC, s.42 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018D0646&from=EN>

- Serbest ve yaygın öğrenmeleri doğrulama fırsatları,
- Tanınma uygulamaları ve farklı ülkelerdeki ilgili mevzuat,
- Kıtalar arası hareketlilik ve kariyer yönetimi için rehberlik hizmeti.

Yeni Europass Kararı, AYÇ'nin 6. Ekindeki yeterlilik formuna göre hazırlanmış yeterlilik veri tabanlarının sisteme aktarılmasını en ön plana almıştır. Dolayısıyla farklı ülkelerdeki farklı tür yeterliliklerin öğrenme fırsatları ile bir arada bulunması sağlanarak kişilerin becerilerinin doğrulanması, yeterliliklerinin tanınması, ülkeler arası hareketlilikleri kolaylaştırması amaçlanmıştır.

Yeni Tavsiye Kararının getirdiği bir diğer önemli husus da çevrimiçi ulaşılabilecek bu araçların hızla gelişen dijital çağa uyumlu şekilde düzenlenmesidir.

LOQ portalı ilga edildikten sonra, bazı ülkeler yeterlilik veri tabanlarını Europass Portalında yayımlanmaya başlamıştır. Bu ülkeler Belçika, Hollanda, Sırbistan, Estonya, Almanya, Yunanistan, İzlanda, Letonya, Litvanya, Malta, Polonya, Portekiz ve

Şekil 2: Yeni Europass Yeterlilik Arama Sayfası

europass Learn in Europe Work in Europe About Europass Contact Us Login to Europass

Find a Course (beta version)

You can find courses from all countries that submit information to Europass: Belgium, Estonia, Germany, Greece, Hungary, Iceland, Latvia, Lithuania, Malta, Netherlands, Poland, Portugal, Serbia, Slovenia.

Search by keyword

Location

Level in EQF

Thematic area

Find

Kaynak: <https://europa.eu/europass/en/find-courses>

Slovenya'dır. Portaldaki yeterlilikler anahtar kelime, ülke, AYÇ seviyesi, tematik alan kriterlerine göre kategorize edilebilmektedir (Şekil 2).

Örneğin, anahtar kelime alanına yapay zeka, ülkeyi ise Almanya olarak düzenlersek Şekil 3'teki gibi bir sonuç elde edilmektedir.

Şekil 3: Europass yeterlilik arama sayfası

The screenshot shows the Europass search interface. At the top, there are input fields for 'artificial intelligence' and 'Germany'. Below these are dropdown menus for 'Level in EQF' (set to 'Select from list') and 'Thematic area' (set to 'Select from list'). A blue 'Find' button is on the right. The search results section is titled 'Search Results' and shows 'Showing 6 results' with a 'Sort by Relevance' dropdown. Two results are visible: 'Stone manufacturer' and 'Stonemason and stone sculptor specializing in stone carving / stone mason and stone sculptor specializing in stone carving'. Each result includes the title, 'Federal Government-Federal State Coordination Point (BL-KS DQR)', 'Germany', a description of the qualification, and a 'View more' link. There is also a 'SEE FULL DETAILS' link for each result.

Bu arama sonucunda Almanya'da yapay zeka alanında altı farklı eğitim programı ortaya çıkmaktadır. Her bir yeterlilik için öğrenme kazanımları, AYÇ seviyeleri, yeterliliği sağlayan kuruluş, yeterliliğin türü gibi önemli bilgiler bulunmaktadır. Dolayısıyla belirtilen ülkelerin eğitim programları AB çapında ulaşılabilir durumdadır.

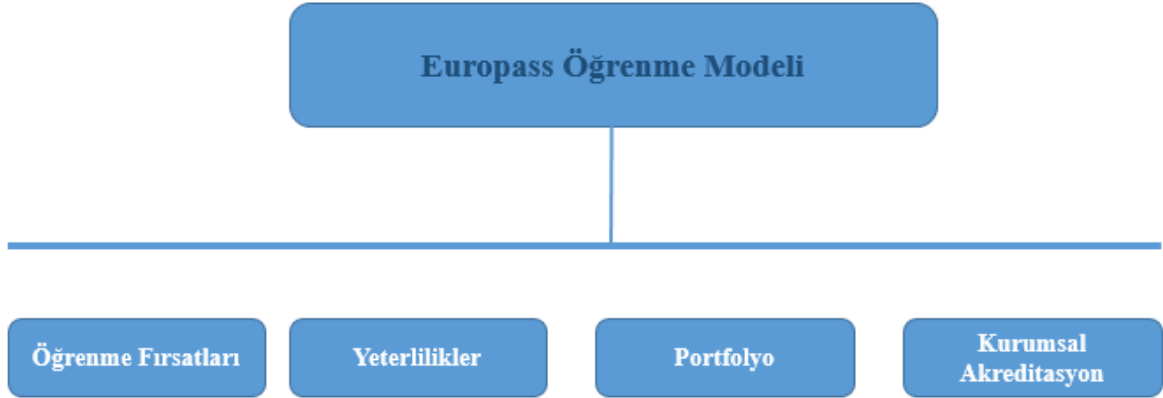
2020 yılı sonu itibarıyla yukarıda belirtilen ülkeler dışında İsveç, Türkiye, Belçika-Fransız Bölgesi test aşamasındadır. Fransa, İrlanda, Norveç, Finlandiya, Avusturya, Slovakya gibi

lkelerde ise veri tabanları bulunmakla birlikte henüz Europass portalı için fiili bir adım atmamıştır.

1.5.1. Yeni Europass Gelişim Süreci

Yeni Europass yapısal olarak da ciddi yenilikler getirmiştir. Aşağıdaki tabloda bu doğrultuda geliştirilen model gösterilmektedir. Şekil 4'teki dört bileşenden öğrenme fırsatları, yeterlilikler, portfolyo kısmen de olsa aktifken, kurumsal akreditasyon 2020 sonu itibarıyla faal değildir.

Şekil 4: Europass Öğrenme Modeli

Kurumsal akreditasyon, yeterlilik sağlayacak kurumların, yeterliliklerin/programların akreditasyon süreçlerinden geçmesini sağlayacaktır. Böylelikle yeterlilikler güvence altına alınmış olacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin nasıl toplanacağı ve analiz edileceği tartışılacaktır.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada Avusturya, İrlanda, İskoçya ve Türkiye'deki yeterlilikler sistemleri ve veri tabanları üzerinde yapılacak nitel bir araştırma ile Avrupa genelinde yeterlilik veri tabanı oluşturan ülkelerle çalışma grubu oluşturularak bu gruba anket yapılmıştır. Dolayısıyla nitel ve nicel araştırmanın birleştirilmesiyle hazırlanan karma bir modeldir. Karma araştırmalar, araştırmacının bir çalışma veya birbirini izleyen çalışmalar içerisinde nicel ve nitel yöntem, yaklaşım ve kavramların birleştirilmesi olarak tanımlanmaktadır (Baki ve Gökçek, 2012; Creswell, 2013; Tunalı, Gözü ve Özen, 2016).

2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

AYÇ süreçlerine katılan ve katıldıkları varsayılan; AB Üye Devletleri, EFTA Ülkeleri, AB aday ve potansiyel ülkelerin bu çalışmanın evrenini, bu ülkelerde yeterlik veri tabanı geliştiren ya da geliştirmeyi planlanan kurum ve kuruluşlar ise çalışma oluşturmaktadır.

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇ VE TEKNİKLERİ

Verilerin toplanması için anket formu hazırlanmıştır. Ankette, ağırlıklı olarak çoktan seçmeli sorular, onay ve derecelendirme soruları, az sayıda ise açık uçlu sorulardan oluşturulmuştur. Anket cevaplarının açık, şeffaf ve cevapların tutarlı olabilmesi için anket soruları uzman görüşleri sonrası gönderime hazır hale getirilmiştir.

2.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Bu araştırmada Avusturya, İrlanda, İskoçya ve Türkiye Yeterlilik Sistemleri ve veri tabanları incelenmiştir.

Nicel araştırma olarak 27 AB ve 12 AB program ülkesine anket uygulanmıştır. Anket uygulamasında hedef kitleye ulaşılabilmesi için 2019 yılında Budapeşte’de gerçekleştirilen Veri Tabanı Çalıştayı’na katılan kişilerin e-posta adreslerine ulaşarak, 200’ün üzerindeki kişiye e-posta aracılığıyla anket iletilmiştir. Daha fazla cevap alınabilmesi için belirli aralıklarla hatırlatma e-postaları gönderilmiştir.

Diğer yandan nitel araştırma örneklerinden ilk olarak İrlanda incelenmiştir. İrlanda yeterlilik sistemi AYÇ’den çok daha önce UYÇ uygulamasına başlamış olup AYÇ’ye referanslama yapan ilk ülkedir. Öte yandan 2012 yılından itibaren eski sistemi ciddi manada değiştirip başka bir faza geçmiştir.

İskoçya’yı seçmemizdeki en önemli etmen de yine gelişmiş bir yeterlilik sistemine sahip olması ve İrlanda’nın aksine esnek bir yeterlilik çerçevesi ve tüm yeterliliklerde etkin bir kredi sistemine dayalı bir yapıda olmasıdır.

Avusturya, Türkiye gibi 2007 AYÇ Tavsiye Kararı sonrası UYÇ ve veri tabanı geliştirdiği için araştırılan ülkelere biri olmuştur. Çünkü Türkiye ile aynı süreçlerden geçtiği için benzer sorunlarla karşılaşılma olasılığı yüksektir. Ayrıca Avusturya’da da TYÇ gibi sekiz seviyeli çerçeve oluşturulmuştur. Avusturya’da TYÇ gibi farklı tür yeterlilikleri içerecek kapsayıcı bir çerçeve oluşturulması da Avusturya seçimi için bir diğer neden olmuştur.

Son olarak da Türkiye Yeterlilik Sistemi ve Veri Tabanı araştırılmıştır.

2.5. ARAŞTIRMA SORULARI

Bu çalışmada, ulusal yeterlilik çerçeveleri ve veri tabanlarını oluşturmuş ve bu yapıları etkin kullanan ülkelere Türkiye ile birlikte Avusturya, İskoçya ve İrlanda’nın UYÇ’leri ve veri tabanları incelenmiş ve AYÇ sürecine katılan ülkelere veri tabanları ile ilgili anket uygulanmak suretiyle aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

- 1) İrlanda Yeterlilikler Çerçevesi’nin yapısı ve özellikleri nelerdir?
- 2) Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi’nin yapısı ve özellikleri nelerdir?
- 3) İskoçya Yeterlilikler Çerçevesi’nin yapısı ve özellikleri nelerdir?
- 4) Avusturya Yeterlilik Çerçevesi’nin yapısı ve özellikleri nelerdir?

- 5) Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) nedir ve ne tür işlevleri vardır?
- 6) İrlanda yeterlilikler veri tabanının özellikleri ve işlevleri nelerdir?
- 7) Türkiye yeterlilikler veri tabanının özellikleri ve işlevleri nelerdir?
- 8) İskoçya yeterlilikler veri tabanının özellikleri ve işlevleri nelerdir?
- 9) Avusturya yeterlilikler veri tabanının özellikleri ve işlevleri nelerdir?
- 10) Avrupa genelinde oluşturulan yeterlilik veri tabanlarının ne tür özellikleri vardır ve bu veri tabanları ne gibi amaçlara hizmet etmektedir?

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümün ilk kısmında sırasıyla İrlanda, İskoçya, Avusturya ve Türkiye Yeterlilik Sistemleri ve Veri Tabanları bulgularına yer verilecektir. İkinci kısımda ise Avrupa’da veri tabanı geliştiren ülkelere uygulanan anket sonucu elde edilen bulgulara yer verilecektir.

3.1. İRLANDA

3.1.1. İrlanda Yeterlilik Sistemi

İrlanda yaklaşık 5 milyon nüfusa sahip⁶⁸, 1973 yılından beri AB Üyesi olan bağımsız bir cumhuriyete sahip Batı Avrupa’nın en uç kıyısında bir ada ülkesidir. İrlanda’nın ekonomisi ağırlıklı olarak uluslararası ticarete bağlı ve dolayısıyla ekonomik büyümeyi ve gelişimi sürdürülebilir kılmak için bilgi ve yüksek beceri alanında rekabete dayalı bir yapıdadır. 1994-2000 döneminde % 40 istihdam artış oranıyla, daha önce eşi benzeri görülmemiş bir ekonomik büyüme gerçekleşmiştir. 20. yüzyılın son 30 yılı içerisinde tarım ağırlıklı ve düşük teknolojili ekonomiden modern ekonomiye geçiş sağlanmıştır. Bu başarının en önemli iki unsuru olarak, eğitim ve öğretim alt yapısının ciddi biçimde gelişmesi ve yüksek düzeyler de dahil olmak üzere eğitim ve öğretime katılım oranlarındaki artış gösterilebilir.⁶⁹

Bu denli ciddi ekonomik gelişimi ve eğitim ve öğretimdeki köklü yapısal değişiklikleri anlamak için 1980’lerde patlak veren kriz ve akabinde gelişen süreci iyi irdelemek gerekir. 1982-1992 dönemi İrlanda için ekonomik kriz dönemlerinden biriydi. 1987 yılı itibarıyla işsizlik oranı %17 idi. Bu dönemde üniversite mezunlarının iş bulmak için yurtdışına gidişi ve işsiz meslek lisesi mezunları ve genç işsizliğin yüksek oluşu ekonomi ve sivil toplum için ciddi bir tehdit oluşturuyordu. Bu yıllarda politika yapma ile ilgili birbirinden uyumsuz çalışan 10 farklı bakanlık vardı. 1992’de Sanayi Politikaları İnceleme Kurulu (IPRG), beceri yetersizliği politikalarına odaklanan daha faydacı bir yaklaşım ve sanayi ile iş birliği kuran, mesleki-eğitim üniversite ikili sistemi geliştirilmesi çağrısında bulundu. Bu rapora göre, başarılı bir ekonominin temeli, doğrudan ilişkili sanayi ve ekonomi olarak görülmektedir. Diğer yandan rapor, mezunların mezuniyet sonrası belirli yetkinliklere sahip olarak iş

⁶⁸ <https://www.cso.ie/en/releasesandpublications/er/pme/populationandmigrationestimatesapril2019/>

⁶⁹ The Role of National Qualifications Systems in Promoting Lifelong Learning, Background Report for Ireland, http://biblioteka-krk.ibe.edu.pl/opac_css/doc_num.php?explnum_id=512, s.5.

yapabilmeye hazır olması gerektiğine dikkat çekmiştir. 1992 yılında ayrıca, Maastricht Kriterleri⁷⁰ ve hizmetlerin serbest dolaşımı, sınır ötesinde yeterliliklerin karşılıklı tanınması ve hareketliliğinin artırılmasını için daha uyumlu bir sistem için AB Ortak Pazar Alanı⁷¹ kabul edilmiştir.

3.1.1.1. İrlanda Yeterlilik Sistemi Hazırlık Süreci

1988'den 1990'ların ortalarına kadar, oluşturulacak yeterlilik sisteminin öğrencilerin ihtiyaçlarına ve farklı sosyal ve ekonomik ihtiyaçlara cevap verebilecek ve maksimum esnekliği sağlayacak bir yapıda olması için derin ve uzun soluklu çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda İrlanda eğitim ve öğretim sorumluların delegelerinden oluşan gruplar daha önce yeterlilik çerçevesi geliştiren bazı ülkelere ziyaretler gerçekleştirmişlerdir. Bu ziyaretlerle, İrlanda yeterlilik sisteminin oluşturulmasında politika geliştirilmesi amaçlanmıştır. Ancak bu noktada en önemli konu kendi ulusal ihtiyaçlarına uyum sağlayabilecek sistemi geliştirebilmektir. Küçük bir ülke olarak, farklı bir ülkenin sistemini kendi sistemine uyarlamaya utanılacak bir yanı olmadığına kanaat getirilerek Yeni Zelanda sistemi politika gelişiminde model ülke olarak alınmıştır. Hem iki ülkenin boyutu hem de dilinin aynı olması Yeni Zelanda'nın rol model alınmasında önemli rol oynamıştır. Tabii ki en yakın ülke olan Birleşik Krallık da düşünülmüştür. Ancak, Birleşik Krallık'ın eğitim öğretim sistemi ve üretim kalıpları her ne kadar aynı coğrafyada aynı dili konuşan ülkeler olsa da çok farklı görülmekteydi. Dolayısıyla Britanya modeli kabul görmemiştir.⁷²

1994 Ulusal Eğitim Konseyi ve 1994-1999 Kalkınma Planı'nda da genel ve akademik eğitim sisteminin ve mesleki eğitim ile uyumsuzluğunun ciddi şekilde üzerinde durulmuştur. Aynı düşünceler takip eden yıllarda artarak devam etmiş ve üniversite sisteminin dışında da yeterlilik ve belgelendirmenin uygulanacağı bir yaklaşımın getirilmesi önerilmiştir. Nihayetinde bu düşünceler TEASTAS (İrlanda ulusal dilinde belge anlamına gelen sözcük) adında, üniversiteler dışında üçüncü döngü programların ve ileri ve sürekli eğitim kurulması noktasında sorumluluk alan bir kurumun oluşturulması ile sonuçlanmıştır.

⁷⁰ https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf

⁷¹ EU Single Market Act, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0027>

⁷²Reflections on Ireland's Education/Training Policy Making Process Leading to the National Framework of Qualifications: National and International Influences, https://arrow.tudublin.ie/cgi/viewcontent.cgi?article=1063&context=level3_s.8.

Daha sonra özellikle ve detaylı bir şekilde vurgulanacak olsa da bu noktada, İrlanda eğitim ve yeterlilik sistemine özgü olan üçüncü kademe yeterlilik programlarına ve ileri eğitim ve öğretime değinmek faydalı olacaktır. Çünkü yeterlilik çerçevesinin oluşturulması ilk etapta akademik yeterliliklerle üçüncü seviye ve ileri eğitim program yeterliliklerin karşılaştırılabilmesi ve uyumlaştırılması düşüncesiyle kurgulanmıştır.

Üçüncü seviye eğitim⁷³: Orta öğretimi tamamlamış ve yükseköğretim dışında kalan ancak seviye (düzey) anlamında yükseköğretim yeterliliklerine denk sayılabilecek; ağırlıklı olarak mesleki ve teknik eğitimi içeren ve yetişkin eğitimi olarak da ifade edilen yeterliliğe götüren programlardır.

İleri eğitim ve öğretim⁷⁴: İleri eğitim ise lise öğrenimini (alan ya da okul türü ayrımı olmaksızın) tamamlamış ve 16 yaş üzeri kişilere ağırlıklı olarak mesleki alanda programlar sunan ve yeterliliğe götüren eğitim türüdür. Genellikle yükseköğretime devam etmeyen/edemeyen kişilerin iş piyasası ihtiyaçlarına uygun olarak eğitilmesi ve istihdam edilmeleri mümkün kılınarak sosyal ve ekonomik bütünleşmenin sağlanması amaçlanmıştır.

Her iki eğitim modeli de resmi eğitim kurumları dışında kalan programların cazibesini artırmak, bu programların resmi programlarla karşılaştırılmasını ve alternatifini sunmak, eğitim ve öğretim piyasasında rekabeti artırmak, dolayısıyla ülke için sürdürülebilir ve ileri düzey bir eğitim-sanayi ortamı oluşturmak için geliştirilmiştir.

3.1.1.2. İrlanda UYÇ'sinin Oluşturulması ve İrlanda Ulusal Yeterlilik Kurumu Dönemi

İrlanda'da yeterlilik sistemini iki ayrı ciddi değişim geçiren dönem; 2. Dönemi de ilk dönem kadar radikal değişiklik olmasa da kendi içerisinde iki ayrı döneme ayırmanın faydalı olacağı öngörülmüştür. Çünkü bu ayrımlar, İrlanda UYÇ'sinin hangi amaçla kurulduğu, daha sonraki dönemlerde önceliklerin nasıl değiştiğini, yani yeterlilik çerçevesinin iletişim çerçevesinden, düzenleyici çerçeveye ve daha sonraki dönemde düzenleyici rolünün nasıl arttığını gösterebilmek ve sürecin hangi dinamikler çerçevesinde evrildiğini anlamak için önemli görülmektedir.

⁷³https://www.citizensinformation.ie/en/moving_country/moving_to_ireland/studying_in_ireland/third_level_education.htm

⁷⁴<https://www.fetchcourses.ie/courses/about>

İlk dönem (1999-2012), 1999 Yeterlilikler (Eğitim ve Öğretim) Yasası⁷⁵ ile İrlanda Ulusal Yeterlilik Kurumu'nun (NQAI) oluşturulması ve 2012 Yeterlilikler ve Kalite Güvencesi (Eğitim ve Öğretim) Yasası ile İrlanda Kalite ve Yeterlilikler'in (QQI)⁷⁶ kurulmasına kadar geçen dönemi ifade etmektedir.

İkinci dönem ise QQI dönemi olarak tabir edilen ve 2012 yılından günümüze kadar geçen dönemi ifade etmektedir. Bu dönemi de 2019 yılında kabul edilen Yeterlilikler ve Kalite Güvencesi Yasa Değişikliği⁷⁷ öncesi ve sonrası olarak ikiye ayırmak anlamlı görülmektedir. Her ne kadar 2019 mevzuat değişikliği çok yeni ve etkilerini gözlemlemek ve analiz etmek pek mümkün görünmese de getirdiği değişiklikler ve beklenen sonuçların irdelenmesi açısından bu değişikliğe de önem atfetmek isabetli görülmektedir.

TEASTAS'ın öncelikli fonksiyonu, üniversite dışı yeterliliklerin koordinasyonunu sağlamak ve sadece mesleki ve teknik yeterlilikleri kapsayacak bir yeterlilik çerçevesi oluşturmaktır. Daha sonra hayat boyu öğrenme anlayışı çerçevenin odak noktası haline geldi ve ülkedeki tüm eğitim kesimleri ve sosyal paydaşların da katkısıyla birleştirilmiş ya da kapsayıcı bir çerçeve oluşturulması konusunda hemfikir olundu. TEASTAS'ın çalışmaları, 1999 Yeterlilikler Eğitim ve Öğretim Yasası'nın yürürlüğe girmesine, İrlanda Ulusal Yeterlilikler Kurumu'nun oluşturulmasına ve 2003'de resmi olarak yürürlüğe girecek İrlanda UYÇ'sine (the NFQ) öncülük etmiştir. 1999 Yasası ayrıca, iki belge/diploma veren HETAC ve FETAC'ın kurulmasına olanak sağlamıştır.

İleri Eğitim ve Öğretim Belgelendirme Enstitüsü (FETAC) ve Mesleki Yüksek Eğitim ve Öğretim Enstitüsü (HETAC)⁷⁸ gibi resmi eğitim kurumları dışındaki programları tek çatı altına toplayan düzenleyici kurumlar oluşturularak, sorumluluklarındaki yüksek/ileri mesleki eğitim programları ile üniversitelerle ve Dublin Teknoloji Enstitüsü⁷⁹ yeterliliklerinin uyumunda ve standartlaştırılmasında büyük katkı sağlanmıştır.

⁷⁵ <http://www.irishstatutebook.ie/eli/1999/act/26/enacted/en/html>

⁷⁶ <https://www.qqi.ie/>

⁷⁷ <https://data.oireachtas.ie/ie/oireachtas/act/2019/32/eng/enacted/a3219.pdf>

⁷⁸ https://www.qualifax.ie/menu_material/Qualifications/Awarding%20Bodies.html

⁷⁹ <https://tudublin.ie/>

İrlanda Ulusal Yeterlilik Kurumu'nun (NQAI) oluşturulmasındaki en önemli politika amacı⁸⁰, İrlanda'nın hayat boyu öğrenen bir topluluk haline dönüştürülmesi ve öğrenenlerin hayatın her alanında ve farklı düzeylerde eğitime ve belgeye ulaşmasını sağlayacak bir UYÇ geliştirmektir. Yeterlilik çerçevesiyle getirilmek istenen en önemli değişiklikler; tüm yeterlilikleri birbirleriyle ilişkilendirmek, yeterliliklerinin kalite güvencesinin sağlanması, girdi (önceden programlanmış) bazlı yeterliliklerden, çıktı (öğrenme kazanımı) bazlı yeterliliklere geçişin sağlanması olmuştur. Bu bağlamda, öğrenme kazanımlarının 10 farklı seviyeye ayrılarak sınıflandırıldığı UYÇ'nin tasarlanmasına karar verilmiştir. Bu çerçeve, içerdiği tüm yeterliliklerin öğrenme kazanımlarının ölçülmesini kolaylaştıran, tüm eğitim ve yeterlilik kuruluşlarının ilişkilerini açık bir şekilde tanımlayan tek ulusal yapı olarak ifade edilmiştir.

UYÇ'nin kuruluş aşamasındaki detaylı hedefleri 2009'da yayımlanan ilk UYÇ değerlendirme raporunda⁸¹ şu şekilde ifade edilmiştir:

- Bilgi, beceri ve yetkinlik standartlarının oluşturulması ve geliştirilmesi,
- Eğitim ve öğretim yeterliliklerinin karşılaştırılmasını ve koordinasyonunun sağlanması,
- İleri eğitim-öğretim ve yüksek mesleki eğitim-öğretim yeterliliklerinin kalitesini artırmak,
- Yeterlilikler arasında geçişi ve ilerlemeyi (seviye) mümkün kılmak,
- Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler dahil olmak üzere, tüm öğrenenler için hayat boyu öğrenme imkanını sağlamak ve geliştirmek,
- Sürekli eğitim, iş ortamı, araştırma gibi serbest ve öğrenme alanlarında edinilen bilgi, beceri ve yetkinliklerin tanınmasının sağlanması,
- Ulusal eğitim ve öğretim politika ve amaçlarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunulması ve özellikle kamu ve özel hizmetlerin, ticaret, turizm, işletme ve tarım, sanayi ihtiyaçlarını karşılamaktır.

İlk dönem İrlanda UYÇ'sinin amaç ve önceliklerini incelediğimizde kurgu anlamında hem reformist ve hem de iletişim çerçevesi şeklinde ifade edilmesi doğru olur. Çünkü, öğrenme kazanımlarına geçiş önceliği olduğu ve bilgi, beceri ve yetkinlik için standartlar geliştirmek

⁸⁰Policies and criteria for the establishment of the National Framework of Qualifications 2003, <https://www.qqi.ie/Publications/Publications/Policies%20and%20Criteria%20for%20the%20Establishment%20of%20the%20NFQ.pdf>

⁸¹ <https://www.qqi.ie/Downloads/Framework%20Implementation%20and%20Impact%20Study.pdf>, s.4.

istememesi reformist çerçeve olduğunu, farklı tür yeterliliklerin karşılaştırılması ve şeffaf bir şekilde ortaya konması da iletişim çerçevesi olduğunu gösterir.

NQAI ile HETAC ve FETAC yeterlilik çerçevesinin geliştirilmesinde ve belirlenen hedeflere ulaşılmasında aktif rol oynamıştır. HETAC, özel kolejlerin ve meslek kuruluşlarının, FETAC ise yükseköğretim düzeyinde olmayan mesleki ve yetişkin eğitimi kurumlarının yeterliliklerinden sorumludur.⁸²

3.1.1.3. İlk İrlanda UYÇ'sinin Oluşturulması

Dolayısıyla, çerçeve geliştirme amacı, tamamen eğitim sistemi odaklıdır dersek daha doğru olur. Çünkü UYÇ'de yer alan yeterlilik türleri incelendiğinde gerek akademik, gerekse mesleki yeterliliklerin tamamı bir eğitim programı içeren ve sonunda yeterliliğe (diploma, belge, sertifika) götüren eğitim süreçlerinden oluşmaktadır. İrlanda'nın hedefi tamamen farklı tip eğitim kurumlarını bir araya getirerek, iş dünyası, akademik, mesleki eğitim ve hayat boyu öğrenme süreçlerini uyumlaştırmak, karşılaştırma yapılmasını sağlamak, mesleki eğitim ve öğretimin popülaritesini artırmak, farklı tür yeterlilikler arasında geçişi sağlamak ve bunların iş piyasası ile ilgililiğini artırmaktır.

2002 NQAI Belgesinde⁸³ de belirtildiği üzere İrlanda UYÇ'si Seviye 1 temel eğitimden seviye 10 Doktora eğitime kadar ilerler. Her bir seviyede farklı yeterlilik türleri vardır. Her yeterlilik türü içinde kendine özgü seviye tanımlayıcıları bulunmaktadır ve farklı yeterlilik türlerinin yine farklı isimleri vardır. Bu yeterlilik türleri için de 4 farklı sınıflandırma bulunmaktadır. Ana yeterlilikler, birim yeterlilikler, özel amaçlı yeterlilikler ve destekleyici yeterlilikler:⁸⁴

Ana yeterlilik her seviyedeki yeterliliklerin temel sınıflandırılma türüdür. Yeterlilikler diyagramının 10 seviyesinde de görülen ileri mesleki eğitim belgesi, üniversite diploması gibi toplam 16 adet ana yeterlilik türü bulunmaktadır.

⁸² Including Non-formal Sector Qualifications in National Qualifications Frameworks – The Experiences and Solutions of Seven European Countries Volume I: Country Reports, <http://www.nqf-in.eu/downloads/NQF-IN%20Country%20Reports.pdf>, s.91.

⁸³ Policies and criteria for the establishment of the National Framework of Qualifications 2003, <https://www.qqi.ie/Publications/Publications/Policies%20and%20Criteria%20for%20the%20Establishment%20of%20the%20NFQ.pdf>

⁸⁴ The National Framework of Qualifications (NFQ), https://www.qualifax.ie/index.php?option=com_content&view=article&id=32&Itemid=124

Birim yeterlikler, ana yeterliliğin öğrenme kazanımlarının tamamını değil, bileşenlerinden oluşan özel ve dar bilgi, beceri ve yetkinliği ifade eder ve sınırlı bir işi, ya da eğitimi gerçekleştirmek için kullanılır.

Destekleyici yeterlilikler, sahip olunan yeterliklere ek olarak edinilen öğrenmeleri ifade etmek için kullanılır. Kişisel mesleki gelişimin devamı ya da bilgi ve becerilerin güncellenmesi için kullanılır.

Özel amaçlı yeterlikler içindir. Mesela, ağır yük taşımacılığı gibi işler için özel olarak bu yeterlilikler geliştirilebilir.

QQI dönemi güncel olduğu ve bu terimlerin günümüz için olan anlamını daha net ifade ettiği için yeterlilik türlerinin detaylı anlatımını ve yeterlilik diyagramının bir sonraki bölümde detaylandırılması uygun görülmüştür.

Diğer yandan yeterlilikleri İrlanda UYÇ'sinde yer alacak kurum ve kuruluşlar: FETAC, HETAC IOT(Teknoloji Enstitüsü- FETAC'ın sorumluluğu altında kendi yeterliliklerini hazırlayan ve ilgili yeterliliklere eşleyendir). Burada özellikle vurgulanması gereken husus NQAI'nın herhangi yeterliliği ya da programı onaylama gibi bir durumu söz konusu değildir. NQAI yeterliliklerin çerçeveye nasıl yerleştireceği ile ilgili rehber ve dokümanları hazırlama, öğrenme kazanımlarına göre mevcut ve yeni yeterlilikleri hazırlaması için prensipler oluşturma, fikir ve danışmanlık sağlama gibi sorumlulukları bulunmaktaydı. Ayrıca, yeterliliklerin nasıl karşılaştırılacağı hususunda uluslararası eğilim ve raporları incelemek ve gerektiği görüldüğü takdirde İrlanda UYÇ'sine uygulama gibi görevleri bulunmaktaydı.

3.1.1.4. NQAI Döneminin Değerlendirilmesi

1990'larda tasarlanmaya başlanan ve 1999'da yasalaşan ve 2003 yılı NQAI'nın kurulmasıyla temelleri atılan UYÇ ile, İrlanda'da eğitim ve öğretim alanında büyük değişiklikler getirilmesi planlanmıştır. Bu değişikliklerin başında resmi eğitim kurumlarının; Üniversitelerin, Dublin Teknoloji Enstitüsünün (DIT) ve mesleki ve ileri eğitim veren kuruluşların yeterliliklerini öğrenme kazanımlarına göre çerçeveye entegre etmeyi amaçlayan FETAC ve HETAC'ın kurulması olmuştur.

2003 Çerçevesi'nin başlatılmasıyla birlikte geçen süreçte, üç farklı önemli dönem bulunmaktadır. Birincisi, eski ve var olan yeterliliklerin çerçeveye yerleştirilmesi; ikincisi, belirlenen UYÇ standartlarının gerçekleştirilmesi ve yeterliliğe götüren eğitim öğretim programların doğrulanması, üçüncüsü de öğrenme kazanımları yaklaşımının tamamen uygulamaya geçilmesi çalışmalarıdır. Yani değerlendirme süreci ile birlikte kalite güvencesi sağlanmış tüm süreçlerin sağlanması planlanmıştı. Ama çok yeni bir süreç olduğu için uygulamada farklılıkları da beraberinde getirmekteydi.⁸⁵ Bu da hedeflere tam ulaşılamamasına neden oldu. Çünkü üniversitelerin ve Dublin Teknoloji Enstitüsü gibi akademik programları hazırlayan kurum ve kuruluşlar, HETAC ve FETAC gibi mesleki ve teknik ağırlıklı programları hazırlayan/sorumluluğunda hazırlanan kuruluşlar için kalite güvence standartları, değerlendirme ölçütleri ve öğrenme kazanımlarına bakış açısı doğal olarak farklılık göstermekteydi. Bu da sistemin bu kısa süreli zamanda uyum ve birlik içerisinde işlemini zorlaştırmaktaydı. Özellikle öğrenme kazanımları yaklaşımı yıllardır girdi bazlı programlar hazırlayan köklü üniversitelere geçiş süreci için ciddi zorluklar çıkarmaktaydı. İlk dönemde karşılaşılan bir diğer sorun da, yeterliliklerin hangi seviyeye yerleştirileceğiydi. Çok farklı tür yeterlilik olduğu için bunun daha iyi uygulanması zaman alacaktı. Ancak her ne kadar ilk dönem UYÇ'si bir takım zorluklarla karşılaşılsa da toplumun yeterlilik sistemine olan ilgisi ve yeterliliklerin şeffaf bir şekilde kamuoyuna sunulmasının başarılı olduğunu söyleyebiliriz.

Sonuç olarak, başta İrlanda UYÇ'si mesleki ve teknik yeterlilik sisteminin modernleşmesi ve hayat boyu öğrenme amaçları ile bir sistem dönüştürücü gibi kurgulandı ise de, şu anki bakış açısıyla dönem, daha çok kalite standartları, yeterliliklerin iyileştirilmesi, eğitim değerlendirme, program oluşturma gibi araçları kolaylaştıran bir yapı olarak görülmektedir.⁸⁶

3.1.1.5. İrlanda Yeterlilikler ve Kalite (QQI) Dönemi

QQI, 2012 Yeterlilikler ve Kalite Güvencesi (Eğitim ve Öğretim) Yasası⁸⁷ ile ve Eğitim ve Beceriler Bakanlığı'nın atadığı bir kurulla oluşturulmuş bir kamu kurumudur. QQI, FETAC

⁸⁵Framework Implementation and Impact Study Report of Study Team, 2009

<https://www.qqi.ie/Downloads/Framework%20Implementation%20and%20Impact%20Study.pdf>, s.10.

⁸⁶ Ireland European Inventory on Nqf 2018, <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/ireland-european-inventory-nqf-2018> s.2.

⁸⁷ <http://www.irishstatutebook.ie/eli/2012/act/28/enacted/en/html>

ve HETAC dahil olmak üzere İrlanda Üniversiteleri Kurulu (IUQB) ve İrlanda Ulusal Yeterlilikler Kurumu'nun (NQAI) işlevlerini devralıp bu kurumlar ilga edilmiştir.

Dört farklı kurumun birleştirilmesiyle meydana gelen QQI, büyük bölümü lise sonrası eğitim ile ilgili bir takım düzenleyici yetkiye sahip olmuştur. QQI dört kurumun birleşmesi ve yükseköğretim sisteminin karmaşıklığı sebebiyle lise sonrası eğitimde çok geniş yelpazede sorumlulukları vardır. QQI'nın başlıca görev ve sorumlulukları şunlardır.⁸⁸

- 10 seviyeden oluşan UYÇ'nin iyileştirilmesi, yeterliliklerin doğrulanması ve belgelendirilmesi için iyileştirme ve düzenli gözden geçirme,
- İleri ve yüksek eğitim ve öğretim kurumlarının sunduğu eğitim programlarının inceleme, gözden geçirme ve doğrulama faaliyetleri, UYÇ'ye dahil edilen bu yeterliliklerin uluslararası çapta da tanınmasının sağlanması,
- Öğrenenlerin, işverenlerin ve tüm ilgili tarafların faydalanması için yeterliliğe götüren eğitim programlarının kalitesinin yükseltilmesi,
- Yeterlilik sağlayan eğitim programları sunucularının kalite güvence ilkelerinin etkililiğinin düzenli olarak gözden geçirilmesi,
- İrlanda'ya eğitim görmek için gelen bireylerin, yüksek kaliteli bir eğitim ve öğretim süreçlerinden geçmesinin sağlanması,
- NARIC İrlanda⁸⁹ vasıtasıyla yabancı yeterliliklerin İrlanda'da tanınması için akademik tavsiye sağlanması,
- Halka, veri tabanı aracılığıyla kalite güvencesi sağlanmış eğitim ve öğretim programları, yeterlilikler ve bunları sağlayan kurumlarla ilgili bilgi sağlanması,
- İngilizce eğitim verilmesi ile kalite güvence süreçlerinin yönetilmesi (İngilizce Eğitim Hizmetleri Akreditasyon ve Koordinasyonu-ACELS)⁹⁰
- Kalite güvencesi ve eğitim ve öğretimin iyileştirilmesi politikaları hakkında Eğitim ve Beceriler Bakanlığına tavsiye verilmesidir.

⁸⁸ Enqa Agency Review: Quality and Qualifications Ireland (QQI) 2019, <https://enqa.eu/wp-content/uploads/2019/08/qqi-external-review-report.pdf>, s.10.

⁸⁹ <https://www.qqi.ie/Articles/Pages/NARIC-Ireland.aspx>

⁹⁰ <https://www.acels.ie/>

3.1.1.6. İrlanda Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi Diyagramı

Şekil 5’te de görüleceği üzere, İrlanda UYÇ’inde 10 farklı seviyede ve diyagramın bütün seviyelerinde bulunan ve diyagramın hemen altında yer alan farklı kurum ve kuruluşların eğitim programları sonunda verdiği 16 farklı yeterlilik türü (örneğin; lise diploması, yüksek mesleki sertifika) bulunmaktadır. Yeterlilikleri UYÇ’de yer alan kurum ve kuruluşlar QQI, Devlet Sınav Komisyonu (SEC), Teknoloji Enstitüleri (IOT) ve üniversitelerdir.

- **Devlet Sınav Komisyonu⁹¹ (SEC)**, ortaokul ve lise (mesleki ve teknik) dengi sınavların değerlendirilmesi, belgelendirilmesi, akredite edilmesi ve geliştirilmesinden sorumludur. Bu kurumun sorumlu olduğu yeterlilikleri 3-4-5 Seviyelerinde yer alır.
- **QQI**, tüm özel kuruluş ve bazı kamu ileri, mesleki ve yüksek eğitim ve öğretim yeterliliklerinden sorumludur. 1. Seviyeden 10. Seviyeye kadar tüm seviyelerde yeterlilik vermektedir. Çatısı altında bulunan kurumların bazılarının programlarını akredite edip onaylarken, yeterlilik verme kapasitesine sahip olmayan kuruluşların programlarını ise doğrudan QQI hazırlamaktadır.
- **İrlanda’da 7 üniversite bulunmaktadır;**⁹² Dublin Şehir Üniversitesi, İrlanda Ulusal Üniversitesi (Galway), Maynooth Üniversitesi, Dublin Trinity Koleji, Cork Üniversitesi, Dublin College Üniversitesi ve Limerick Üniversitesi. Bu üniversitelerin programlarının tamamı UYÇ’de yer almaktadır ve 7-8-9-10 seviyelerinde bulunmaktadır.
- **İrlanda’da toplam 13 teknoloji enstitüsü⁹³** vardır. 2006 Teknoloji Enstitüsü Yasasına⁹⁴ göre belirlenmiş bu 13 enstitünün yeterlilikleri üçüncü kademe eğitimde (Seviye 6-7-8-9-10) yer almaktadır.

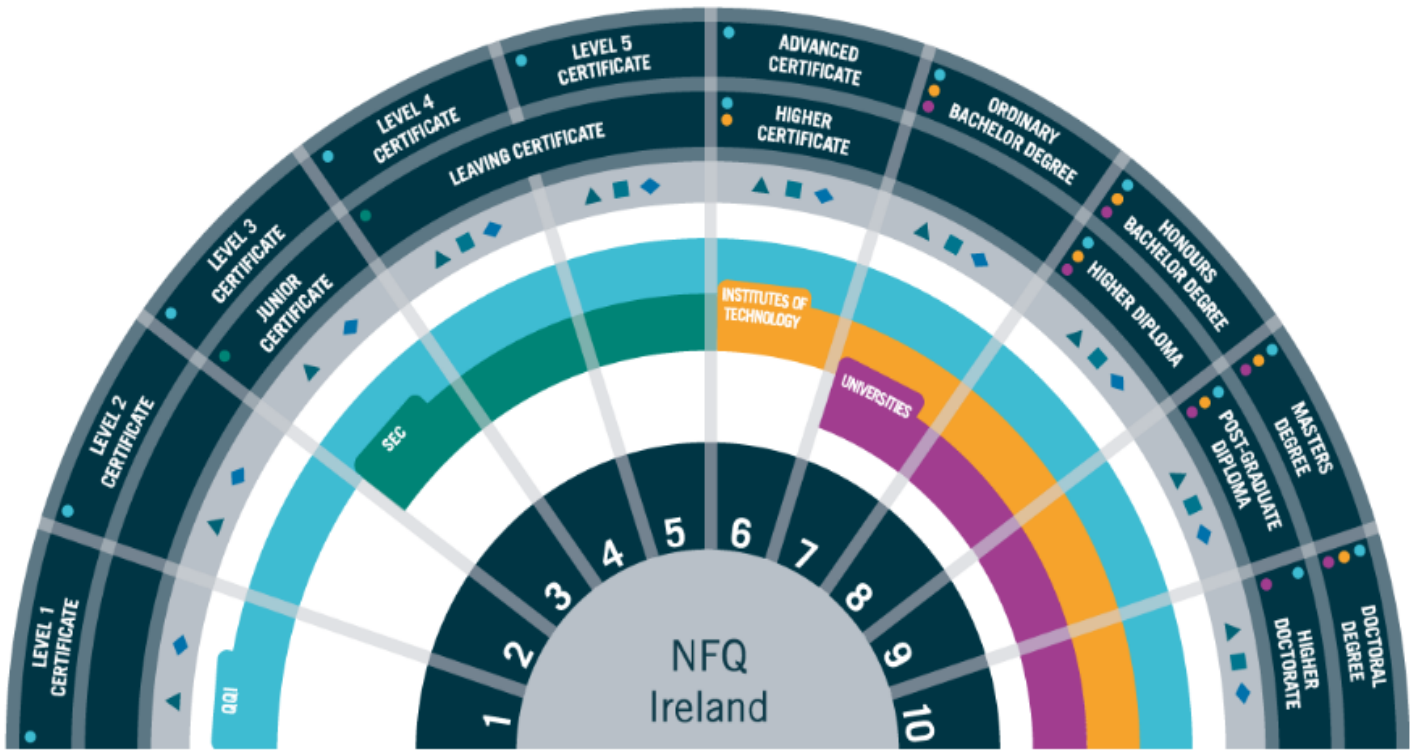
⁹¹ <https://www.examinations.ie/>

⁹² <https://www.iua.ie/>

⁹³ <http://www.ioti.ie/>

⁹⁴ https://hea.ie/assets/uploads/2017/04/iot_act_2006.pdf

Şekil 5: İrlanda UYÇ Diyagramı

3.1.1.7. İrlanda UYÇ'sinin Kullanımı

Öğrenenler için: Eğitim ve öğretim planlamasında ve kariyer gelişiminde yardımcı olur, ilerleme yolları hakkında kişilerin bilinçli seçim yapmasını sağlar ve UYÇ'deki yeterliliklerin ülke içinde ve dışında tanınması kişilerin yeterliliklerini kullanmalarını kolaylaştırır.

Rehber ve danışmanlar için: Öğrenenlerin mevcut seviyedeki bilgi, beceri ve yetkinliklerin görünür olmasını ve değerini göstermesini sağlar, UYÇ'yi kullanarak İrlanda ulusal yeterlilik sistemini açıklar ve elde etmek istedikleri yeterliliğe ulaşma yolları konusunda öğrenenlere yardımcı olur.

İşverenler: İrlanda yeterlilik sistemini anlamalarını ve yeterliliklerin nasıl karşılaştırılacağını görmek, iş performansı ile ilgili olarak yeterliliklerin gerekliliklerini anlamak ve yeterliliklerin adil bir biçimde kullanılması ve işe alım kalite süreçlerini iyileştirmek için kullanırlar.

Yeterlilik/program sağlayan kurum ve kuruluşlar: UYÇ'deki ulusal ve uluslararası çapta tanınan program ve yeterlilikleri kullanarak sağlamış oldukları kursları geliştirebilirler. UYÇ'de yer alan yeterlilik ve programlarına atıf yaparak onların kalite güvencelerine işaret edebilirler ve önceki öğrenmelerin ve kazanımların doğrulanması için bir referans noktası oluşturabilirler.

3.1.1.8. NFQ AYÇ İlişkisi

AYÇ'nin esas rolü, farklı ülke ve sistemlerdeki yeterliliklerin anlaşılmasını ve görünürlüğünü sağlamak olduğundan İrlanda UYÇ'si NFQ'yu geliştirmek için AYÇ'ye referans önceliklendirilmiştir:⁹⁵

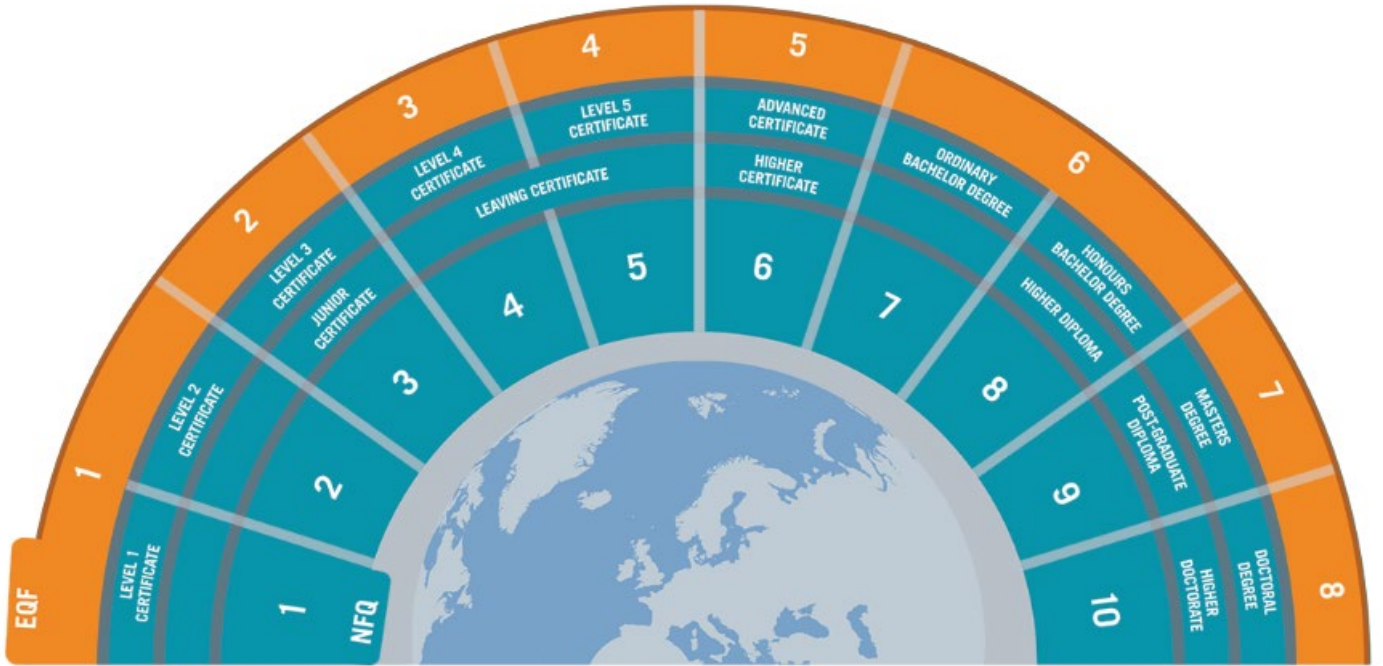
- Yeterlilikleri öğrenme kazanımları ilkelerine ve amaçlarına göre tasarladığını,
- Yaygın ve serbest öğrenmelerle kazanılan yeterliliklerin doğrulanması ve kredi sistemin kurulması için gerekli düzenlemeleri yaptığını,

⁹⁵ Referencing of the Irish National Framework of Qualifications (NFQ) to the European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF)
<https://www.qqi.ie/Documents/Referencing%20Irish%20NFQ%20to%20the%20European%20QF%20for%20Lifelong%20Learning.pdf>

- Yeterliliklerin NFQ'ye yerleştirilmesi için oluşturulan ölçüt ve prosedürleri tanımlandığını,
- 10 AYÇ referanslama ölçütünü karşılayan İrlanda, 2009'da AYÇ'ye UYÇ'sini referanslayan ilk ülke olmuştur.

AYÇ'ye referanslanan NFQ'nun yeterlilik türlerinin AYÇ seviyesi karşılıkları Şekil 6'da gösterilmektedir.

Şekil 6: NFQ AYÇ İlişkisi

Kaynak: <https://nfq.qqi.ie/qualifications-frameworks.html>

3.1.2. İrlanda Yeterlilikler Veri Tabanı

QQI web sitesi bünyesinde kurulan İrlanda yeterlilikler veri tabanı⁹⁶ (Qresearch) belki de içerik bakımından en detaylı veri tabanlarından biridir. Ayrıca Qualifax⁹⁷ adında, İrlanda'da QQI yeterlilik verilerini kullanan ve öğrenenlerin, iş arayanların, profesyonel rehberlerin ve İrlanda Cumhuriyeti'ne eğitim ya da iş için gitmeyi planlayan uluslararası kullanıcıların yararlanabilecekleri daha interaktif ve kullanıcı dostu olan ikinci bir başka veri tabanı bulunmaktadır. Ancak Qualifax'ın yasal bir statüsü bulunmamaktadır. İrlanda UYÇ'sinin asıl resmi bilgi kaynağı konumunda olan QQI veri tabanıdır.

⁹⁶ QSearch <https://qsearch.qqi.ie/>

⁹⁷ <https://www.qualifax.ie/>

QQI 20 binin üzerinde; yeterlilik sistemi ve yeterliliklerle ilgili farklı kurum ve kuruluşun hazırlamış aşağıdaki bileşenlerden oluşmaktadır:

- **Yayımlar:** Yeterlilik sisteminin geliştirilmesi ile ilgili güncel çalışmalar ve bilgi verici dokümanlar yer almaktadır.
- **Sağlayıcılar:** Seviye 1-10 doğrulanmış tüm programları sağlayan kuruluşlar. Bu kuruluşların tüm bilgileri hangi bölgede buldukları, sorumlu oldukları programlar vb.
- **İnceleme:** QQI'nın yeterlilik ve program sağlayıcılar üzerindeki inceleme raporları.
- **Kalite güvencesi sağlanmış yeterlilikler:** Seviye 1-6 arası FET (İleri eğitim ve öğretim). Bu yeterlilikler 2012 yılı öncesi ileri eğitim ve öğretim yeterliliklerinden sorumlu kurum olan FETAC yeterlilikleridir.
- **İstatistikler:** QQI FET tarafından hazırlanmış olan yeterliliklerin yıl yıl bilgilerini (kaç adet alındı, hangi bölgede edinildi gibi) içermektedir. Ayrıca ISCED kodları da bu bölümde gösterilmektedir.

Aşağıda QQI veri tabanında bir adet QQI yeterliliğine ait bilgiler ve bu yeterliliği edinebilmek için tamamlanması gereken 15 kredilik birim yeterlilikler sunulmaktadır. Tablo 10'da Güzellik Terapisti ile ilgili temel bilgiler verilmiştir. Sertifika tanımlayıcı bölümünde ise açılan ayrı PDF linkinde yeterliliğin öğrenme kazanımları gibi daha detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Tablo 10: QQI Güzellik Terapisti Yeterlilik Bilgileri

Yeterlilik	Güzellik Terapisti
Kod	5M3471
UYÇ Seviyesi	5
AYÇ Seviyesi	4
Yeterlilik Sınıfı	Ana
Öğrenme Alanı	10. Hizmetler > 1. Kişisel Hizmetler > 2. Saç ve Güzellik Hizmeti
Kredi değeri	120
Durum	Aktif
Sertifika tanımlayıcı	Güzellik Terapisti
Europass Diploma Eki	İngilizce erişim
Doğrulama Bilgisi	Doğrulama linki

Kaynak: <https://qsearch.qqi.ie/WebPart/AwardDetails?awardCode=5M3471>

QQI Veri Tabanında yeterlilikler, aşağıdaki yeterlilik gibi birim yeterlilikler bazında oluşturulmaktadır. Ana yeterliliğe ulaşılabilmesi için gerekli olan birim yeterlilikler gösterilmektedir. Böylelikle yeterlilikler arasında geçiş yapmak için hangi birim yeterliliklerden hangi ana yeterliliklere ulaşılacağı açıkça görülmektedir. Veri tabanının bu özelliğinin kullanıcılara ciddi şeffaflık ve kolaylık sağladığı şüphesizdir. Tablo 11’de yeterliliği edinebilmek için 120 kredinin ne şekilde tamamlanabileceği gösterilmiş; bu yeterlilikte 60 kredi zorunlu 60 kredi ise tabloda gösterilen birim yeterliliklerden tamamlanmaktadır.

Tablo 11: QQI Güzellik Terapisti Yeterliliği için Tamamlanması Gereken Krediler

Kod	Başlık	UYÇ Seviyesi	Kredi Değeri
Aşağıdaki tüm birimler tamamlanmalı			
5N0749	Anatomi ve Fizyoloji	5	15
5N3465	Vücut masajı ve Şekil analizi	5	15
5N3466	Cilt Bakımı, Göz ve Genel Makyaj	5	15
5N3467	Manikür ve Pedikür	5	15
Aşağıdaki birimlerden en az biri tamamlanmalı			
5N0690	İletişim	5	15
5N0972	Müşteri Hizmeti	5	15
5N1367	Takım Çalışması	5	15
5N1390	Kişisel Verimlilik	5	15
Aşağıdaki birimlerden en az biri tamamlanmalı			
5N1356	İş Tecrübesi	5	15
5N1433	İş Uygulaması	5	15
Aşağıdaki birimlerden en az biri tamamlanmalı			
5N1619	Perakende Satış	5	15
5N2006	Beslenme	5	15
5N3468	Yüz elektriği	5	15
5N3469	Vücut elektriği	5	15
5N3470	Güzellik endüstrisi etik ve uygulamaları	5	15
Kalan 15 kredi ise seviye 5'ten yakın bir yeterliliğin birimi edinilerek tamamlanır.			

Kaynak: <https://qsearch.qqi.ie/WebPart/AwardDetails?awardCode=5M3471>

Aşağıda bulunan Tablo 12’de Güzellik Terapisti Yeterliliği ile ilgili veri tabanının istatistik bölümünde yer alan bazı bilgiler verilmiştir. Örneğin burada yeterliliğin ISCED ve FSD kodlarına yer verilmiştir.

Tablo 12: Güzellik Terapisti Yeterliliği Detayları

Başlık	Güzellik Terapisti
Kod	5M3471
Seviye	5
FSD Kodu	10.1.2
Sınıf	Ana yeterlilik
ISCED	1012

Kaynak : <https://qsearch.qqi.ie/WebPart/AwardStatisticDetails?statisticAwardCode=5M3471>

Tablo 13'te ise diğerk ülke veri tabanlarında sık rastlamadığımız bir veri türü yer almaktadır. Güzellik Terapisti Yeterliliğini yıllara göre kaç kişinin aldığını göstermektedir. Bu verilerdeki artış ya da azalış, yeterlilikle ilgili işlere olan talebi gösterebileceği için öğrenenler, çalışanlar, işverenler ve kariyer rehberleri için ciddi bir bilgi sağlayabilir. Bu anlamda önemli olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 13: Yıllara göre Güzellik Terapisti Yeterliliği Edinen Sayısı

2019	187
2018	248
2017	278
2016	262
2015	269
2014	245

Kaynak : <https://qsearch.qqi.ie/WebPart/AwardStatisticDetails?statisticAwardCode=5M3471>

Programlar: Doğrulanmış programlar, bireyleri Seviye 1-9 arası yeterliliklere ulaştırmaktadır. Veri tabanında programın içeriği hangi bölgede edinildiği, hangi kurumlar tarafından sağlandığı gibi detaylı bilgilere yer verilmektedir.

Tablo 14'te Seviye 6 İleri Düzey Tarım Yeterliliği (Süt Hayvancılığı Yönetimi) ile ilgili detaylar verilmiştir. Tabloda programın amacı, hangi bölgede edinildiği, kaç saatlik eğitim gerektiği ve kaç saatlik eğitimin kaç kredi kazandırdığı gibi bilgiler yer almaktadır. Ayrıca tablonun yayınlandığı veri tabanının ilgili bölümde bu yeterlilikleri hangi kurumların sağladığı ve bu yeterlilikle edinilen birim yeterliliklerin ya da kredilerin hangi ana yeterliliklere ulaşmak için de kullanılabileceği gösterilmektedir.

Tablo 14: QQI İleri Düzey Tarım Yeterliliği

Başlık	İleri Düzey Tarım Belgesi (Süt Hayvancılığı Yönetimi)
Kod	PG15475
Program Amacı	Bu program öğrenenlere Tarım Sertifikasının başarıya göre tamamını ya da bir bölümünü sağlar.
Sağlayıcı	Programın süreci, yeri ve daha fazla detayını programı sunan Teagasc sitesinde erişilebilmektedir.
Süreç Tanımı	Akademik takvim, programı sağlayan kuruluşa bağlıdır. Program 1200 saatlik öğrenme çabasını gerektirmektedir. Yaklaşık 600 saatlik programlı öğrenme ile 120 kredi kazanılmaktadır. Kalan 600 saat ise kişiden beklenen bağımsız çaba süresidir.
UYÇ Seviyesi	6
AYÇ Seviyesi	5
Bölge	Kilkenny
Kazanma Yeri	Okul/Eğitim Merkezi
Öğrenme şekli	Ders şeklinde
Uygulama Bölümleri	Öğretici eşliğinde
Detaylar linki	
Doğrulama tarihi	10.07.2012
Doğrulama dokümanları linki	

Kaynak: <https://qsearch.qqi.ie/WebPart/ProgrammeDetails?programmeCode=PG15475>

- **İstisnalar:** QQI sorumluluğunda olmayan ancak QQI'nın onayladığı yeterliliklerdir.
- **NARIC-Kalite güvencesi** sağlanmış yeterlilikler ve UYÇ seviyeleri, (Bu yeterliliklere, İngilizce dışında Galce, İspanyolca, Arapça, Çince, Fransızca, Rusça, Arapça, Lehçe dillerinde ulaşılabilmektedir. Bu dillere göre yeterliliklerin tercüme edilmesinde ülkedeki yabancı grup sayıları göz önüne alınmıştır. Örneğin, İrlanda'da yaşayan ana dili İngilizce olmayan en büyük topluluk Polonyalıdır.⁹⁸ Bu durum da İrlanda'nın, ülkedeki yabancıların iş piyasası ve eğitim fırsatlarına katılma sağlanması hususuna ne denli önem verdiğini göstermektedir.)

⁹⁸ <https://www.cso.ie/en/releasesandpublications/ep/p-cp7md/p7md/p7anii/>

- **Açık veri:** Yeterlilikleri edinenlerin, yaşları, bölgeleri, yeterlilik sağlayıcının türü gibi bir takım bilgileri sağlamaktadır.
- **Kalite güvencesi raporları:** QQI'nın sorumlu kurumlar üzerinde gerçekleştirmiş olduğu tüm raporlar şeffaf bir biçimde kamuoyuna sunulmaktadır.

İrlanda'da yeterlilik verileri ve ilgili tüm bileşenlerinin şeffaf bir şekilde sunulduğu bir platform da, QQI veri tabanından faydalanarak oluşturulan QQI İnfografiktir. QQI infografik tüm QQI veri tabanı verilerindeki parçaları çıkararak grafikler, şekiller ve haritalar aracılığıyla anlamlı veriler oluşturan bir web servisidir.⁹⁹ QQI İnfografik QQI veri tabanında bulunan her bir yeterlilik verisiyle ilgili;

- Hangi yaş grubunun hangi yıl ilgili yeterliliği elde ettiği,
- Yıllara göre kazanılan yeterliliklerin cinsiyetlere göre dağılımı,
- Hangi kurumların hangi bölgelerde hangi yeterliliği sağladığı,
- Alanlara ve bölgelere göre yeterlilik dağılımı,
- Yıllara göre edinilen her bir yeterliliğin ve sektörel yeterliliklerin ne ölçüde değiştiğini,
- Yıllara ve alanlara göre farklı tür ve farklı seviyedeki yeterliliklerin yıllara göre sayısını,
- Yıllara göre doğrulanmış program sayısını gösteren grafikler,
- Yıllara göre popülerlik kazanan yeterlilik alanı ve seviyesi gibi çok farklı ve güncel veriler sunmaktadır.

Şekil 7'de görüleceği üzere, yukarıda sunulan tüm verilerin genel görünümü QQI infografiğin web sitesinde gösterilmektedir. 2020 yılı genel görünümde toplam düzenlenen yeterlik sayısı 169.234 olmuş ve bir önceki yıla göre %23 düşmüştür. Şüphesiz bunda en büyük pay sahibi koronavirüs salgını olmuştur. Ayrıca edinilen bu yeterliliklerin yaş aralığına, bölgelere, yeterlilik sınıflandırmalarına, seviyelere göre dağılımı da tek tek görülmektedir.

⁹⁹ <https://infographics.qqi.ie/>

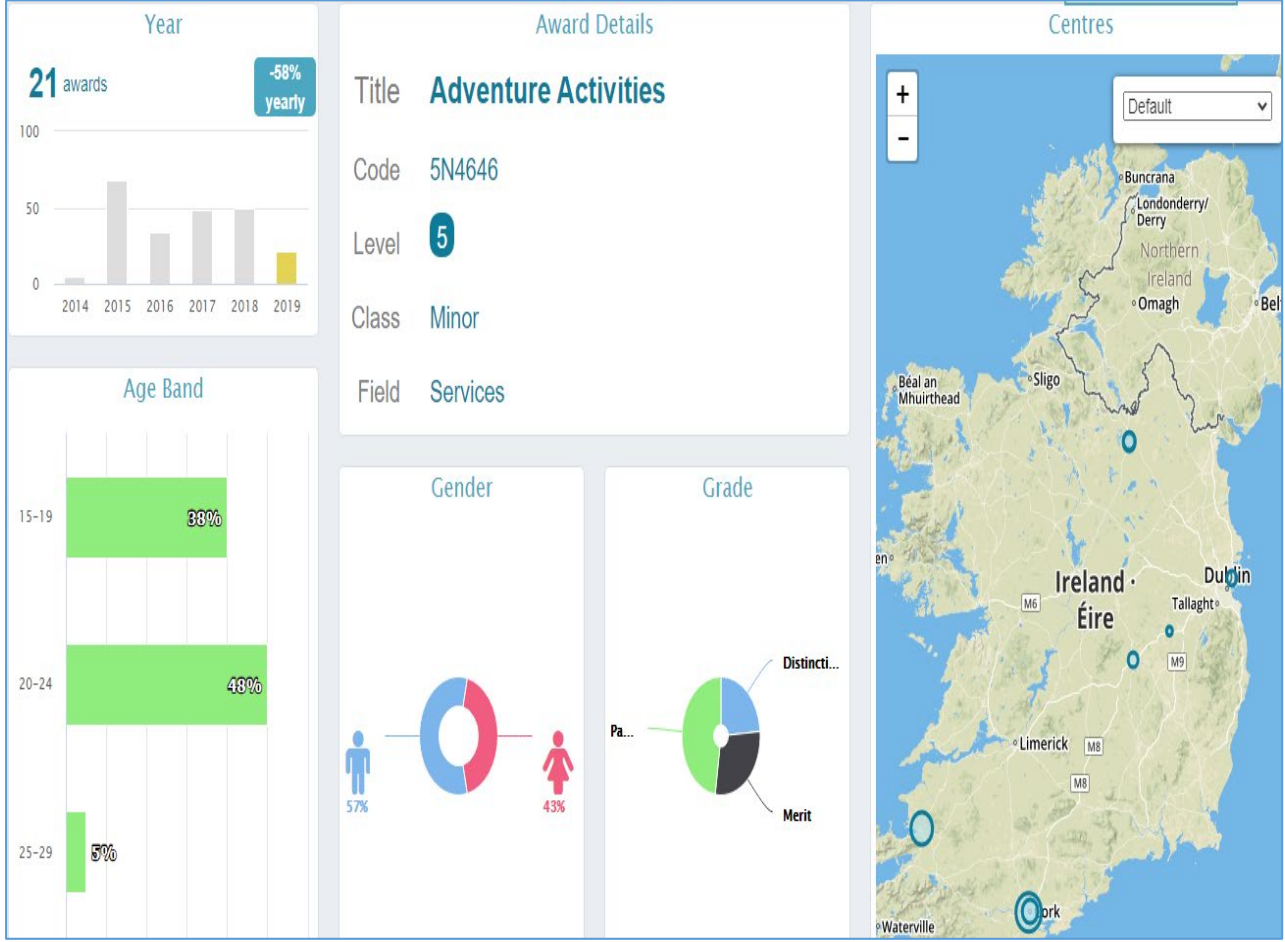
Şekil 7: 2020 QQI İnfografik Genel Görünüm

Kaynak: <https://infographics.qqi.ie/>

Şekil 8’de ise 2019 yılı için Macera Aktiviteleri Yeterliliğinin genel görünümü sunulmuştur. Şekilde de görüleceği üzere, 2019’da toplam 21 adet yeterliliğin 11’i erkekler, 10’u ise kadınlar tarafından alınmıştır. Yeterliliğe sahip olan 5 kişi yüksek dereceye, 6 kişi iyi dereceye, 10 kişi ise normal dereceye sahiptir. Ayrıca görünümün sol tarafında yeterliliği alanların yaş aralığına göre dağılımı da yapılmıştır. Bu yeterlilik İrlanda Cumhuriyeti’nin haritada gösterilen 5 farklı bölgesinde edinilmiştir. Bu bilgilerde yine infografik üzerinde görülmektedir. Kısacası yeterlilikle uzaktan yakından ilgilenen her kesimin erişeceği tüm bilgiler şeffaf ve organize bir şekilde aktarılmıştır.

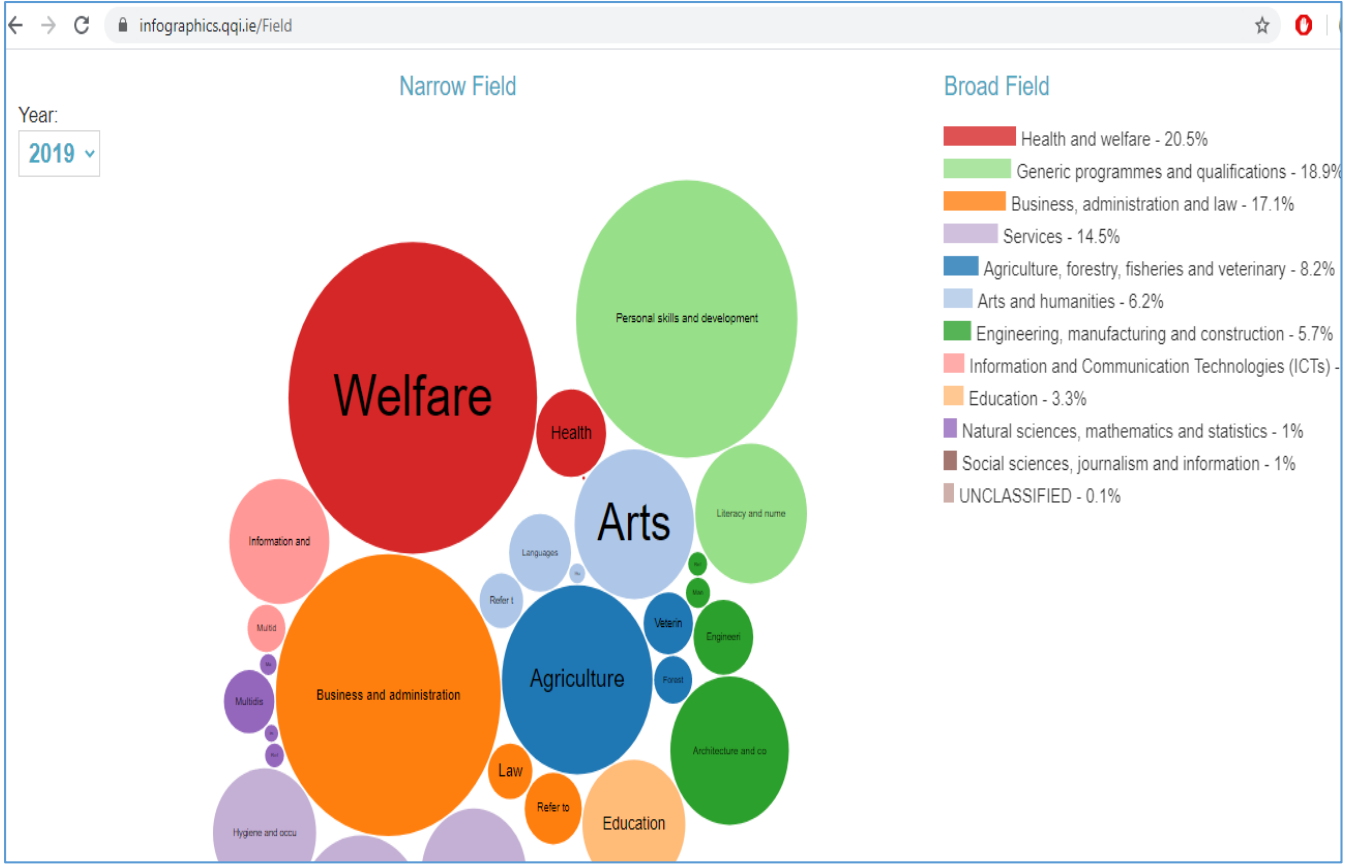
Şekil 8: Macera Aktiviteleri Yeterliliği 2019 Yılı Görünümü

Kaynak: <https://infographics.qqi.ie/Home/NamedAwards/D20158>

Şekil 9’da ise 2019 yılında edinilen yeterlilik alanlarının dağılımı gösterilmektedir. Kırmızı ve yeşil daire ile gösterilen sağlık ve refah alanı ile genel programlar ve yeterlilikler 2019’da en çok rağbet gören iki alandır.

Şekil 9: QQI İnfografik-2019 yılı yeterliliklerin alanlara göre dağılımı

Kaynak: <https://infographics.qqi.ie/Field>

Sonuç olarak İrlanda Yeterlilik verilerini değerlendirecek olursak, temel veriler QQI web sitesi tabanında toplanmıştır ve Qualifax ve İnfografik aracılığı ile de İrlanda yeterlilik sistemi ve yeterlilikleri ile ilgilenen ya da İrlanda’da eğitim görmek/çalışmak isteyen herkes için çok şeffaf ve aydınlatıcı veriler derlenmiştir. Bunun en önemli sebebi de kalite güvencesi sağlanmış yeterlilik verileri ve kurum ve kuruluşların sıklıkla gözden geçirilmesidir. Bu denli iyi işleyen bir sistemin en önemli sebeplerinden birisinin QQI’ya mevzuatla verilen düzenleyici rol olduğu değerlendirilmektedir. Değinilmesi gereken bir diğer husus da İrlanda yeterlilik sistemi ve aktörlerinin 1999’da çıkarılan Yeterlilik Sistemi Yasası’ndan beri sürekli iyileştirilmesidir. Nitekim QQI’ya 2012’de verilen düzenleyici rol öncesindeki yaklaşık 10 yıllık dönemde sistemin alt yapısı oluşturulduğundan şüphe duyulmamaktadır.

Bu şeffaf ve sağlam alt yapı ile eğitim ve istihdam politikaları geliştiriciler ileride alınması gereken tedbirler hususunda çok daha iyi kararlar alabilecekler, eğitim görmek isteyenler ve

iş arayanlar istedikleri yeterliliklere ve bunlarla ilgili tüm detaylara rahatça ulaşabilecekler ve kariyer rehberleri bu veriler ışığında bireylere kolaylıkla yönlendirebileceklerdir.

3.2. İSKOÇYA

3.2.1. İskoç Yeterlilik Sistemi

2019 itibarıyla yaklaşık 5.4 milyon nüfusa sahip¹⁰⁰ olan İskoçya, 1707 yılından beri Büyük Britanya'nın bir parçasıdır. Ancak, İskoçya eğitim sistemi, İngiltere'den daha gelişmiştir. Bunun en önemli sebebi Britanya'dan bağımsız bir eğitim sistemine sahip olmasına bağlanmaktadır. Ayrıca, 1992 yılı itibarıyla mesleki eğitimin ve üniversitelerin kontrolü İskoç ulusal makamlara bırakılmıştır.¹⁰¹

İskoçya'nın iş ve üretim piyasası Büyük Britanya'nın ayrılmaz bir parçasıdır. Doğal olarak, meslek standartları da Krallık altındaki diğer ülkelerle aynıdır. İş piyasası ve çalışma şartları oldukça esneklerdir. Sadece sağlık ve iş güvenliği gerektiren işlerde yeterlilik zorunludur. Onun dışında düzenlenmiş meslek sayısı oldukça sınırlıdır.

3.2.1.1. İrlanda Yeterlilik Sistemi Hazırlık Süreci

İskoç Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi (SCQF) resmi olarak 2001 yılında başlatılmıştır. İlk olarak, 1998'de Kalite Güvence Kurumu (QAA), İskoç Yeterlilikler Kurumu (SQA) ve İskoç Üniversiteleri ile oluşturulmaya başlanmıştır. Bu sistem, zaten 1994 yılından beri mesleki ve genel eğitim reformu kapsamında uygulanan eğitim ve yeterlilik sistemlerinin yeni bir yeterlilik çerçevesi muhtevasında bir araya getirilmesinden ibarettir. Bu yeni sisteme ülkedeki genel eğitim, mesleki eğitim ve yükseköğretim yeterlilikleri sağlayan diğer sorumlu kurumlar da bilgi aktarmaktadır.¹⁰²

Özetle, SCQF yeni bir sistem yaratmaktan öte olan sistemin bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. Amaç, İskoçya Yeterlilik Sistemini iyileştirmek, yeterliliklerin birbirleriyle kolay bir şekilde karşılaştırılmasını, anlaşılmasını ve kullanımını kolaylaştırmaktır. Ayrıca daha önceki reformların önemine vurgu yaparak yeterlilik sisteminin daha da geliştirilmesi

¹⁰⁰ Scotland's Population, <https://www.nrscotland.gov.uk/news/2019/scotlands-population-2018>

¹⁰¹ OECD Review of the Quality and Equity of Education Outcomes in Scotland Diagnostic Report, <https://www.oecd.org/education/school/39744132.pdf>, s.5.

¹⁰² Including Non-formal Sector Qualifications in National Qualifications Frameworks – The Experiences and Solutions of Seven European Countries, <http://www.nqf-in.eu/downloads/NQF-IN%20Country%20Reports.pdf>

amaçlanmıştır. Burada dikkat çekilmesi gereken önemli konu, SCQF öncesi süreçte zaten eğitim ve yeterlilik sisteminde girdi bazlı yaklaşımdan kazanım (çıktı) bazlı yaklaşıma geçilmiş olmasıdır.

SCQF kredi tabanlı, 12 seviyeden oluşan ve İskoçya’da kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri ve eğitim öğretim programlarını içerecek şekilde tasarlanmıştır. 103 Eğitim ve öğretim sisteminin karşılaştırılmasına ve tüm bireylerin eğitim fırsatlarına kolayca erişim sağlaması amaçlanmıştır. Tüm yeterlilikler ve eğitim programları için ortak bir dil olması için kurgulanmıştır. SCQF, diğer yandan gönüllülük esasına dayanan bir çerçevedir. Herhangi bir düzenleyici rolü yoktur. Diğer bir ifadeyle uygulanması her hangi bir mevzuata bağlanmamıştır. Her ne kadar kapsadığı alt çerçeveler sıkı olsa da SCQF’in gevşek ve iletişim çerçevesi olduğunu söyleyebiliriz.

SCQF ile genel olarak amaçlananlar şu şekilde sıralanabilir:

- Hayat boyu öğrenmenin ilerletilmesi,
- Yeterlilikleri hakkında şeffaf bilgi sağlanması,
- Öğrenenlere tüm öğrenme ve kariyer geliştirme yolları ile yeterlilikler arasındaki geçiş için kredi transferi sağlama,
- Öğrenenlerin önceki kazanımlarının üzerine inşa etmek için farklı yeterlilik türleri arasında kredi transferi aracılığıyla geçiş yapma imkanı.

3.2.1.2. SCQF Organizasyon Yapısı

SCQF, Şekil 10’da bulunan ve bağımsız bir oluşum olan SCQF Ortaklığı ile yönetilmektedir.

Paydaşlar:

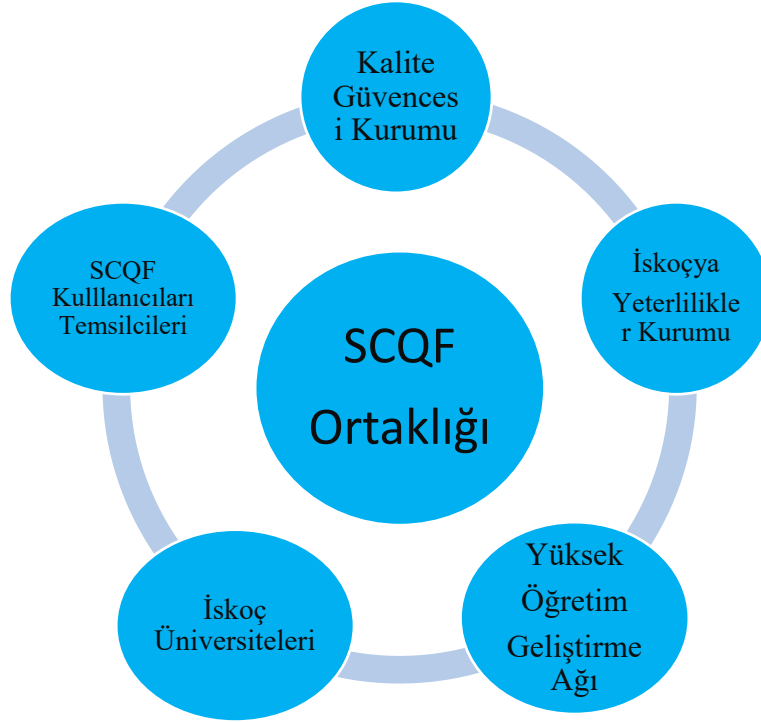
- Üniversite Gelişim Ağı (CDN), CDN üniversiteleri eğitim, proje ve ağ aktiviteleri ile desteklemektedir.
- İskoç Kalite Güvence Ajansı (QAA), yükseköğretim alanında kalite güvence sisteminin geliştirilmesini ve uygulanmasını, yükseköğretimin ihtiyaçlarını gözeterek düzenlemek görevlerini üstlenmiştir.
- İskoç Yeterlilikler Kurumu (SQA) ise:¹⁰⁴

¹⁰³ About Framework, <https://scqf.org.uk/the-framework/about-the-framework/>

¹⁰⁴ What we do, <https://www.sqa.org.uk/sqa/5659.8271.html>

- İskoçya Yeterlilik Kurumu, yükseköğretim dışında kalan yeterliliklerin geliştirilmesi, akreditasyonu, ölçülmesi ve belgelendirilmesi,
- Yeterlilikleri doğrulamak (öğrenenlerin ve eğitmenlerin ihtiyaçlarının karşılanması için düzgün bir şekilde hazırlandığından emin olma)
- Yeterliliklerin güncelliğinin korunması için gözden geçirme,
- SQA yeterliliklerini edinmek isteyen kişilerin yetkinliklerinin ölçülmesi için gerekli kolaylıkların sağlanması faaliyetlerini üstlenmektedir.

Şekil 10: SCQF Yönetim Şeması

Kaynak: <https://scqf.org.uk/about-us/the-scqf-partnership/>

3.2.1.3. SCQF Yapısı

SCQF; Yükseköğretim, İskoçya Yeterlilik Kurumu (SQA) ve İskoç Mesleki Yeterlilikler (SVQs) çerçevelerinin bir araya gelmesiyle oluşmuştur. Ancak İskoçya’da bu üç kurum dışında, çeşitli ulus ötesi kuruluşların yeterlilikleri de (Microsoft gibi) bulunmaktadır.¹⁰⁵ Ancak SCQF yeterliliklerinin genel resminin görüldüğü Tablo 15’te başta bahsettiğimiz üç kurumun yeterlilikleri görünmektedir. Bir sonraki bölümde incelenecek olan SCQF Veri Tabanı¹⁰⁶ aracılığıyla SCQF bünyesinde bulunan tüm yeterliliklere ulaşılabilmektedir.

Tablo 15: SCQF Yeterlilikleri

SCQF Levels	SQA Qualifications			Qualifications of Higher Education Institutions	Apprenticeships & SVQs
12				Doctoral Degree	Professional Apprenticeship
11				Masters Degree, Integrated Masters Degree, Post Graduate Diploma, Post Graduate Certificate	Graduate Apprenticeship Professional Apprenticeship SVQ
10				Honours Degree, Graduate Diploma, Graduate Certificate	Graduate Apprenticeship Professional Apprenticeship
9			Professional Development Award	Bachelors / Ordinary Degree, Graduate Diploma, Graduate Certificate	Graduate Apprenticeship Technical Apprenticeship SVQ
8		Higher National Diploma		Diploma Of Higher Education	Higher Apprenticeship Technical Apprenticeship SVQ
7	Advanced Higher, Awards, Scottish Baccalaureate	Higher National Certificate		Certificate Of Higher Education	Modern Apprenticeship SVQ
6	Higher, Awards, Skills for Work Higher				Modern Apprenticeship Foundation Apprenticeship SVQ
5	National 5, Awards, Skills for Work National 5				Modern Apprenticeship SVQ
4	National 4, Awards, Skills for Work National 4	National Certificate	National Progression Award		SVQ
3	National 3, Awards, Skills for Work National 3				
2	National 2, Awards				
1	National 1, Awards				

Kaynak: <https://scqf.org.uk/interactive-framework/>

Tabloda en sağdaki sütunda çıraklık ve İskoç Mesleki Yeterlilikleri 12 seviyeli İskoç UYÇ’sinin 4-12 seviyelerinde bulunmaktadır. Bu yeterlilikler iş tabanlı öğrenme yeterlilikleridir ve ulusal mesleki yeterlilik standartlarına göre hazırlanmaktadır.¹⁰⁷ Son

¹⁰⁵ A Guide to Naming Qualifications and Learning Programmes for the SCQF, <https://scqf.org.uk/media/1132/nomenclature-explained-updated-july-2013.pdf>

¹⁰⁶ Search the Database, <https://scqf.org.uk/the-framework/search-database/>

¹⁰⁷ About SVQs, <https://www.sqa.org.uk/sqa/79494.html>

olarak da SCQF'nin yetkilendirdiği kredi derecelendirme kuruluşları aracılığıyla kredilendirilirler.

Sağdan ikinci sütunda ise Seviye 7'den 12'ye kadar yükseköğretim programları yer almaktadır. Yükseköğretim kuruluşları-üniversiteler doğal olarak SCQF kredi derecelendirme kuruluşları olduklarından farklı bir incelemeye tabi tutulmadan yeterliliklerini SCQF'de yayımlarlar.¹⁰⁸

Soldaki sütunda ise tüm seviyelerdeki yeterlilikleriyle İskoçya Yeterlilik Kurumu (SQA) yer almaktadır. SQA örgün eğitim yeterliliklerinin (program ya da diploma değil) geliştirilmesi, akredite edilmesi, değerlendirilmesi ve belgelendirilmesinden sorumludur. Kısacası SQA okul yeterliliklerinin ulusal sınav merkezidir.¹⁰⁹

3.2.1.4. SCQF Kredilendirme Sistemi

SCQF sisteminde, profesyonel değerlendirmeler sonucunda bir öğrenme programının ya da yeterliliğinin öğrenme kazanımlarının edinilmesi için kavramsal olarak ne kadarlık öğrenme saati gerektiği kredi puanı kavramıyla ifade edilir. SCQF'de 1 kredi puanı, 10 kavramsal öğrenme saatine tekabül eder.¹¹⁰

Kredi sistemi kurulması ile genel olarak şunlar amaçlanmıştır:¹¹¹

- İşverenlerin çalışanların becerilerinin anlamasında yardımcı olma,
- Öğrenenlere kazanımlarının seviyesini anlamada yardımcı olma,
- Hizmet içi eğitimin tanınmasını sağlama,
- Uluslararası tanınmanın sağlanması için AYÇ ile uyumu sağlama,
- İş değerlendirme süreçlerini kolaylaştırma ve işgücü gelişim fırsatlarını belirlemede yardımcı olma,
- Bireylere becerilerini etkili bir şekilde kullanma imkanı sağlama,
- Öğrenenlerin ülke içi ve dışı hareketliliğine katkı sağlama

¹⁰⁸ Scottish Credit and Qualifications Framework Third Party Credit Rating Policy, https://www.ed.ac.uk/files/atoms/files/scqfthirdpartycreditrating2019.docx_0.pdf

¹⁰⁹ Including Non-formal Sector Qualifications in National Qualifications Frameworks – The Experiences and Solutions of Seven European Countries, <http://www.nqf-in.eu/downloads/NQF-IN%20Country%20Reports.pdf>, s.158.

¹¹⁰ <http://www.diabeteseducationscotland.org.uk/docs/KeyLiterature/SQCF2011.pdf>

¹¹¹ Scqf Credit Rating: Criteria Explained, <https://scqf.org.uk/media/1130/criteria-explained-final-web-oct-2017.pdf>

İskoçya’da yeterliliklerin kredilendirilmesi, kredi derecelendirme kuruluşlarının (CRBs), SCQF tarafından çıkarılan kalite güvence ilkeleri, değerlendirmeler, tavsiyeler gibi dokümanlara uyumları ile şekillenir. CRB’lerden kredilendirme ve seviyelendirme için iç ve dış kalite güvence ilkelerinin de dahil olduğu tutarlı ve sağlam bir kredilendirme sistemi kurmaları beklenir. Ayrıca, Önceki Öğrenmelerin Tanınması (ÖÖT) ve kredi transfer sistemleri için de gerekli tedbirlerin alınması beklenir.

3.2.1.5. SCQF AYÇ İlişkisi

SCQF, AYÇ’ye ilk kez 2009’da referanslanmıştır. Referanslama Raporu Birleşik Krallık UYÇ’lerinin AYÇ’ye referanslanmasının bir parçası olarak 2010’da yayımlanmıştır.¹¹² Bu yayımdan itibaren geçen sekiz yıllık süreçte SCQF seviye tanımlayıcılarının güncellenmesi, ilkelerinin yeniden tanımlanması ve yeterlilik sayısı ve çeşitliliğindeki ciddi artış ile birlikte SCQF ciddi manada gelişmiştir.

2015/2016’da gerçekleştirilen pilot projede SCQF ve AYÇ arasındaki bağı yansıtan orijinal referanslama raporunun devam edip etmediği incelenmiştir.

Sonuç olarak İskoç yeterlilik sisteminin gelişmesi ve değişmesi sonucu, SCQF Ortaklığı ve İskoç Hükümeti 2010’daki referanslama raporunu güncelleme kararı almıştır. Nihayetinde Rapor AYÇ’nin yeniliklerine uyumlu bir şekilde güncellenerek 2019’da tekrar yayımlanmıştır.¹¹³

3.2.2. İskoçya Yeterlilikler Veri Tabanı

İskoç Kredi ve Yeterlilikler Çerçevesi (SCQF) Veri Tabanı, yeterliliklere ve programlara ulaşılabilmesi için İskoçya genelinde merkezi bir portaldır. Veri tabanı, İskoçya Yeterlilik Çerçevesi’nde yer alan tüm yeterliliklerin; öğrenenlerin, iş arayanların ve ilgili tüm kesimlerin yeterliliklerin UYÇ ve AYÇ seviyesi, kredi değeri, yeterlilik ya da program sahibi, kredilendirme kuruluşu gibi detaylı tüm bilgileri sağlamaktadır.¹¹⁴

¹¹² Referencing the Scottish Credit & Qualifications Framework (SCQF) to the European Qualifications Framework, <https://scqf.org.uk/media/1695/eqf-re-referencing-report-final-may-2019.pdf>

¹¹³ Update of the Referencing of the SCQF to the EQF, <https://scqf.org.uk/news-blog/news/update-of-the-referencing-of-the-scqf-to-the-efq/>

¹¹⁴ The SCQF Database Explained, <https://scqf.org.uk/media/1451/scqf-database-explained-guidance-document-updated-may18-final.pdf>

SCQF sistemi genel itibarıyla gönüllülük esasına dayansa da yeterlilikleri çerçeveye dolayısıyla veri tabanına entegre etmeye gelince katı kurallar getirmektedir. Örneğin, kredi değeri olmayan ve kalite güvence prosedürlerini yerine getirmeyen kredi kuruluşlarının yeterlilikleri veri tabanına eklenmemektedir. SCQF Ortaklığı CRB'lerin (Kredi Değerlendirme Kuruluşları) yeterlilikleri veri tabanına nasıl ve ne şartlarda eklemesi ve güncellemesi konusunda rehber dokümanlar çıkarmaktadır.¹¹⁵

SCQF Veri Tabanı SCQF web sitesine entegre durumdadır. Yeterliliklere açılan ara yüzde 4 farklı arama bölümüyle erişilebilmektedir. (Şekil 11)

Şekil 11: SCQF yeterlilik arama sayfası

The image shows a search interface with the following elements:

- Subject:** A dropdown menu with the text "-- None Selected --" and a downward arrow.
- Title or keyword of qualification/programme:** A text input field.
- Owner of qualification/programme:** A text input field.
- Credit Rating Body:** A dropdown menu with the text "-- None Selected --" and a downward arrow.
- SCQF level between 1 and 12:** A slider control with a purple bar and blue circular handles.

Birinci butonda konu altında arama yapılmaktadır. Bu bölümde ilgili konu kapsamına giren yeterliliklere ya da programlara ulaşılabilir.

İkinci arama bölümü yeterlilik ya da programların isimleri ya da anahtar kelimeyi ilgili bölüme girerek yeterlilik/programlara ulaşılabilir.

Üçüncü arama bölümünde ise yeterlilik ya da programlar sorumlularına göre listelenmektedir. Program ya da yeterliliğin sahibi her zaman CRB olmayabilir. Örneğin, bir öğrenme programının sahibi gönüllü bir kuruluş olabilirken CRB ise bir öğretim kurumu olabilir.

¹¹⁵ Scqf Database <https://scqf.org.uk/media/1211/schools-database-flyer-feb-2018-web.pdf>

Dördüncü arama bölümünde ise kredi derecelendirme kuruluşlarına göre arama yapılabilmektedir.

Arama bölümünün altında seviyelere göre arama çubuğu bulunmaktadır. Çubuğu 1'den 12'ye kadar sıralanan yeterlilik seviyesini daraltarak istenilen seviyelerdeki yeterlilik ya da programlara erişim sağlanabilmektedir.

Tablo 16: SCQF Konaklama, Seyahat ve Turizm Yeterlilikleri

Programme Title	Owner	SCQF	SCQF	EQF
		Level	Credits	Level
Advanced Certificate Hospitality	SQA Awarding Body	7	96	5
Advanced Certificate Professional Cookery	SQA Awarding Body	7	96	5
Advanced Certificate Travel and Tourism	SQA Awarding Body	7	96	5
Advanced Diploma Hospitality Management	SQA Awarding Body	8	240	5
Advanced Diploma Hospitality Management	SQA Awarding Body	8	240	5
Advanced Diploma in Hospitality Management	LCCI Global Qualifications Pvt. Ltd	7	99	5
Advanced Diploma Professional Cookery	SQA Awarding Body	8	240	5
Advanced Diploma Travel and Tourism	SQA Awarding Body	8	240	5
Advanced Diploma Travel and Tourism	SQA Awarding Body	8	240	5
Advanced Professional Diploma in Eastern Mediterranean and Turkish cuisine	Mutfak Sanatları Akademisi (MSA)	6	9	4

Tablo 16'da ilk bölümde bulunan alana göre arama ikonu aracılığıyla Konaklama, Seyahat ve Turizm Yeterlilikleri listelenmiştir. Orijinal arama sayfasından alındığı için İngilizce olarak yer almaktadır. Ancak tablonun yorumu Türkçe olarak yapılmaktadır. Tablonun en solundaki sütunda Konaklama, Seyahat ve Turizm alandaki yeterlilikler tek tek sıralanmıştır. Sırasıyla yeterliliklerin sağında yeterlilik sahibi kurum, kuruluş ya da şirket, SCQF seviyesi, SCQF kredi miktarı ve AYÇ seviyesi yer almaktadır.

Tablo 22'de ise Konaklama, Seyahat ve Turizm aramasıyla listelenen yeterliliklerden SCQF'de yer alan bir uluslararası yeterlilik/program incelenecektir. Bu yeterlilik Doğu Akdeniz ve Türk Mutfağı İleri Düzey Mesleki Diplomasıdır. Merkezi Türkiye'de olan ancak Britanya'da da faaliyet gösteren Mutfak Sanatları Akademisi'nin (MSA) programının SQA Kredilendirme Servisi aracılığıyla akredite edilmesi sonucu program SCQF Veri Tabanı aracılığıyla SCQF'de yayımlanmaktadır. Arama bölümünde yeterliliğin üzerine tıklamak suretiyle pop-up olarak açılan yeterlilik detayları Tablo 17'de görünmektedir. Tabloda fazla

detayları verilmemekle birlikte programla ilgili tanım, kredi, AYÇ ve UYÇ seviyesi, hedef kitle gibi temel bilgiler yer almaktadır.

Tablo 17: Doğu Akdeniz ve Türk Mutfağı İleri Düzey Mesleki Diploması

Doğu Akdeniz ve Türk Mutfağı İleri Düzey Mesleki Diploması	
SCQF Seviyesi	6
SCQF Kredisi	9
Tanım	Bu yeterliliğin amacı, öğrenenlere özel bir mutfak yemeklerinin hazırlanmasının ve pişirilmesinin ilkelerini anlamak için gerekli bilgi ve becerileri kazandırma
Alan	Konaklama, Seyahat ve Turizm
Program Sahibi	Mutfak Sanatları Akademisi (MSA)
Kredi Kuruluşu	SQA Kredilendirme Servisi
Hedef Kitle	Yerel ve Uluslararası Profesyoneller
Doğrulama Tarihi	4 Mart 2013
AYÇ Seviyesi	4

İskoçya yeterlilikler veri tabanında 11.500'ün üzerinde yeterlilik bulunmaktadır. Bütün bu veriler yetkilendirilmiş sorumlu kuruluşlar tarafından veri tabanına yüklenmektedir. Ancak gözden geçirme ise SCQF Ortaklığı tarafından yapılmaktadır. Bütün yeterlilikler ve öğrenme programları aynı kalite güvence süreçlerinden geçmektedir. Ve nihayetinde kredi verme yetkisine haiz olmaktadır.

İskoçya Yeterlilikler Veri Tabanı daha öncesinde LOQ portalına entegreydi. Ancak Brexit süreci ve LOQ Portalının Europass Portalına dönüşmesiyle İskoçya Veri Tabanı Europass'a transfer edilmemiştir. Europass portalında ülkeler sadece öğrenme kazanımlarının özet bilgileri yayımlayabilmektedir. İskoçya ise veri tabanında öğrenme kazanımlarının tamamına yer vermektedir. Bu sebeplerden ötürü SCQF Veri Tabanının Europass portalına eklelenmesi şu an için mümkün görünmemektedir.

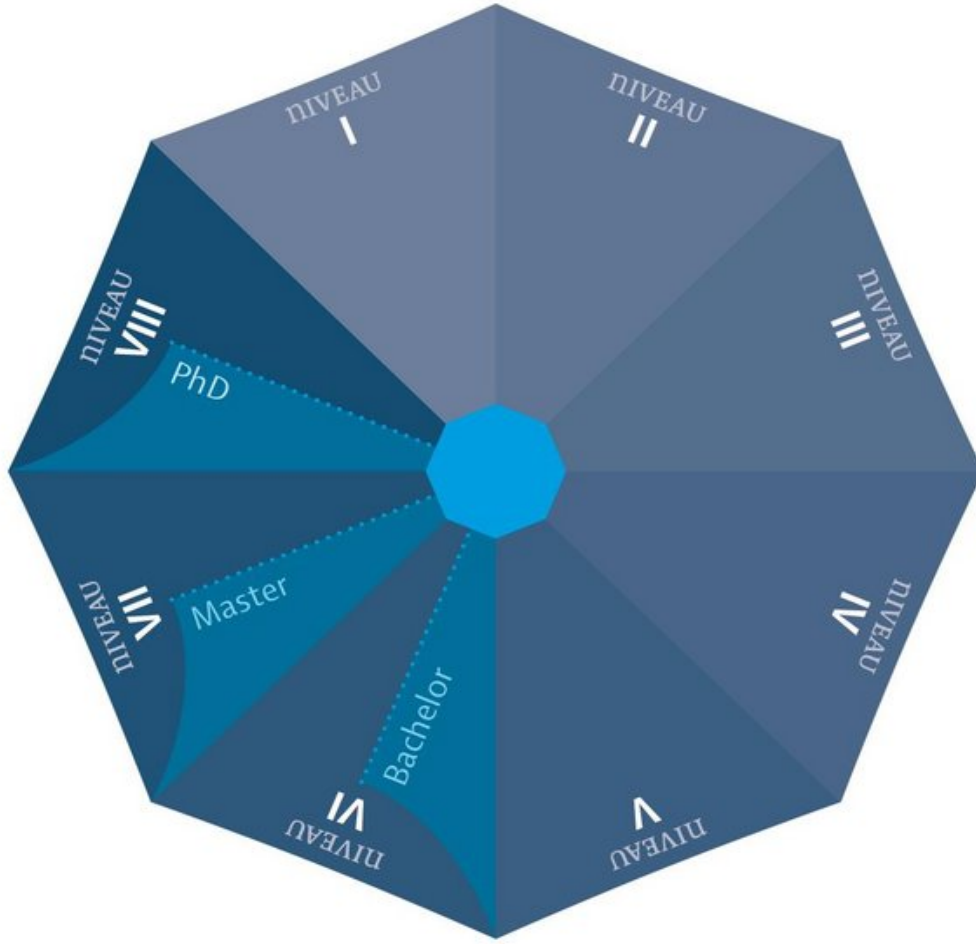
3.3. AVUSTURYA

3.3.1. Avusturya Yeterlilik Sistemi

Avusturya’da UYÇ oluşturma fikri 2008 AYÇ Tavsiye Kararı’nın yayımlanması ile hız kazanmıştır. Avusturya Yeterlilik Çerçevesi, Avusturya eğitim ve öğretim sisteminde yer alan yeterlilikleri sınıflandırma amacı güden 8 seviyeli olarak oluşturulmuştur. Çerçeve’nin, bilgi, rehberlik ve iletişim işlevleri öne çıkmaktadır. Çerçeve’nin herhangi bir düzenleyici rolü bulunmamakla birlikte kişilerin sahip oldukları yeterliliklerin ilgili UYÇ seviyesini taşıması herhangi bir yasal hak ya da ayrıcalık tanımamaktadır.¹¹⁶ Avusturya Yeterlilikler Çerçevesi diyagramı Şekil 12’de gösterilmektedir. 6 ila 8 seviyelerinde akademik yeterlilikler, diğer tüm seviyelerde her tür yeterlilik bulunacak şekilde kurgulanmıştır.

¹¹⁶Austrian National Qualifications Framework https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-qualifications-framework-I_en#:~:text=The%20Austrian%20NQF%20is%20a,for%20information%2C%20guidance%20and%20orientation.

Şekil 12: Avusturya Yeterlilik Çerçevesi Diyagramı

AVYÇ¹¹⁷ örgün, yaygın ve serbest öğrenmelerle edinilen yeterlilikleri içerecek şekilde tasarlanmıştır. Ancak, 2016 yılında yürürlüğe giren AVYÇ Yasası¹¹⁸ yaygın ve serbest öğrenmelere herhangi bir atıfta bulunmamıştır.¹¹⁹ Öte yandan 2018/2019 yıllarında uygulanan çalışma programının önceliklerinden birisi yaygın öğrenmelerle edinilen yeterliliklerin AVYÇ'ye dahil edilmesi olmuştur. Yaygın öğrenme yollarıyla edinilen yeterliliklerin 2020'de AVYÇ'ye eklenmesinin tamamlanması planlanmaktadır.

AVYÇ'de yer alan yeterlilikler öğrenme kazanımları yaklaşımına göre hazırlanmıştır. Seviye tanımlayıcıları da AYÇ seviye tanımlayıcıları ile uyumludur. Seviye 1'den Seviye 5'e kadar olan yeterlilikler AVYÇ seviye tanımlayıcılarına göre, Seviye 6 ila 8'deki

¹¹⁷ AYÇ ile karıştırılmaması amacıyla Avusturya Yeterlilik Çerçevesi AVYÇ şeklinde ifade edilmiştir.

¹¹⁸ <https://www.cedefop.europa.eu/en/news-and-press/news/austria-nqf-law-enters-force>

¹¹⁹ About the National Qualification Framework (NQF), <https://www.qualifikationsregister.at/en/der-nqr/what-is-the-nqf/>

yeterlilikler yükseköğretim yeterlilikleri ise Dublin tanımlayıcılarına¹²⁰ göre, bu seviyedeki diğer yeterlilikler ise yine AVYT seviye tanımlayıcılarına göre düzenlenmiştir.¹²¹

Şekil 13: AVYÇ Yeterlilik Türleri ve Seviyeler

AVYÇ seviyesi	Yeterlilik türü		AYÇ seviyesi
8	Doktora		8
7	Master		7
6	Lisans	Ustalık Belgesi Teknikerlik	6
5	Mesleki ön lisans ya da dengi diploma		5
4	Mesleki lise diploması Çıraklık diploması		4
3			3
2			2
1			1

2017 AVYÇ Yasası ile çerçevenin yönetsel yapısının nasıl olacağı, sorumlu kurumların görev ve sorumluluklarının tanımlanması ve uygulama sürecinin nasıl hayata geçirileceği düzenlenmiştir. Avusturya Eğitim ve Araştırma Uluslararası İşbirliği Ajansı¹²² AVYT faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için sorumlu kurum olarak belirlenmiş ve AYÇ-UKN olmuştur.

Ajansın başlıca görevleri:¹²³

- Yeterliliklerin haritalandırılması faaliyetlerini gerçekleştirmek,

¹²⁰ Dublin descriptors ,http://ecahe.eu/w/index.php/Dublin_Descriptors

¹²¹ Austria National Qualifications Framework ,https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-qualifications-framework-1_en#:~:text=The%20Austrian%20NQF%20is%20a,for%20information%2C%20guidance%20and%20orientation.

¹²² <https://oead.at/en/the-oead/>

¹²³ Austria National Qualifications Framework, https://www.cedefop.europa.eu/files/austria_-_european_inventory_on_nqf_2018.pdf

- Haritalanmış yeterliliklerin kayıtlarının halka arz edilmesi için veri tabanı oluşturulması
- Yeterlilik çerçevesi ve veri tabanının oluşturulması için gereken uzman personeli çalıştırmaktır.

3.4.1.1. AVYÇ'nin Uygulanması

2016 AVYÇ Kanunu'nun kabul edilmesiyle birlikte oluşturulan sekiz seviyeli Avusturya Yeterlilik Çerçevesi hızlı bir biçimde uygulama safhasına geçmiştir. Bologna süreciyle uyumlu halde olan Avusturya yükseköğretim programları hızlı bir şekilde AYÇ ile uyumlu altıncı, yedinci ve sekizinci seviyelere yerleştirilmiştir. Diğer serbest ve yaygın yeterliliklerin çerçeveye dahil edilmesi AYÇ-UKN'ye başvurulması ve süreçlerinin başarılı bir şekilde tamamlanmasıyla mümkün olacaktır. Resmi kurumların talepleri ilgili kamu kuruluşu tarafından yapılması gerekmektedir.¹²⁴

AVYÇ Uygulaması ile öncelikli olarak şunlar hedeflenmiştir:¹²⁵

- 2018 itibarıyla, mesleki yeterlilikleri AVYÇ'ye dahil etmek (okul bazlı yeterlilikler, çıraklık ve ustalık yeterlilikleri)
- Mesleki, teknik ve genel eğitim programlarının 2020'ye kadar öğrenme kazanımları yaklaşımına göre düzenlenmesi,
- Mesleki ve teknik eğitimde uluslararası hareketliliği %20 oranında artırmak.

3.4.1.2. AVYÇ-AYÇ İlişkisi

Avusturya, UYÇ'sini AYÇ'ye referanslama, yükseköğretim yeterliliklerini de Avrupa Yüksek Öğrenim Alanı Çerçevesine öz sertifikalandırma sürecini 2012'de tamamlamıştır. AYÇ'nin AYA-YÇ'nin karşılaştırılması da değerlendirilmiş olup AYÇ portalında mevcuttur.¹²⁶

2012 yılında 2008 AYÇ Tavsiye Kararı ölçütleri sağlanarak Avusturya Yeterlilikler Çerçevesi Avrupa Yeterlilikler Çerçevesine referanslanmasından sonra 2017'de güncellenen

¹²⁴ <https://www.help.gv.at/Portal.Node/hlpd/public/module?genetics.am=Content&p.contentid=10007.180581>

¹²⁵ Austria National Qualifications Framework, https://www.cedefop.europa.eu/files/austria_-_european_inventory_on_nqf_2018.pdf

¹²⁶ <https://ec.europa.eu/ploteus/en/referencing-reports-and-contacts>

Tavsiye Kararı'nın getirdiği yeni ölçütlere uyularak tekrar referanslama için çalışmalar başlatılmıştır.¹²⁷

3.4.2. Avusturya Yeterlilikler Veri Tabanı

Avusturya UYÇ Ulusal Koordinasyon Noktası tarafından yürütülen AVYÇ Yeterlilikler Veri Tabanı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm genel olarak halka açık ve UYÇ/AYÇ ve öğrenme kazanımları hakkında bilgiler içermektedir. Bu bölüm hedef gruba yönelik olarak hazırlanmış ve ilgili tüm başlıklarda detaylı bilgileri içermektedir. İkinci bölüm ise yeterlilikleri veri tabanında yayımlatmayı planlayan kuruluşlar için oluşturulmuştur. Yeterlilik verileri gözden geçirildikten ve ilgili UYÇ seviyesini aldıktan sonra veri tabanına yerleştirilmektedir. Veri tabanında ayrıca yeterliliklerin tanımlayıcıları, gerekli açıklamalar, UYÇ seviyesi, öğrenme kazanımları gibi önemli bilgilere İngilizce ve Almanca dillerinde erişilebilmektedir. AVYÇ Veri Tabanının bir diğer hedefi de Europass Portalına entegrasyon sağlanarak AB düzeyinde Avusturya yeterliliklerinin son kullanıcılara ulaştırılmasıdır. Veri tabanı ile ayrıca Avrupa genelinde geliştirilen diğer yeterliliklerle karşılaştırmanın sağlanması hedeflenmektedir.

Avusturya Yeterlilikler Çerçevesine eklenen yeterlilikler doğrudan Avusturya Yeterlilikler Veri Tabanına eklenmektedir. 2020 yılı sonu itibarıyla veri tabanında 55 yeterlilik bulunmaktadır. Bunların tamamı örgün mesleki eğitimler sonucunda elde edilen yeterliliklerdir.

Veri tabanı 2020 yılsonu itibarıyla henüz gelişme aşamasını tamamlamamıştır. Bu durum veri tabanındaki yeterlilikler sayısından da anlaşılmaktadır.

Avusturya Yeterlilik Veri Tabanına AVYÇ ölçütlerine göre hazırlanmış yaygın öğrenmelerle edinilen yeterliliklerin aktarılmasını hızlandırmak için Avusturya genelinde 6 farklı UYÇ servis noktası oluşturulmuştur.¹²⁸ Bu servis noktaları Avusturya AYÇ-UKN ile yaygın yeterlilik sağlayıcı arasında köprü ya da süzgeç gibi görev yapan kalite güvence oluşumlarıdır. Bu servis noktaları aracılığıyla yetişkin eğitimi, akademik olmayan üçüncü düzey eğitim ve müfredat dışı kurslarla edinilen yeterlilikleri sağlayan kuruluşlar tespit edilerek bu kuruluşların yeterlilikleri AVYÇ seviyelerine ve öğrenme kazanımlarına uygun hale getirilerek veri tabanına eklenmektedir. Bu servis noktaları, veri tabanına yeterlilik

¹²⁷ <https://www.qualifikationsregister.at/>

¹²⁸ What are NQF service points?

,<https://www.qualifikationsregister.at/der-nqr/nqr-servicestellen/>

yerleştirmek için başvuru yapmamakta sadece ilgili kuruluşların yeterliliklerinin veri tabanına yerleştirme Őartlarını sağlamasında yardımcı olmaktadır. Bu çalışmaların bir neticesi olarak 24 Kasım 2020 tarihinde yaygın öğrenmelerde edinilen bazı yeterlilikler veri tabanına eklenmiştir. Bu yeterliliklerden bazıları:

- Avusturya Alp Dağları Kulübü Gençlik Lideri Yeterliliği, Avusturya Alp Dağları Kulübü Aile Lideri, (Seviye 3)
- Alp Dağları Eğitimi Yeterliliği, İşletme Yönetimi Yeterliliği (Seviye 4)
- Mekatronik Otomasyon Teknolojileri Yeterliliği, (Seviye 5)

Aşağıdaki ekran görüntüsü ise AVYÇ'ye gömülü olarak tasarlanan veri tabanının arama sayfası görünmektedir. UYÇ ile uyumlu geliştirilen birçok veri tabanı gibi Avusturya veri tabanı da hem AVYÇ'yi tanıtıcı bilgiler ve dokümanlarla birlikte kamuoyunun erişimine açılmıştır. Şekil 14'te görüleceği üzere yeterlilikler türlerine göre aratılabilmektedir.

Bu türler yukarıdan aşağı doğru sırasıyla:

- Mesleki yüksekokul,
- Yüksek lisans,
- Örgün olmayan yeterlilikler,
- Meslek liseleri,
- Mühendislik,
- Eğitim,
- Sağlık,
- Askeri,
- Adalet

Başlıklarında kategorize edilmektedir.

Şekil 14: AVYÇ ve Veri Tabanı

Coordination point for the NQF | Austria

Log in Favorites Contact DE EN

qualifikationsregister

NQF register The NQF Current service FAQs

Compare qualifications

With the National Qualifications Framework, qualifications can be compared on eight levels.

Qualification type Search

Qualification type

- Berufsbildende Höhere Schulen
- Meister/in
- nicht-formale Qualifikation
- Berufsbildende Mittlere Schulen
- Ingenieur/Ingenieurin
- Lehre
- Gesundheit
- Militär
- Justiz

Advanced Search

← Current

Here you will find our current information

December 2020: Further assignments from the training and further education area

02 July 2020: 2019 work report discussed in parliament

Ayrıca veri tabanında gelişmiş arama seçeneğiyle yeterlilikler seviyeler ve yeterlilik türlerinin yanı sıra (Şekil 15):

- Yeterliliği adı,
- Temel öğrenme kazanımları
- Sorumlu kuruluş,
- Yeterliliğin süresi,
- Alan ve sektörler,
- Sınava giriş hakları,
- Giriş şartlarına göre filtrelenebilmektedir.

Şekil 15: AVYT veri tabanı gelişmiş arama sayfası

General search field

NQF level

I. II III IV V VI VII VIII

Qualification type

Search in the following categories

AVYT veri tabanının bir diğer önemli özelliği farklı iki yeterliğin karşılaştırılmasına imkan vermesidir. Örneğin Şekil 16’da Metal Teknolojileri Çıraklığı Yeterliliği ile Otomotiv Mühendisliği Çıraklığı karşılaştırılmaktadır. Bu iki yeterliliğin yatay olarak sorumlu kuruluş, öğrenme kazanımları, haklar, tematik alan, giriş şartları, süre gibi yeterliliklerin temel özellikleri karşılaştırılmaktadır.

Şekil 16: AVYT veri tabanı yeterlilik karşılaştırması

Apprenticeship in metal technology	Automotive engineering apprenticeship
<p>NQF level</p> <p>IV</p>	<p>NQF level</p> <p>IV</p>
<p>Qualification providers</p> <p>Federal Ministry of Science, Research and Economy (training regulations and examination regulations for the final apprenticeship examination), Federal Ministry of Education (framework curricula for vocational schools)</p>	<p>Qualification providers</p> <p>Federal Ministry of Science, Research and Economy (training regulations and examination regulations for the final apprenticeship examination), Federal Ministry of Education (framework curricula for vocational schools)</p>
<p>Essential learning outcomes</p> <p>Responsibilities: work planning and preparation - all subject areas</p> <p>The metal technician is able to ..</p> <ul style="list-style-type: none"> • to create standardized technical drawings. • read technical documentation. • carry out the work planning. • Select and procure materials and auxiliary materials according to the planning documents. • Prepare the equipment required for processing (e.g. tools, machine tools, equipment, welding and production systems, test / measuring equipment, etc.). • Define machining parameters. • to comply with the company-specific quality principles. 	<p>Essential learning outcomes</p> <p>The activities of automotive technicians can be assigned to five areas of responsibility:</p> <p>All subject areas:</p> <p>The automotive technician is able to</p> <ul style="list-style-type: none"> • Measurement and diagnostic devices for on-board diagnostics (OBD) to be used. • to carry out an inspection according to the inspection plan. • Find and log errors. • to disassemble, maintain and assemble individual parts and components according to the manufacturer's instructions and methods.

Tablo 18’de ise AVYT Veri Tabanı’nda yer alan yeterlilikler hakkında sağlanan bilgiler hakkında fikir sahibi olunmak için Otomotiv Teknisyeni Yeterliliği verilmiştir.

Tablo 18: Otomotiv Teknisyeni Yeterliliği

Yeterlilik Sağlayıcı	
Öğrenme Kazanımları	<p>Otomotiv Teknisyeni aşağıdakileri yapabilmektedir:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Ek olarak ticari araç teknolojisi için:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>Görev Alanı: makine teknolojisi ve yakıt sistemleri:</p> <p>...</p> <p>...</p> <p>...</p> <p>Sorumluluklar:</p> <p>Gövde, şase ve güç tranferi alanlarındaki uzmanlıklar:</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>...</p>
Kazanım	<p>Eğitim sonundaki sınavı başarı ile tamaladıktan sonra kişiye otomotiv alanında teknikerlik unvanı verilir.</p> <p>Ayrıca bu yeterliliği kazanan kişiye bir mesleki olgunluk testi ile yükseköğretim ya da yüksekokul düzeyinde teknik okula girmeye hak kazanır.</p>
Alan ve Sektör	Ticari ve şahsi motorlu araçlar
Giriş Şartları	Çıraklık eğitim almak, ya da dengi alanda yeterli tecrübeye sahip olmak
Süre	Eğitimin tamamlanması 3-4 yılı bulmaktadır.

3.4. TÜRKİYE

3.4.1. Türkiye Yeterlilik Sistemi

Türkiye’de yeterlilik çerçevesi kurma çalışmaları 2006 yılında yürürlüğe giren 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kanunu’nda¹²⁹ belirtilmiştir. Kanunda mesleki yeterlilik sistemi ile ilgili yıllık gelişme planlarının hazırlanması, geliştirilmesi, uygulamasının yapılması veya yaptırmak, denetlemek; bunlara ilişkin düzenlemelerin yapılması belirtilerek henüz Hayat Boyu Öğrenme için AYÇ Tavsiye Kararı yayımlanmadan önce Türkiye’de bir yeterlilik çerçevesi kurulması ve çalışmaların ilerletilmesi konusunda ilk adımların resmi olarak atıldığını söyleyebiliriz. Daha çok iş piyasasının ihtiyaçları doğrultusunda yeni bir sistem tasarlanması düşünülmüştür. Bunun ilk adımı olarak da Mesleki Yeterlilik Kurumu kurulmuştur.

3.4.1.1. Mesleki Yeterlilik Kurumu’nun Kuruluması

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), ulusal ve uluslararası meslek standartlarını temel alarak, teknik ve mesleki alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek; denetim ölçme ve değerlendirme, belgelendirme ve sertifikalandırmaya ilişkin etkinlikleri yürütmek için gerekli ulusal yeterlilik sistemini kurmak, işletmek ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ile ilgili çalışmaları yürütülmesini sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Kurumun görev ve yetkileri şu şekilde tanımlanmıştır:¹³⁰

- Ulusal meslekî yeterlilik sistemi ile ilgili yıllık gelişme planlarını hazırlamak, geliştirmek, uygulamasını yapmak veya yaptırmak, denetlemek ve bunlara ilişkin düzenlemeleri yapmak,
- Standartları belirlenecek meslekleri belirlemek ve bu standartları hazırlayacak kurum ve kuruluşları tespit etmek,
- Yükseköğretim Kanununa tâbi teknik ve meslekî eğitim veren yükseköğretim kurumlarında ulusal meslek standartlarına uygun eğitim ve öğretimin yapılabilmesi için Yükseköğretim Kurulu ile orta öğretim düzeyindeki meslekî ve teknik eğitim

¹²⁹ <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/10/20061007-1.htm>

¹³⁰ 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Karamamesi, Madde237 https://www.myk.gov.tr/images/articles/Mevzuat/19.5.4_v2.pdf

veren öğretim kurumlarında ulusal meslek standartlarına uygun eğitim ve öğretimin yapılabilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapmak,

- Ulusal meslek standartlarını temel alarak teknik ve meslekî alanlarda ulusal yeterliliklerin esaslarını belirlemek,
- Ulusal meslekî yeterlilikler alanındaki eğitim ve öğretim kurumlarını ve programlarını akredite edecek kurumları belirlemek,
- Sınav ve belgelendirme sistemi kapsamında yeterliliği belgelendirecek yetkilendirilmiş kurumları belirlemek ve sınavlarda başarılı olanlara sertifika verilmesini sağlamak,
- Türkiye'de çalışmak isteyen yabancıların sahip oldukları meslekî yeterlilik sertifikalarının doğruluğunu tespit etmek,
- Ulusal meslekî yeterlilik standartlarını dünyadaki ve teknolojideki gelişmelere uygun olarak geliştirmek, yeterlilik standartlarını yükseltmek ve uluslararası alanda tanınmalarını sağlamak,
- Meslekî alan ve sektörler arasındaki yatay ve dikey geçişler için gerekli yeterliliklerin belirlenmesini sağlamak,
- Diğer ülkelerdeki benzer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak, hizmet satın almak, projeler geliştirmek ve uygulamak, eğitim, araştırma, konferans, seminer ve yayın faaliyetlerinde bulunmak.
- Hayat boyu öğrenmeyi desteklemek ve teşvik etmektir.

MYK'nın kurulmasında en önemli amaçlardan biri şüphesiz, tüm dünyada 21. yüzyılda oluşan genel ve akademik eğitim sistemi ile mesleki ve teknik eğitimin uyumunu artırmak, mesleki ve teknik eğitimin cazibesini artırmak gibi genel eğilimlerin yanında belki de daha önemlisi örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarının yeterlilikleri dışında, önceki öğrenmelerle (bağlamına bakılmaksızın) edinilen bilgi, beceri ve yetkinliklerin doğrulanarak belgelendirilmesidir.

Getirilen bir diğer yenilik ise ÖÖT¹³¹ (RPL) ile -önceki öğrenmelerin tanınması (örneğin MYK inşaat işçisi belgesi¹³²)- program (eğitim) ile yeterliliğe götüren diğer bütün yaygın ve

¹³¹ Recognition of Prior Learning, https://www.ilo.org/skills/areas/work-based-learning/WCMS_672345/lang-en/index.htm

¹³²Ulusal Yeterlilik, İnşaat İşçisi Seviye 2,

https://portal.myk.gov.tr/index.php?dl=Yeterlilik%2F1841%2FSON_TASLAK_PDF_20181226_141753.pdf&fileName=16UY02532+Rev+00+%C4%B0n%C5%9Faat+%C4%B0%C5%9F%C3%A7isi&option=com_yeterlilik

örgün ortamda edinilen yeterliliklerin karşılaştırılmasıdır. İleride sağlanabilecek olan bu yeterlilikler arasındaki geçiş imkanı gibi reformist adımların eğitim, öğretim ve iş dünyası arasındaki uyumu artıracığı konusunda hiç şüphe yoktur.

Meslek standardı hazırlama, ulusal ve uluslararası standartlara göre yeterliliğin esaslarını oluşturma, mesleki ve teknik eğitim programı hazırlayacak kurumların programlarını akredite etme, önceki öğrenmelerle edinilen yetkinlikleri ölçüp değerlendiren kuruluşlarının yetkilendirilmesi ve süreçlerinin izlenip denetiminin yapılması gibi çok önemli fonksiyonları olan ve sorumluluk alanı oldukça geniş olan MYK'nın, 2011 yılında yürürlüğe giren ve MYK Kanununda değişiklik getiren bir KHK¹³³ (kanun hükmünde kararname) ile Ulusal Yeterlilik Çerçevesine ilişkin çalışmaları yürütme yetkisi somutlaştırılmıştır.

5544 sayılı Kanunda, MYK'nın TYÇ ile ilgili görevleri hakkında şu hükümler yer almaktadır:¹³⁴

“Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin oluşturulmasına, geliştirilmesine ve güncelliğinin korunmasına ilişkin işlemler Kurum tarafından yürütülür. Kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine dâhil edilir. Yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasına ilişkin ölçütler Kurum tarafından belirlenir. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin oluşumu ve yürütülmesi için Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Kurum ve ilgili tarafların temsilcilerinden oluşan kurul, komisyon ve çalışma grupları gibi danışma, karar ve uygulama birimleri oluşturulabilir. Bu birimlerin oluşturulmasına, işletilmesine, kalite güvence ölçütlerine, kalite güvencesini belirleyecek kurum ve kuruluşların belirlenmesine ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

¹³³Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname, Madde 34/A,

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/11/20111102M1-5.htm>

¹³⁴ 5544 sayılı Kanunda Madde 23/A, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5544.pdf>

3.4.1.2. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi

3.4.1.2.1. TYÇ'nin Yasal Dayanağı

Türkiye Yeterlilik Çerçevesi, 23 Nisan 2008'de yayımlanan Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilik Çerçevesi Tavsiye Kararı¹³⁵ direktifleriyle uyumlu olacak şekilde ve Türkiye'de örgün, yaygın ve serbest öğrenmelerle verilen tüm yeterlilikleri içerecek şekilde tasarlanan; mesleki ve teknik eğitim, akademik eğitim ve öğretim ve örgün eğitim ortamı dışında edinilmiş yeterliliklerin karşılaştırılmasını, uyumunu sağlamak ve şeffaf bir şekilde kamuoyuna sunmak için geliştirilmiştir.

Ayrıca bu süreçte, yeterliliklerin ve öğrenme programlarının daha çok sonuç odaklı, iş piyasasında kabul görmüş standartlara göre yeterlilikleri tekrar düzenleme çalışmaları hızlanmıştır. Nitekim meslek standardı, program ve yeterlilik geliştirme sürecine TESK, TOBB gibi iş piyasası çatı örgütlere, KESK, TÜRK-İŞ, TİSK gibi işçi ve işveren sendikaları ve çeşitli sosyal ve kamu kurumları, hem karar alma noktasında, hem danışmanlık ve tavsiye hem de süreçlere doğrudan müdahil olarak eskiden beri süregelen eğitim ve öğretim kurumları ile iş piyasası sektörünün talepleri arasındaki uyumsuzluğu azaltmak için önemli bir adım atılmıştır. Bu gelişmeler de TYÇ'nin uygulanmasına katkı sağlamıştır.

Tüm bu ihtiyaçlar ve gelişmeler ışığında TYÇ ile ilgili atılan en önemli somut adım 2015 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu başta olmak üzere kamu kurum ve kuruluşları, işçi ve işveren sendikaları, meslek örgütleri ve ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde, ulusal ve uluslararası uzmanlar ile akademisyenlerin katkılarıyla hazırlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik¹³⁶ olmuştur. Bu yönetmelikle; TYÇ'nin oluşturulması, geliştirilmesi ve güncellenmesine ilişkin esas ve usuller belirlenerek fiili çalışmalar başlamıştır.

3.4.1.2.2. TYÇ'nin Amaç ve Kapsamı

Türkiye, Anglosakson kökenli birkaç ülke ve Fransa dışındaki diğer çoğu AB Üyesi Ülke gibi AYÇ Tavsiye Kararı sürecinde ve AB'ye uyum sürecini de gözeterek UYÇ tasarlamıştır. Bu hususta dikkate alınan temel esaslar şu şekilde sıralanabilir:

¹³⁵ Recommendation of the European Parliament and of the Council Of 23 April 2008 on the Establishment of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning (2008/C 111/01), [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN)

¹³⁶ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 2015, <https://www.myk.gov.tr/images/articles/mevzuat/21.5.20158213.pdf>

- ❖ Kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilikleri öğrenme kazanımlarına dayalı olarak tanımlanmış seviyeler aracılığıyla ulusal düzeyde sınıflandırmak,
- ❖ Yeterliliklerin şeffaflığını ve tanınırlığını sağlamak,
- ❖ Yeterliliğe götüren eğitim, ölçme değerlendirme gibi süreçleri kolaylaştırmak,
- ❖ Yeterliliklerin kredilendirilmesine, kredilerin birleştirilmesi ve farklı yeterlilikler arasında geçiş yapılmasına imkân sağlamak,
- ❖ Yeni yeterliliklerin tasarlanmasına imkân sağlamak,
- ❖ Yeterliliklerin öğrenme kazanımlarına dayalı olarak hazırlanmasını sağlamak,
- ❖ Önceki öğrenmelerin tanınmasını sağlamak,
- ❖ Hayat boyu öğrenmeyi desteklemek,
- ❖ Eğitim ile istihdam arasındaki ilişkiyi güçlendirmek,
- ❖ Paydaşların katılım ve katkılarını sağlamak ve sorumlu kurumlar arasında etkili işbirliğini gerçekleştirmek,
- ❖ Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumu sağlamak,
- ❖ Yeterliliklerin uluslararası kıyaslanabilirliğini sağlamak amacıyla ortak kavramlar oluşturmak,
- ❖ Meslek kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlar tarafından geliştirilmiş ve kalite güvencesi sağlanmış yeterliliklerin tanınmasını sağlamak,
- ❖ Bireylerin hareketliliğini kolaylaştırmak,
- ❖ Kalite güvence sistemlerinin hazırlanmasına temel oluşturmak,
- ❖ Anahtar yetkinliklerin kazandırılmasına hizmet etmektir.

Ayrıca TYÇ'nin geliştirilmesi ve uygulanabilmesi için 2010 yılından beri AB finansmanı ile UYEP, UYEP II ve TUYEP projeleri yürütülmektedir.¹³⁷

3.4.1.2.3. TYÇ'nin Yapısı

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi başta YÖK, MEB ve MYK olmak üzere ülke genelinde öğrenme ortamından bağımsız olarak edinilen kalite güvencesi sağlanmış ve öğrenme kazanımı yaklaşımına göre hazırlanmış tüm yeterlilikleri içerecek şekilde tasarlanmıştır. AYÇ ile uyumunun kolaylaştırılması için birçok AB Ülkesi Ülke gibi bilgi, beceri ve yetkinlikleri seviye tanımlayıcıları aracı ile gösteren 8 seviyeli olarak oluşturulmuştur. 1. Seviyeden 8. Seviyeye doğru gidildikçe kişiden beklenen, bilgi, beceri ve yetkinlik artmaktadır. Yeterlilik çerçevesi öncelikle MEB, YÖK ve MYK yeterliliklerini, daha sonra

¹³⁷ Uluslararası İlişkiler ve Projeler <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/uluslararası-likiler-ve-avrupa-birlii>

da ÷lkedeki diğer yeterlilik hazırlayan kurum ve kuruluşların yeterliliklerini de içerecek şekilde kurgulanmıştır. Bu yeterlilikler veri tabanları bölümünde detaylı şekilde üzerinde durulan olan Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı¹³⁸ (TYVT) aracılığıyla kamuoyuna sunulmaktadır. TYÇ’de her seviyedeki farklı türler için asgari öğrenme kazanımları tanımlanmıştır. Yani herhangi bir yeterlilik için özel öğrenme alanı bulunmamaktadır.

Tablo 19’da gör÷leceği üzere, akademik, genel ve mesleki türlerde yeterlilik sağlayan YÖK, MEB ve MYK Yeterlilikleri ilgili seviyeye yerleştirilmiştir. MEB’in sağlamış olduğu Okuryazarlık Belgesi, Yetişkinler 2. Kademe Eğitimi Başarı Belgesi, Kurs Bitirme Belgeleri, Kalfalık Belgesi, Ustalık Belgesi, Mesleki ve Teknik Lise gibi yeterlilikler TYÇ’nin 1-4 Seviyelerine tekabül etmektedir. MYK ise mesleki ve teknik alanda yeterliliklerden sorumlu olan ve Çimento Üretim Elemanı Yeterliliği (Seviye 2), Arama Kurtarma Uzmanı Yeterliliği (Seviye 6) gibi Seviye 2-6 arasındaki geniş spektrumda yeterlilik sağlamaktadır. YÖK ve üniversiteler ise Seviye 5-8 arası mesleki ve akademik yönelimli; Ön Lisans (Seviye 5), Doktora Diploması (Seviye 8) gibi yeterlilikleri sağlamaktadır.

¹³⁸ Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı Portalı, <http://portal.tyc.gov.tr/>

Tablo 19: TYÇ Yeterlilik Türleri ve Sorumlu Kurumlar

TYÇ Seviyesi	Yeterlilik Türü Adı	Sorumlu Kurum
1	Okur Yazarlık Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
2	Yetişkinler 2. Kademe Eğitimi Başarı Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	2. Seviye Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	2. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
3	3. Seviye Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	Kalfalık Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	3. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
4	4. Seviye Kurs Bitirme Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	Ustalık Belgesi	Millî Eğitim Bakanlığı
	Lise Diploması (Mesleki ve Teknik Eğitim, Güzel Sanatlar ve Spor)	Millî Eğitim Bakanlığı
	Lise Diploması	Millî Eğitim Bakanlığı
	4. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
5	Ön Lisans Diploması (Genel)	Yükseköğretim Kurulu
	Ön Lisans Diploması (Mesleki)	Yükseköğretim Kurulu
	5. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
6	Lisans Diploması	Yükseköğretim Kurulu
	6. Seviye Mesleki Yeterlilik Belgesi	Mesleki Yeterlilik Kurumu
7	Yüksek Lisans Diploması (Tezli)	Yükseköğretim Kurulu
	Yüksek Lisans Diploması (Tezsiz)	Yükseköğretim Kurulu
8	Doktora Diploması (Doktora; Sanatta Yeterlik/Doktora ve Tıpta/Dış Hekimliğinde/ Eczacılıkta/Veteriner Hekimlikte Uzmanlık)	Yükseköğretim Kurulu

Tablo 20: TYÇ Yeterlilik Formu

YETERLİLİK FORMU BİLGİ ALANLARI					
Yeterlilik Adı					Zorunlu
Sorumlu Kurum					Zorunlu
Amaç					Zorunlu
Yönelim	Genel	Akademik	Meslekî		Zorunlu
Seviye	TYÇ:	AYÇ:	ISCO:	ISCED	Zorunlu
Kategori	Ana	Destekleyici	Birim	Özel Amaçlı	Zorunlu
Öğrenme Kazanımları					Zorunlu
Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri					Zorunlu
Giriş Şartları					Zorunlu
Başarma Şartları					Zorunlu
İlerleme Yolları					Zorunlu
Yasal Dayanağı					Zorunlu
Kredi Değeri					Seçmeli
Öğrenme Ortamları					Seçmeli
Kalite Güvencesi					Seçmeli
Geçerlilik Süresi (Varsa)					Seçmeli
Diğer Bilgiler					Seçmeli
Yeterliliğe Erişim için İnternet Adresi					Seçmeli

Tablo 20’de yer alan yeterlilik formunu Tablo 21’deki yeterlilik tür belirleyicisi ile uyumlu olmak zorundadır. Çerçeve’ye yerleştirilmesi talep edilen her bir yeterliliğe ait bilgiler, sorumlu kurum tarafından yeterlilik formu kullanılarak tanımlanır.

Tablo 21: Yeterlilik Türü Belirleyicisi Formu

Yeterlilik Türü Adı				
Yeterliliği Veren Kuruluş				
Yönelim	Genel:	Akademik:	Meslekî:	
Seviye	TYÇ:	AYÇ:	ISCED:	ISCED (2013):
Kategori	Ana:	Destekleyici:	Birim:	Özel Amaçlı:
Kredi Aralığı ve Programın Normal Süresi				
Program Profili				
Öğrenme Ortamı				
Öğrenme Kazanımları				
Anahtar Yetkinlikler				
Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri				
Kalite Güvencesi				
Giriş Şartları				
Yeterliliği Kazanma Şartları				
İlerleme İmkânları				
Yeterliliğin Yasal Dayanağı				

3.4.1.2.4. Yeterliliklerin TYÇ'ye Yerleştirilmesine İlişkin Çalışmalar

TYÇ'nin uygulanması sürecinin en önemli aşaması, yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesidir. Bu aşamanın şeffaflığı ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla Yeterliliklerin TYÇ'ye Dâhil Edilmesi Sürecinde Uygulanacak Usul ve Esaslar yürürlüğe konmuştur.¹³⁹

Usul ve Esaslara göre, yeterliliklerin TYÇ'ye yerleştirilmesi için karşılanması gereken ölçütler şunlardır:

¹³⁹ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Koordinasyon Kurulu Kararının Tarihi: 14/02/2020 No: 2020/01

1. **Yeterlilik, TYVT’de yer almalıdır;** Türkiye’deki yeterliliklerin envanterini sunmak amacıyla oluşturulan Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı, düzenli olarak güncellenmektedir ve iyileştirilmektedir. Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı’nda yer almayan yeterliliklerin Çerçeve’ye yerleştirilmesi talep edilemez.
2. **Yeterlilik formu, ilgili yeterlilik tür belirleyicisiyle uyumlu olmalıdır;** Çerçeve’ye yerleştirilmesi talep edilen her bir yeterliliğe ait bilgiler, sorumlu kurum tarafından Tablo 11’deki yeterlilik formu kullanılarak tanımlanır. Yeterlilik formları, TYÇ Kurulu tarafından onaylanmış ilgili yeterlilik tür belirleyicisi esas alınarak hazırlanır ve güncellenir.

Yeterliliğin kalite güvencesi sağlanmış olmalıdır; Bir yeterliliğin TYÇ’ye yerleştirilmesi için kalite güvencesinin sağlanması gerekmektedir. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi geliştirilmesi sürecinde yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanması süreci en çok önem verilen konuların başında gelmektedir. Çünkü yeterliliklerin toplum nezdinde değer görmesi ve bir değer aracı olarak kabul edilmesi için onlara güven duyulması gerekmektedir. Bu bağlamda TYÇ’nin oluşturulmasında ve uygulanmasında yer alan tüm paydaşlar mevzuat geliştirme, gerçekleştirilen toplantı ve çalıştaylarda ve de rehber, yönerge vb. hazırlanmasında bu konuya ciddi önem vermişlerdir. Nitekim, kalite güvencesi süreçlerinden geçemeyen yeterlilikler TYÇ’ye yerleştirilemeyecektir. TYÇ yeterliliklerinin kalite güvencesinin sağlanması ile ilgili yürürlüğe giren Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte¹⁴⁰ belirtilen kalite ve güvence ölçüt ve esasları şu şekilde sıralanabilir:

- Yükseköğretim yeterlilikleri için Avrupa Yükseköğretim Alanı Kalite Güvencesi¹⁴¹ standartları ve rehberleri,
- Meslekî yeterlilikler için Meslekî Eğitim ve Öğretim İçin Avrupa Kalite Güvencesi Referans Çerçevesi¹⁴² ile bunlarla uyumlu ulusal eğitim kalite çerçeveleri dikkate alınarak belirlenir.

Yönetmelikte ayrıca, tüm sorumlu kurumların iç ve dış kalite güvenceleri sağlamaları ve sorumlu kurumların uyması gereken bazı ilkeler:

¹⁴⁰ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 2015, <https://www.myk.gov.tr/images/articles/mevzuat/21.5.20158213.pdf>

¹⁴¹ EHEA Quality Assurance, <http://ehea.info/page-quality-assurance>

¹⁴² European Quality Assurance Reference Framework, <https://www.eqavet.eu/What-We-Do/European-Quality-Assurance-Reference-Framework>

- Yeterliliklere ilişkin açık ve ölçülebilir amaçlar ve öğrenme kazanımlarını belirlemek,
- İç ve dış kalite güvencesine yönelik süreçleri planlamak,
- Paydaşların katılımını da kapsayacak şekilde uygulamaya yönelik rehberleri içermek,
- Uygun kaynakları tahsis etmek,
- İç ve dış değerlendirme yöntemlerini tanımlamak,
- Geri bildirim mekanizmaları ve iyileştirmeye yönelik usulleri oluşturmak,
- Erişilebilir değerlendirme sonuçlarını düzenlemek olarak belirtilmiştir.

Kalite güvencesinin sağlanmasına yönelik gerçekleştirilen en önemli çalışmalardan biri de 2018’de Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi’nde Yer Alacak Yeterliliklerin Kalite Güvencesinin Sağlanmasına İlişkin Yönetmelik¹⁴³ olmuştur. Bu Yönetmelikle de eğitim kurumları ve belgelendirme kuruluşların görevleri, sorumlu kurumların kalite güvencesi belgeleri ve rehberleri oluşturmalarını, ölçme ve değerlendirme rehberleri hazırlanması, belgelendirme, öz değerlendirme, dış değerlendirme, kaynak tahsisi ve geri bildirim mekanizmaları gibi kalite güvence sisteminin tüm aşamalarını ve kurumların neler yapmaları gerektiği hususunda detaylı direktifleri içermektedir. Ayrıca, MYK tarafından sorumlu kurum ve kuruluşların kalite güvence sistemlerini etkili bir şekilde tahsis edebilmesi için Kalite Güvencesi El Kitabı¹⁴⁴ yayımlanmıştır.

3.4.1.2.5. TYÇ’nin Yönetim Yapısı

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi faaliyetlerin gerçekleştirilmesi için 4 ana unsur bulunmaktadır; TYÇ Koordinasyon Kurulu, TYÇ Kurulu, TYÇ İstişare Meclisi ve sekreteryaya, eğitim, araştırma, geliştirme ve projeler gibi sorumluluk alanına giren diğer faaliyetleri gerçekleştiren TYÇ Dairesi Başkanlığı.¹⁴⁵

TYÇ Koordinasyon Kurulu, TYÇ’nin karar organıdır. Nihai kararlar burada alınır. Kurulun üç üyesi bulunmaktadır: Milli Eğitim Bakanı tarafından görevlendirilecek ilgili Bakan Yardımcısı, YÖK Başkanı ya da görevlendireceği YÖK Başkan Vekili ve MYK

¹⁴³ https://www.myk.gov.tr/images/articles/mevzuat/tyc_kg_yonetmeligi.pdf

¹⁴⁴ https://www.myk.gov.tr/images/articles/TYC/yayinlar/TYC_Kalite_Guvence_El_Kitabi.pdf

¹⁴⁵ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 2015, Madde 17, <https://www.myk.gov.tr/images/articles/mevzuat/21.5.20158213.pdf>

Başkanıdır. Koordinasyon Kurulunun başlıca görevleri: TYÇ Kurulunda alınan kararları değerlendirmek ve onaylamak, kalite güvencesinin sağlanması için sorumlu kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmaktır.

TYÇ Kurulu, TYÇ'nin yürütme organıdır. YÖK, MEB, MYK, çeşitli sosyal taraflar ve işçi ve işveren sendikalarının üyelerinden oluşan çok paydaşlı bir kuruldur. Kurul her ay toplanır ve başlıca görevleri:

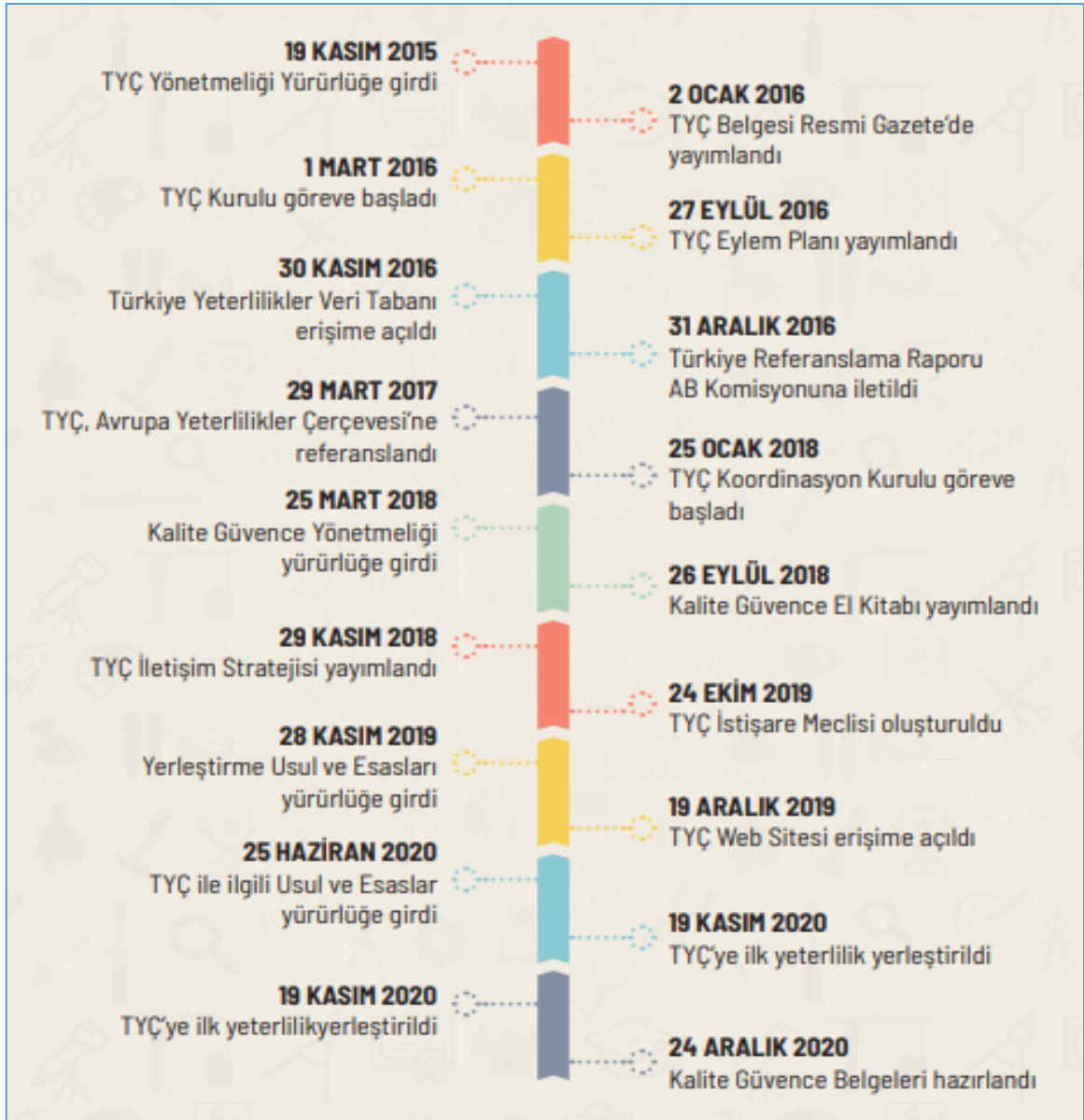
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin uygulanmasına ilişkin üç yıllık eylem planı oluşturmak,
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alacak yeterliliklerin kalite güvencesinin sağlanmasına ilişkin usul ve esasları hazırlamak,
- Yeterliliklerin Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine dâhil edilmesi sürecinde uygulanacak usul ve esasları düzenlemek,
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine dâhil edilecek yeterliliklere ilişkin ölçütleri hazırlamak,
- Yeterlilikler Veri Tabanının oluşturulması, yürütülmesi ve güncellenmesine ilişkin usul ve esasları hazırlamak,
- Mevcut yeterlilik türlerinin tespiti, yeni yeterlilik türlerinin belirlenmesi, yeterlilik türlerinin güncellenmesi ve iptaline ilişkin usul ve esasları hazırlamak.
- Yeterliliklerin yayınlanması ve eğitim veya belgelendirme kuruluşlarınca kullanımına ilişkin usul ve esasları hazırlamak,
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin güncellenmesine ilişkin usul ve esasları hazırlamak.
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alması talep edilen yeterliliklere ilişkin Koordinasyon Kuruluna önerilerde bulunmak,
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin oluşturulması, geliştirilmesi ve güncelliğinin sağlanmasına ilişkin konularda Koordinasyon Kuruluna öneriler sunmak,
- Yeterliliklere ilişkin kalite güvence sistemlerinin işleyişine dair raporlar yayınlamak,
- Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin uygulanması ve geliştirilmesinde ihtiyaç duyulan çalışma gruplarını oluşturmak,
- Yıllık faaliyet raporlarını Koordinasyon Kuruluna sunmak,
- Faaliyet alanına giren ve Koordinasyon Kurulu tarafından görüşülmesi istenen hususlarda tavsiye ve öneriler geliştirmektir.

TYÇ İstişare Kurulu, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesine ilişkin konuları değerlendirmek ve görüş bildirmek amacıyla Kurulun önereceği paydaşların temsil edildiği İstişare Meclisi, Koordinasyon Kurulu tarafından oluşturulur. Yılda en az 1 kez toplanır.

TYÇ Sekretarya Hizmetleri, Koordinasyon Kurulu, Kurul ve İstişare Meclisinin sekretarya hizmetleri, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanlığınca yürütülür.

TYÇ, tüm çalışma birimlerinde eğitim, öğretim, belgelendirme, istihdam anlamında uzaktan yakından tüm paydaşlara sorumluluklar verilerek tüm bu aktörlerin süreçlerde aktif rol oynaması istenmiştir. Şekil 17’de tüm bu çalışmalar sonucunda atılan önemli adımlar gösterilmiştir.

Şekil 17: TYÇ Gelişim Süreci

3.4.1.2.6. TYÇ Çalışmalarına Genel Bakış ve TYÇ'nin Uygulanması

2010 yılından itibaren çalışmalarına başlanan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, 2015 TYÇ Yönetmeliği ile birlikte resmi olarak faaliyetlerine başlamıştır. TYÇ Daire Başkanlığı'nın da çalışmalarıyla şekillenen bazı önemli çalışmalar Şekil 5'te görülmektedir. 2015 TYÇ Yönetmeliğinden sonra paydaşların ve ilgili tüm çalışanların sistemi tam anlamıyla kavrayabilmesi için TYÇ Belgesi hazırlanarak tüm paydaşlara dağıtılmıştır. TYÇ Kurulunun oluşturulmasının ardından de 3 yıllık Eylem Planı hazırlanarak önemli çalışmalar gerçekleştirilmiş, gerekli yönetmelikler çıkarılmıştır. Ayrıca 2020 yılı ilk dönemi itibarıyla, Kalite Güvencesi El Kitabı ve Öğrenme Kazanımları Rehberi hazırlanarak, oluşturulan Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Web Sitesinde¹⁴⁶ tüm diğer tanıtıcı ve yardımcı dokümanlarla birlikte yayımlanmaktadır.

Tüm genel çalışmalarda ciddi mesafe kat edilmiş olup Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı Portalına (TYVT) MEB, MYK, YÖK, üniversiteler ve diğer kurum ve kuruluşların sorumluluğundaki yaklaşık 30 bin yeterlilik verisi öğrenme kazanımları yaklaşımına göre ilgili seviyelere yerleştirilmiştir.¹⁴⁷ Tüm bu yeterliliklerin kalite güvencesi prosedürlerinin sağlanmasıyla birlikte yeterlilikler TYÇ'ye yerleştirilecektir. Kalite güvencesi sağlanmış MYK yeterlilikleri TYÇ'ye yerleştirilmeye başlanmıştır.

3.4.1.3. TYÇ AYÇ İlişkisi

Türkiye, AB Üyeliği uyum süreci kapsamında açılan fasıllardan İş Kurma ve Hizmet Serbestisi¹⁴⁸ de gözetilerek ve program ülkeleri de dahil olmak üzere AB genelinde kişilerin hareketliliğinin sağlanması, sınır ötesinde iş bulmanın kolaylaşması gibi sebeplerden dolayı AB politika araçlarıyla uyumlu bir çerçeve ve veri tabanı geliştirmek üzere 2006'da yürürlüğe giren MYK Kanunu ile çalışmalara başlamıştır.

Bunun en önemli adımlarından biri de Avrupa'da oluşturulan ve UYÇ ve sistemleri birbiriyle ilişkilendirmeyi amaçlayan referans çerçeve AYÇ'ye TYÇ'nin referanslanması olarak görülmüştür. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve

¹⁴⁶ <http://www.tyc.gov.tr/>

¹⁴⁷ http://portal.tyc.gov.tr/yeterlilikkarama?yeterlilikkodu=&yeterlilikkadi=&router_yeterlilikler_path_mesleksiniflamasi=&bel_getipi=0&kurulus=0&tycseviye=0&tematik kodu=0

¹⁴⁸ Avrupa Birliği Bakanlığı, Fasil 3: İş Kurma Hakkı Ve Hizmet Sunumu Serbestisi
https://www.ab.gov.tr/files/EMPB/fasil_sunumlari/Fasil3.pdf

Esaslar Hakkında Yönetmeliğinde¹⁴⁹ de TYÇ'nin amaçları sıralanırken AYÇ ile TYÇ'nin uyumlu olması gerektiğine vurgu yapılmıştır.

Bu kapsamda ilk çalışmalar, 2008'de AYÇ Ulusal Koordinasyon Noktası¹⁵⁰ olarak belirlenen MYK öncülüğünde, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, AB düzeyindeki ilgili kurumlar, sendikalar, meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları, öğrenci konseyleri, yerli ve yabancı konu uzmanları ve akademisyenlerle işbirliği içerisinde başlatılmıştır. Türkiye Referanslama Raporu, MEB, YÖK ve MYK adına ikişer temsilcinin yanı sıra yerli ve yabancı konu uzmanlarının yer aldığı Rapor Yazım Ekibi tarafından Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmış, istişare süreçleri sonunda ulusal ve uluslararası paydaşların görüşleri ışığında revize edilerek nihai halini kazanmıştır.¹⁵¹

Türkiye Referanslama Raporu, Mart 2017'deki Danışma Grubu toplantısında müzakere edilmiş ve değerlendirilmiştir. Sonuç olarak Türkiye Referanslama Raporu (TRR) açık, şeffaf ve güvenilir olarak bulunmuş ve TYÇ'nin AYÇ'ye referanslanmasına karar verilmiştir.¹⁵²

2008 tarihli AYÇ Tavsiye Kararı revize edilerek Avrupa Birliği Konseyinin 22 Mayıs 2017 tarihli Kararıyla yayımlanmıştır. Tavsiye Kararına getirilen değişiklikleri karşılamak adına Türkiye Referanslama Raporunu güncelleme çalışmalarının 2021'de tamamlanması planlanmaktadır.

3.4.2. Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı

Uygun formatta örgün, yaygın ve serbest ortamlarda kazanılan tüm yeterliliklerin TYÇ ile uyumlu bir veri tabanına aktarılmasına ilişkin çalışmalarına, henüz TYÇ Yönetmeliği yayımlanmadan önce başlanmıştır. AYÇ Tavsiye Kararı¹⁵³ ile AB program ülkelerinden AYÇ'ye uyumlu UYÇ oluşturma sürecinde veri tabanı oluşturmalarını teşvik etmek

¹⁴⁹ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 2015, <https://www.myk.gov.tr/images/articles/mevzuat/21.5.20158213.pdf>

¹⁵⁰ National Qualifications Framework, Turkey, https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/national-qualifications-framework-103_en

¹⁵¹ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nin Avrupa Yeterlilik Çerçevesi'ne Referanslanması Süreci <http://tyc.gov.tr/sayfa/referanslama-ibb620ff6-7cd8-444d-ae6e-5e1778469e8b.html>

¹⁵² Minutes of the 40th meeting of the EQF Advisory Group 29-30 March 2017, Brussels (BE), <https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=35343&no=13>

¹⁵³ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN)

amacıyla Erasmus+ Ana Eylem Planı 3: Politika Reformu Destekleme Programı¹⁵⁴ ile ülkelere kaynak aktarılmıştır. Bu kapsamda MYK tarafından yürütülen ve MYK ve AB Komisyonun eş finansmanıyla, Türkiye Yeterlilik Veri Tabanı 2014-2016 Projesi ile veri tabanı oluşturma çalışmaları başlamıştır. Ülkedeki tüm kalite güvencesi sağlanmış yeterliliklerin yer alacağı TYÇ'nin temelini oluşturacak bu proje ile:¹⁵⁵

- AB portalları ile uyumlu olacak teknik altyapı çalışmalarının tamamlanarak ulusal yeterlilikler veri tabanı geliştirilmesi,
- Yeterlilik hazırlayan başta MEB, YÖK ve Üniversiteler olmak üzere tüm paydaş kurumlarla işbirliği yapılarak bu kuruluşların sorumluluğundaki yeterliliklerin gerektiği şekilde veri tabanına aktarılması,
- Veri tabanında yer alan yeterliliklere İngilizce dilinde de ulaşılabilmesi,
- Geliştirilen veri tabanının EQF ve LOQ portalları ile ilişkilendirilerek ulusal yeterliliklerin AB genelinde şeffaf, ulaşılabilir ve kıyaslanabilir olması hedeflenmiştir.

Yaklaşık 2 yıl süren projeye ciddi mesafeler kaydedilmiştir. Bunların başlıcaları:¹⁵⁶

- Teknik alt yapı çalışmaları tamamlanmıştır.
- Yeterlilik verilerinin ve ilişkili diğer bilgilerin yer aldığı veri tabanı web portalı kullanıma açılmıştır.

Proje yürütülürken veri tabanının geliştirilmesi ile ilgili olarak Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 11. Maddesinde¹⁵⁷ birinci fıkrasında şu ifadeler yer verilmiştir:

“Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde yer alması kabul edilen yeterliliklere ait bilgiler, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Dairesi Başkanlığınca oluşturulan Yeterlilikler Veri Tabanında kayıt altına alınır ve düzenli olarak güncellenir.”

Bu hükümle TYVT çalışmalarına tüm ilgili kuruluşlarla iş birliği içinde yürütülmesinin yasal alt yapısı oluşturulmuştur.

¹⁵⁴ Key Action 3: Support for policy reform, https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/programme-guide/part-b/three-key-actions/key-action-3_en

¹⁵⁵ <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/uygulamas-sona-eren-projeler-1829>

¹⁵⁶ Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı <http://portal.tyc.gov.tr/sayfa/turkiye-yeterlilikler-veri-tabani-i8c98949a-1483-403a-a938-3af442b2b195.html>

¹⁵⁷ Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, <https://www.tyc.gov.tr/indir/turkiye-yeterlilikler-cercevesinin-uygulanmasina-iliskin-usul-ve-esaslar-hakkinda-yonetmelik-i78.html>

Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı 2014-2016 Projesinin devamı niteliğindeki ve yine AB Komisyonu ve MYK tarafından finanse edilen Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı 2017-18 Projesi¹⁵⁸ yürütülmüştür. Bu projeye de teknik alt yapının hazır olmasıyla birlikte ağırlığı yükseköğretim yeterlilikleri olmak üzere ülke genelindeki diğer yeterlilikleri de veri tabanına dahil etmek, ayrıca yeterlilik hazırlayan diğer kurum ve kuruluşları tespit ederek bu kurum ve kuruluşların yeterliliklerini de veri tabanına dahil etmek amaçlanmıştır. Bu projeye birlikte yeterlilik sorumlusu 80'den fazla üniversiteyi Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, öğrenme kazanımları, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ve TYVT hakkında bilgilendirici çalıştaylar¹⁵⁹¹⁶⁰ yapılmış ve tüm paydaşların faydalanması için kalite güvencesi ve öğrenme kazanımları rehberi gibi birçok konuda doküman hazırlanarak erişime¹⁶¹ açılmıştır.

3.4.2.1. Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanının Yapısı

Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı (TYVT) başta MEB, YÖK, MYK ve üniversiteler olmak üzere ülke genelindeki tüm yeterlilikleri içerecek biçimde Şekil 5'teki TYÇ diyagramının da bulunduğu TYVT portalı¹⁶² ile erişilebilmektedir. Portal TYÇ resmi web sitesine de entegredir. Portal 3 ana temel bölümden oluşmaktadır:

- Birincisi, kurum ve kuruluşların yeterlilik eklemek ve güncelleme yapmak için oluşturulan yeterlilik ekle bölümü,
- İkincisi, tüm yeterliliklere ve yeterliliklerle ilgili detaylı bilgilerin bulunduğu yeterlilik ara bölümü,
- Üçüncü bölüm ise TYÇ Diyagramıdır. TYÇ'nin doğal yapısını yansıtan diyagram Seviye 1'den 8'e kadar seviyelere tüm yeterlilikler yansıtılacaktır.

Şekil 18'de Türkiye Yeterlilik Çerçevesi'ne eklenecek olan ve Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi bölümünde belirtilen yeterlilik türleri, seviyeler ve sorumlu kurumları içeren TYÇ Diyagramı yer almaktadır.

¹⁵⁸ <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/uygulamas-devam-eden-projeler-avrupa-komisyonu-merkezi-projeleri/3280>

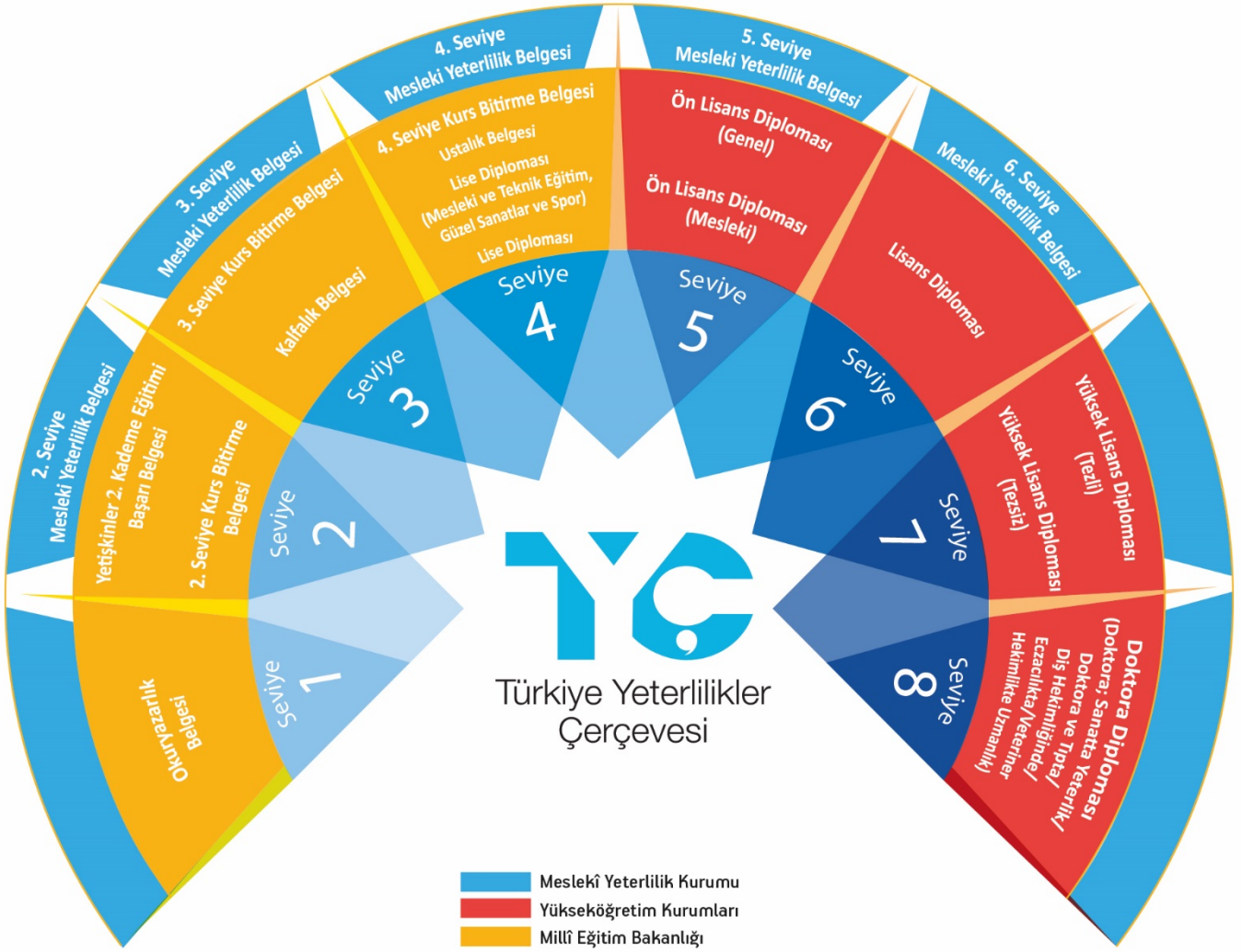
¹⁵⁹ <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/haberler/102-tuerkiye-yeterlilikle-cercevesi-dairesi-bakanl/3384-tuerkiye-yeterlilikler-veri-taban-caltay-gercekletirildi>

¹⁶⁰ <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/haberler/102-tuerkiye-yeterlilikle-cercevesi-dairesi-bakanl/3448-tuerkiye-yeterlilikler-veri-taban-caltaynn-kincisi-gercekletirildi>

¹⁶¹ <https://www.myk.gov.tr/index.php/tr/tyc-blg-merkez/tyc-yaynlar>

¹⁶² <http://portal.tyc.gov.tr/>

Şekil 18: TYÇ Diyagramı

Tablo 22’de ise TYÇ Diyagramı ya da yeterlilik ara bölümüyle erişilebilen Çelik Kaynakçısı Seviye 3 MYK Meslekî Yeterliliği bulunmaktadır. Yeterlilik formatı Europass Portalı ile uyumlu olacak şekilde oluşturulmuştur. Bu sayede Avrupa genelinde aynı formattaki farklı ülke yeterlilikleri karşılaştırılabilecektir. Tabloda yeterliliğin öğrenme kazanımları, sorumlu kurumun bilgileri, kaynak URL, edinme yolları, giriş şartları, geçerlilik süresi gibi tüm temel bilgiler yer almaktadır.

Tablo 22: Çelik Kaynakçısı Seviye 3 MYK Yeterlilik Belgesi

Yeterlilik Kodu	TR00102057	
Yeterlilik Adı	Çelik Kaynakçısı Seviye 3 MYK Yeterlilik Belgesi	
Tanım	<p>Bu yeterliliğe sahip kişi;</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ İş sağlığı ve güvenliği, yangın ve acil durum kurallarını açıklar. <ul style="list-style-type: none"> • Kaynak işlemlerinde iş sağlığı ve güvenliği konusunda yapması gerekenleri açıklar. • İş güvenliği ile ilgili tehlike ve riskleri açıklar. • Tehlike durumunda acil durum prosedürlerini nasıl uygulayacağını tarif eder. ❖ Kaynak işlemini gerçekleştirir. <ul style="list-style-type: none"> • İlgili kaynak teçhizatını hazırlar. • Kaynak işlemlerinde kullanılacak ana ve sarf malzemeleri tanımlar. • Kaynak işleminin yapılacağı alanın özelliklerini tanımlar. • İlgili kaynak işlemlerini yapar. ❖ İSG, çevre ve kalite gerekliliklerine uyar. <ul style="list-style-type: none"> • Gerçekleştirdiği işlerde İSG kurallarına uyar. • Gerçekleştirdiği işlerde çevre ve kalite gerekliliklerini uygular 	
Detaylı Bilgi	<p>Yönelim: Mesleki</p> <p>Kategori: Özel Amaçlı</p>	
Detaylı Bilginin Kaynağı	<p>ULUSAL YETERLİLİK 17UY0303-4</p> <p>Çelik Kaynakçısı Seviye 3 MYK Yeterlilik Belgesi</p> <p>REVİZYON NO: 11UY0010-3/04</p>	
Url	<p>https://tyc.gov.tr/yeterlilik/celik-kaynakcisi-seviye-3-myk-mesleki-yeterlilik-belgesi-TR00102057.html</p>	
AYÇ Seviyesi	3	Yeterlilik TYÇ'ye yerleştirilmiştir.
TYÇ Seviyesi	3	
Tematik Alan	Metal Sektörü	
Dil	TR	
Sorumlu Kurum	Mesleki Yeterlilik Kurumu	
Sorumlu Kurum İletişim Bilgisi	Balgat Mahallesi, 1420. Sk. No:12, 06520 Çankaya/Ankara	
Sorumlu Kurum URL	http://www.myk.gov.tr/	

Bilgi Kaynağı	Mesleki Yeterlilik Kurumu
Ek Dili	TR
Ek Url	https://www.myk.gov.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=3369
Uluslararası Meslek Sınıflaması	ISCO 08: 8160
Geçerlilik Tarihi	Yeterlilik belgesinin geçerlilik süresi, belgenin düzenlendiği tarihten itibaren 5 yıldır.
Giriş Şartı	Giriş şartı aranmamaktadır
Edinme Yolları	Ulusal yeterliliğe dayalı ölçme-değerlendirme yoluyla edinilir.
Ülke Kodu	-

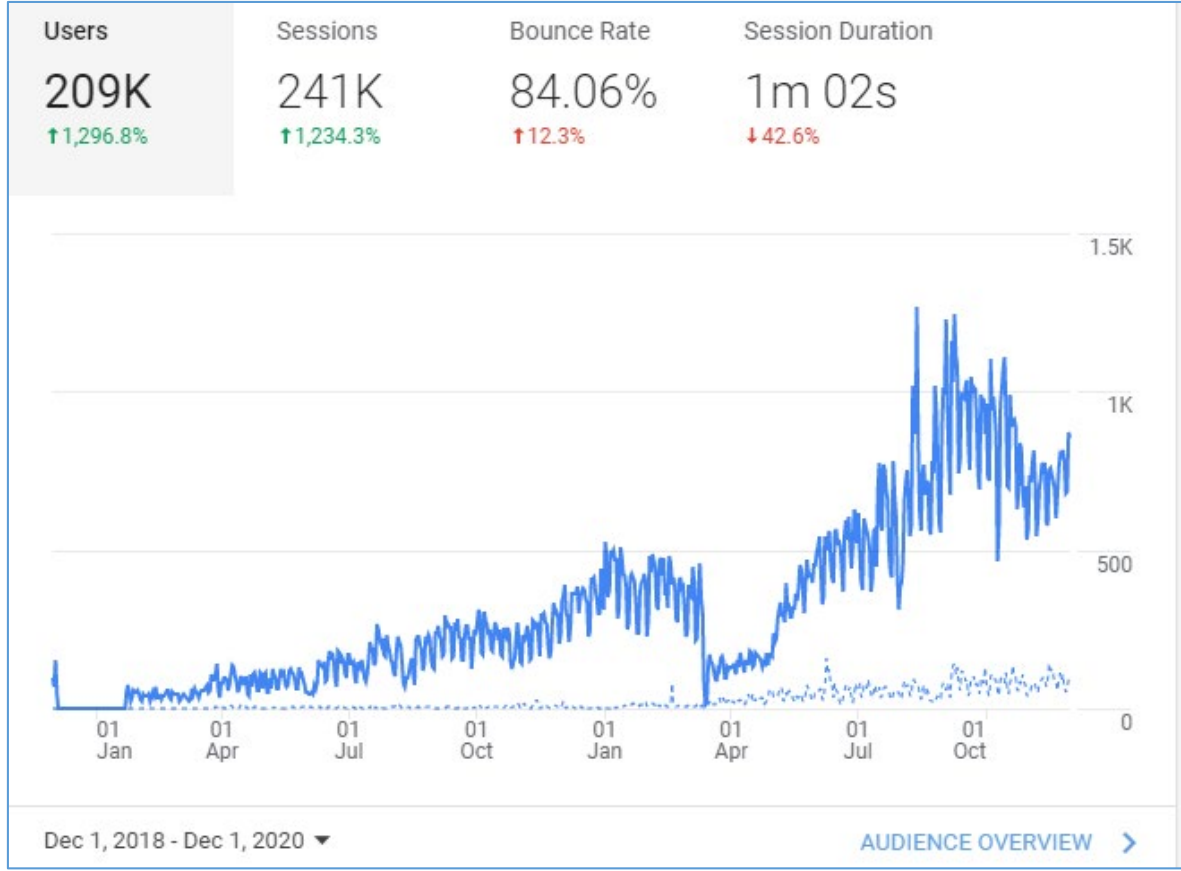
Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı çalışmaları MYK öncülüğünde TYÇ'nin tasarlandığı ilk dönemlerden itibaren ve tamamlanan projelerden sonra da devam etmektedir. Özellikle 2018 yılından itibaren ülke genelindeki tüm üniversitelerin yeterliliklerini öğrenme kazanımı yaklaşımı ve uygun formata göre veri tabanı portalına aktarma çalışmaları hız kazanmıştır. 2020 yılı sonu itibarıyla MYK'nın MEB'in, YÖK'ün yanı sıra Borsa İstanbul A.Ş., Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü gibi diğer kurum ve kuruluşlardan sağlanan toplam 28.644 yeterlilik veri tabanına eklenmiştir.¹⁶³ TYVT veri tabanlarındaki yeterlilik sayıları baz alındığında Avrupa'da ilk sırayı almıştır.

3.4.2.2. TYVT Portalı ile ilgili İstatistik Bilgiler

Son bölümde TYVT portalını 2018-2020 döneminde ziyaret eden kişilerle ilgili istatistik bilgileri yer verilmektedir. Grafik 1'de 1 Aralık 2018 ve 1 Aralık 2020 tarihleri arasında TYVT'yi ziyaret eden kişi sayısının zamana göre değişimi gösterilmektedir. Grafikten de anlaşılacağı üzere, zamanla ziyaretçi sayısı artmıştır ve bu süre zarfında 210 bine ulaşmıştır.

¹⁶³ Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı Yeterlilik Arama, <http://portal.tyc.gov.tr/yeterlilikarama>

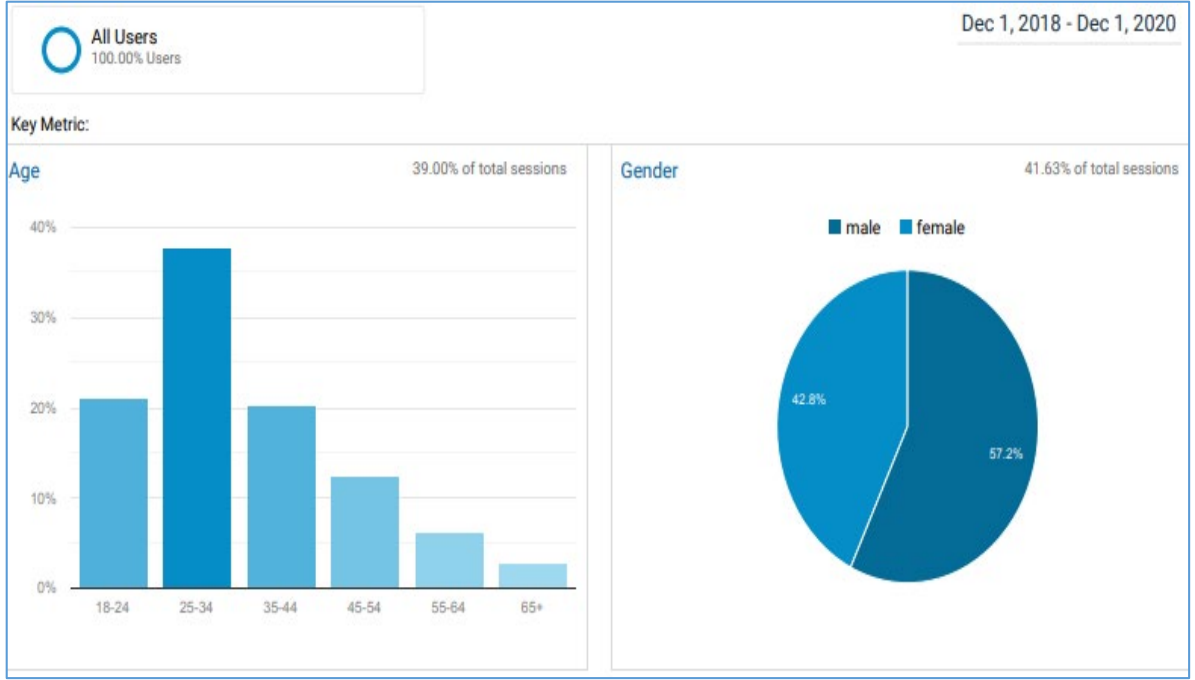
Grafik 1: Aralık 2018 ve Aralık 2020 tarihleri arasında TYVT ziyaretçi sayısı)

Kaynak: <https://analytics.google.com/>

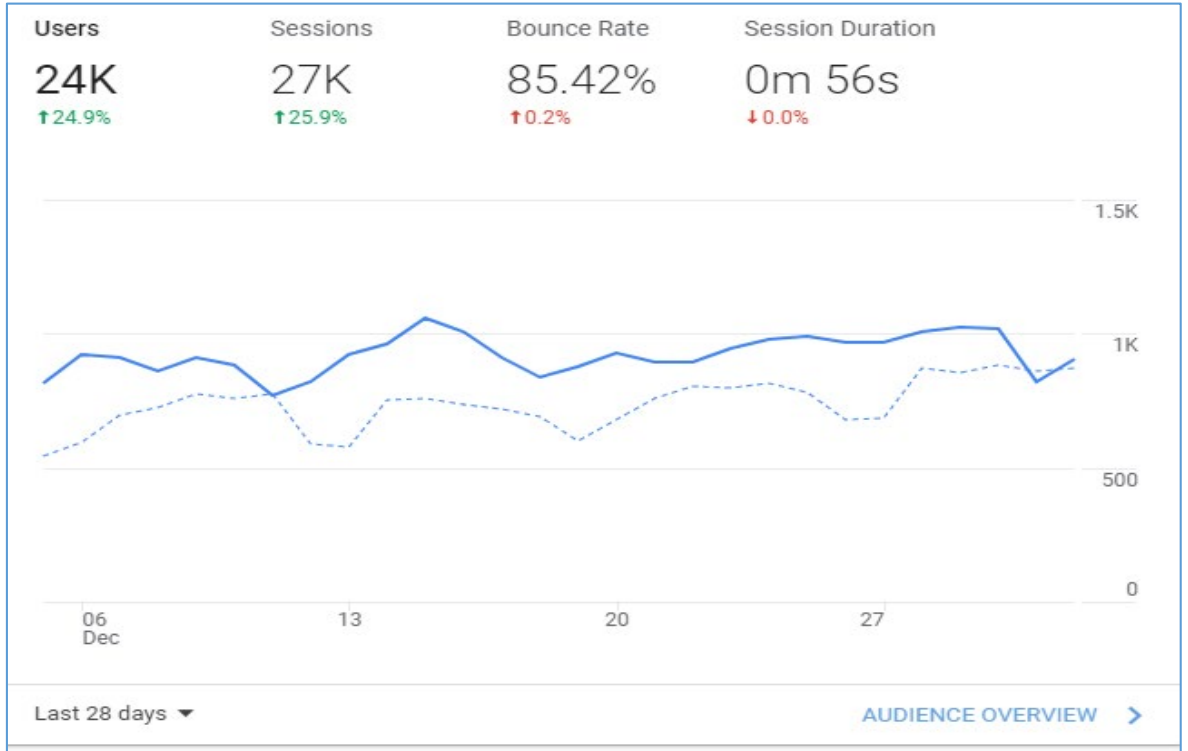
Grafik 2’de 1 Aralık 2018 ve 1 Aralık 2020 tarihleri arasında veri tabanını ziyaret eden kişilerin yaş ve cinsiyet dağılımı gösterilmektedir. Bu dönemde veri tabanını ziyaret eden kişilerin yaklaşık %60’ı 18-34 yaş aralığındayken, erkek ve kadın ziyaretçi oranları sırasıyla % 57.2 ve % 42.8 olmuştur.

Grafik 2: Aralık 2018-Aralık 2020 TYVT ziyaretçilerin yaş ve cinsiyet dağılımı

Grafik 3'te ise Aralık 2020'de TYVT ziyaretçileri ile ilgili sayısal bilgiler gösterilmektedir. Bu dönemde günlük olarak portalı 1000'e yakın kişi ziyaret etmiştir. Ziyaretçi sayısı ise bir önceki aya göre %25 artmıştır.

Grafik 3: Aralık 2020 TYVT ziyaretçi sayısı

3.5. ANKET UYGULAMASI

Avrupa’da geliştirilen yeterlilik veri tabanlarının yapılarını anlamak ve işlevlerini tespit etmek için uygulanan anket çalışmasının bulgularına bu bölümde yer verilecektir. Ancak öncesinde anket hazırlıklarına değinilecektir.

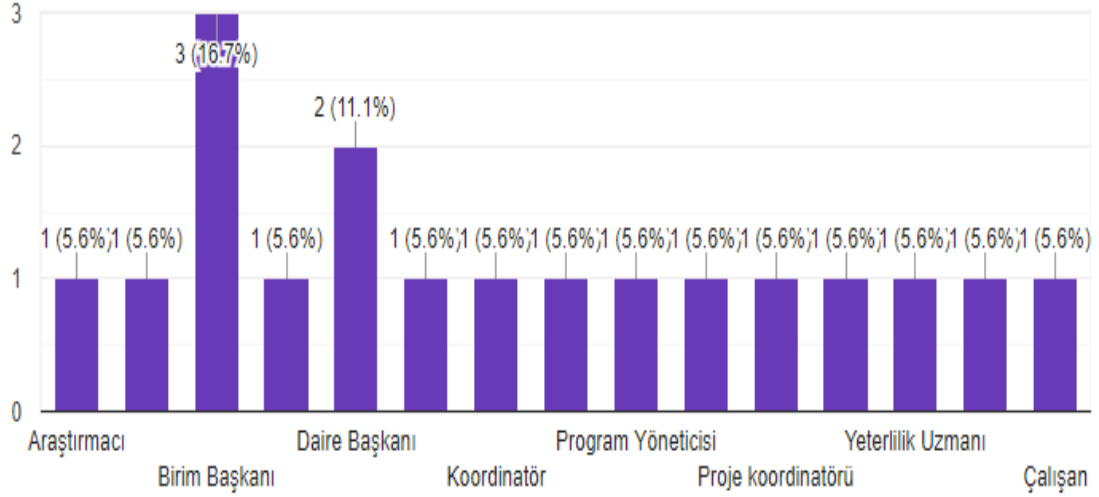
Veri tabanlarının yapılarını, işlevlerini ve amaçlarını doğru şekilde tespit edebilmek için anket soruları hazırlanarak altı farklı uzmandan görüş alınmıştır. Bu uzmanlar TYÇ Daire Başkanı Osman Seçkin AKBIYIK, TYÇ uzmanları Nesrin DOĞAN ve Ekrem YAZICI, YÖKAK Kurumsal Dış Değerlendirme ve Dış Değerlendirme Kuruluşları Tescil Birimi’nde görev yapan Doç. Dr. Salih BARDAKÇI, Ankara Üniversitesi Bologna Ofisi uzmanı Tuğba AKAR ve uluslararası yeterlilik çerçevesi uzmanı Gerard MADILL’dir. Uzman görüşleri doğrultusunda olgunlaştırılan anket 28 AB ve 11 katılımcı ülkeden 200’ün üzerindeki ilgili paydaşa iletilmiştir. 39 ülkenin 21’indeki katılımcılar anketi cevaplamış olup aşağıdaki listede cevaplayan ülkeler yer almaktadır:

1. İskoçya	2. İsviçre
3. İrlanda	4. Letonya
5. Yunanistan	6. Estonya
7. Romanya	8. Hollanda
9. Slovenya	10. Litvanya
11. Avusturya	12. İtalya
13. Finlandiya	14. Belçika (Flemenk Bölgesi)
15. Bosna Hersek	16. Hırvatistan
17. İsveç	18. Kuzey Makedonya
19. Norveç	20. Kosova
21. Türkiye	

3.5.1. Veri Tabanları İle İlgili Yapısal Bulgular

Bu bölümde veri tabanlarının yapıları, kurumsal yapıları, çalışan profilleri gibi temel özellikleri özetlenmiştir.

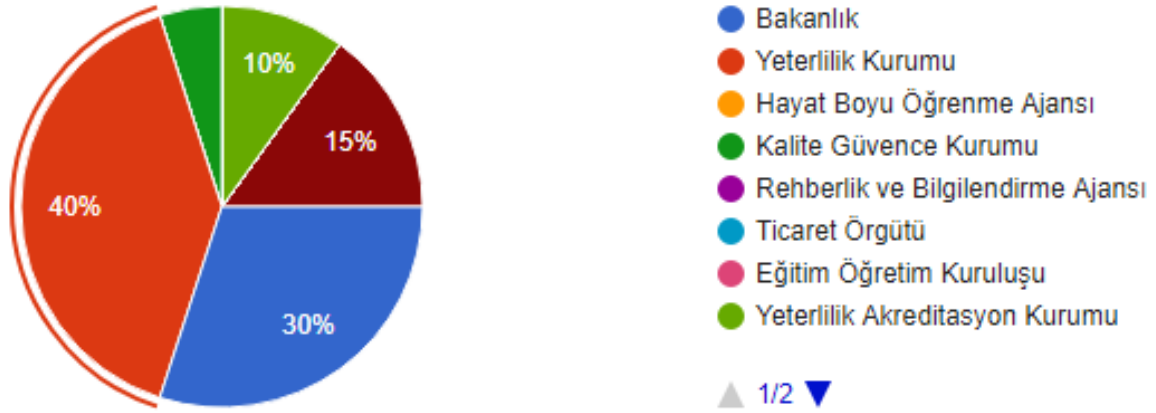
Grafik 4: Ankete cevap veren sorumluların unvanları

Grafik 4'te ankete yanıt veren yeterlilik veri tabanları temsilcilerinin unvan/pozisyonları gösterilmektedir. Tablodan da anlaşılacağı üzere, sorumlular araştırmacı, proje koordinatörü, program yöneticisi, birim başkan yardımcısı, birim başkanı, daire başkanı gibi unvanlardan oluşmaktadır. Bu da çalışma grubunun uzman ya da yöneticilerden oluştuğunu göstermektedir. Kitlenin, ülkelerin veri tabanları hakkında doğru ve tutarlı bilgileri vereceği kanısı güçlü bir şekilde oluşmuştur.

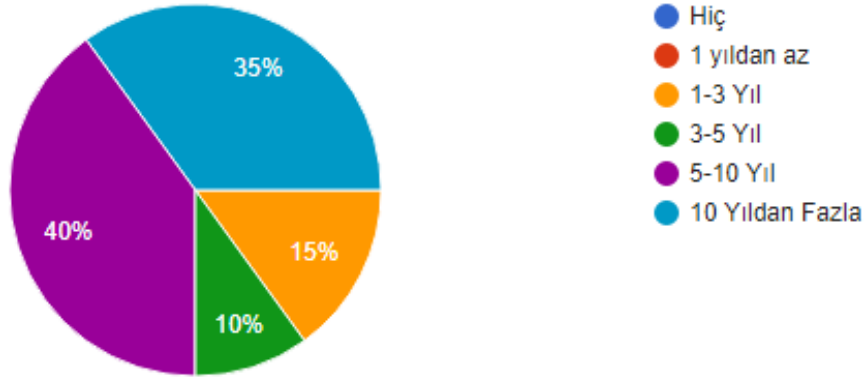
Çalışmada tespit edilen bir diğer önemli bilgi de temsilcilerin çalıştığı kurumlar olmuştur. Grafik 5'ten de anlaşılacağı üzere ülkelerin %40'ı veri tabanlarını yeterlilik kurumu, %30'u bakanlık bünyesinde oluşturmuştur. Veri tabanlarının % 15'i ise özel kuruluş bünyesinde oluşturulmuştur. İsviçre ve Norveç gibi öğrenme kazanımlarına göre yeterlilik oluşturmayan ülkelerde ise veri tabanları akreditasyon kurumları bünyesinde oluşturulmuştur.

Grafik 5: Veri tabanlarının kurumsal üst yapılanmaları

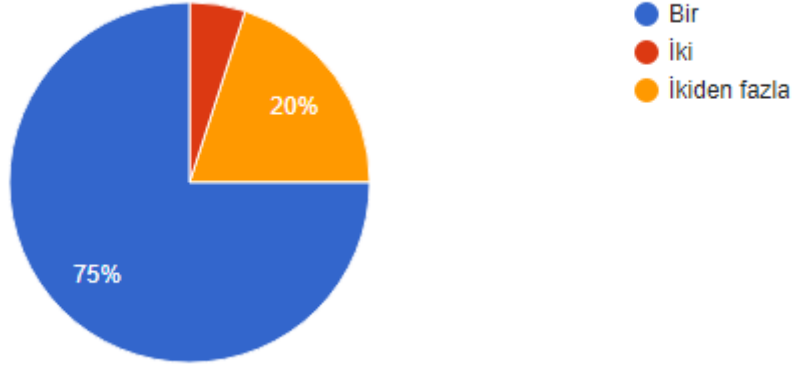
Çalışma grubundaki yetkililerin veri tabanlarında çalışma süreleri ise Grafik 6'da gösterilmiştir. Çalışan yetkililerin %40'ı 5 ila 10 arası, %35'i ise 10 yıldan fazla süreli deneyime sahiptir.

Grafik 6: Sorumluların çalışma süreleri

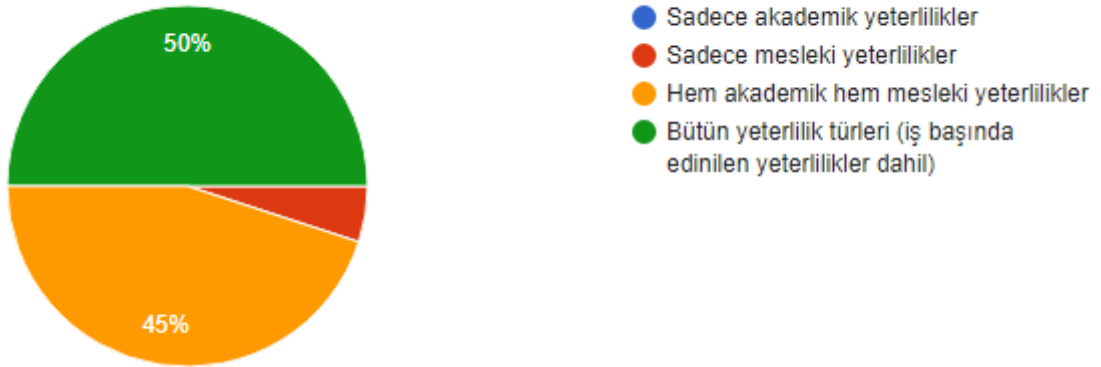
Grafik 7'de ise her bir ülkede yer alan yeterlilik veri tabanı sayıları yer almaktadır. Buradaki dikkat çeken nokta AYÇ sürecinde veri tabanı geliştiren ülkelerin çoğunluğu yeknesak yeterlilik veri tabanı geliştirdiğidir. Dört ülke ikiden fazla, bir ülke ise iki veri tabanı geliştirmiştir.

Grafik 7: Ülkelerdeki Veri Tabanları Sayıları

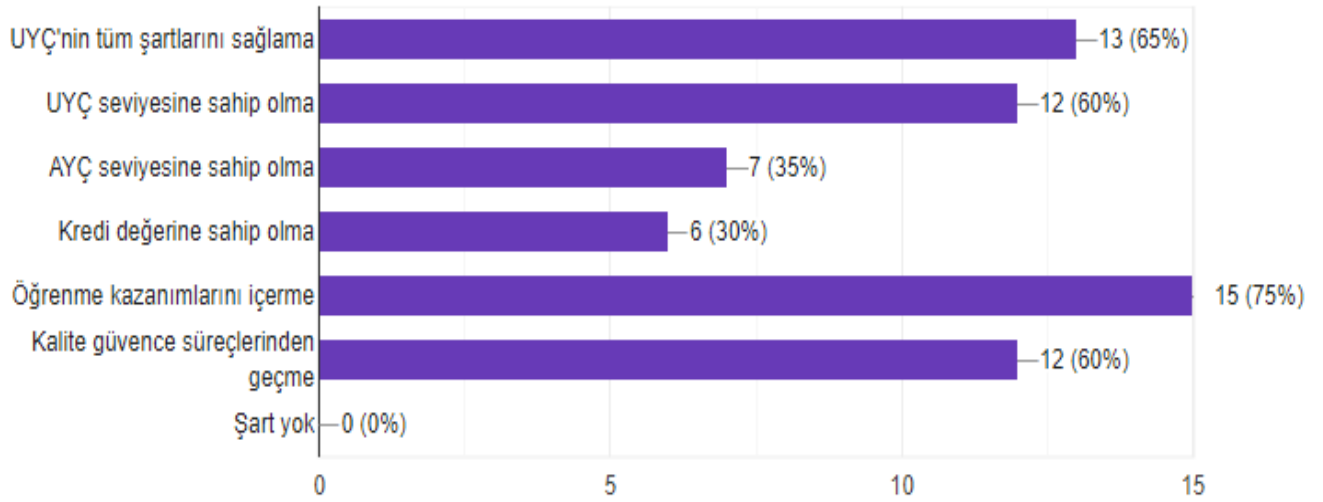
Grafik 8’de ülkelerin yeterlilik veri tabanlarının hangi tür yeterlilikleri içerdiği gösterilmektedir. Ülkelerden elde edilen yanıtlara göre veri tabanlarının yarısı tüm yeterlilik türlerini kapsayacak şekilde kurgulandığı görülmektedir. Yarıya yakını ise hem akademik hem mesleki yeterlilikleri veri tabanlarında bulundurmaktadırlar. İsviçre’deki veri tabanında ise sadece mesleki yeterlilikler yer almaktadır.

Grafik 8: Ülkelerin veri tabanları kapsamaları

Veri tabanı geliştiren ülkeler, yeterlilik verilerini veri tabanına yerleştirmeden önce bir takım ön koşullar getirmiştir. Grafik 9’da da yeterliliklerin veri tabanına eklenmeden önce sağlaması gereken koşullar gösterilmektedir. Şekilde göze çarpan en önemli iki koşul, ülkelerin %75’inde öğrenme kazanımlarının gösterilmesini, %65’inde ise UYÇ’lerinin tüm özelliklerini yansıtması şeklinde ortaya çıkmıştır. Bunu da ülkelerin veri tabanlarını UYÇ’lerinin bir tezahürü olarak kurguladığı çıkarımında bulunabiliriz.

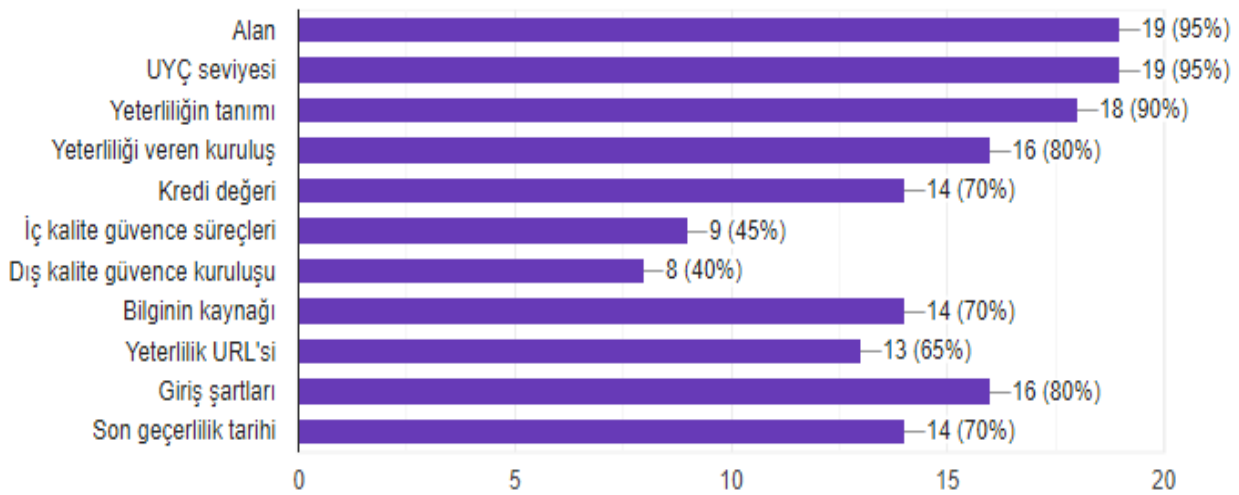
Grafik 9: Veri tabanına yerleştirilecek yeterlilikler için şartlar

Veri tabanlarının önceliklerinin UYÇ seviyesi bulundurma ve öğrenme kazanımlarına sahip olması da bir diğer önemli bulgu olmuştur.

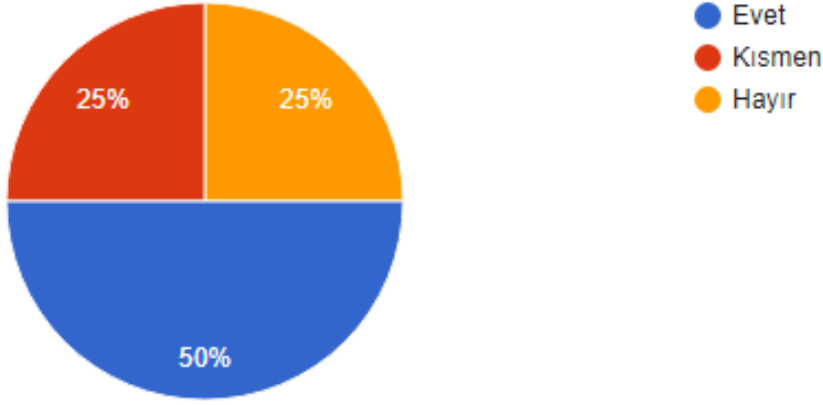
Grafik 10'da ülkelerin veri tabanlarındaki yeterliliklerle ilgili hangi özelliklerinin sunulduğu gösterilmektedir. Ülkelerin hemen hemen hepsi yeterliliğin hangi alanda geliştirildiğine, UYÇ seviyesine, yeterliliğin tanımına yer vermektedirler. Grafikte de görüleceği üzere ülkelerin veri tabanındaki özellikler AYÇ Tavsiye Kararının 6. Ekinde belirtilen özellikleri yansıttığı görülmektedir.

Grafik 10: Ülkelerin veri tabanlarında sağlanan bilgiler

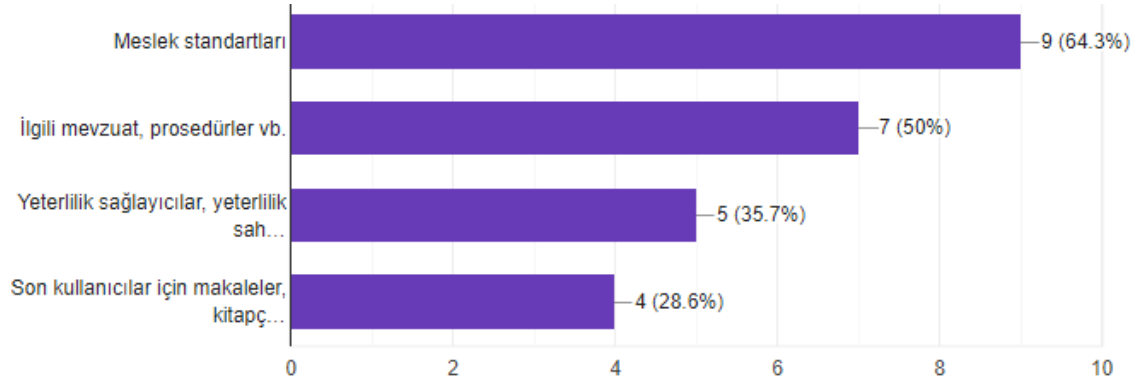
Grafik 11’de de veri tabanlarındaki yeterliliği elde etmek için gerekli öğrenme yollarının gösterilip gösterilmediği yer almaktadır. Ülkelerin %75’i kısmen ya da tamamen öğrenme yollarını gösterirken, %25’i ise öğrenme yollarına yer vermemektedir.

Grafik 11: Veri tabanlarında öğrenme yollarının gösterilmesi

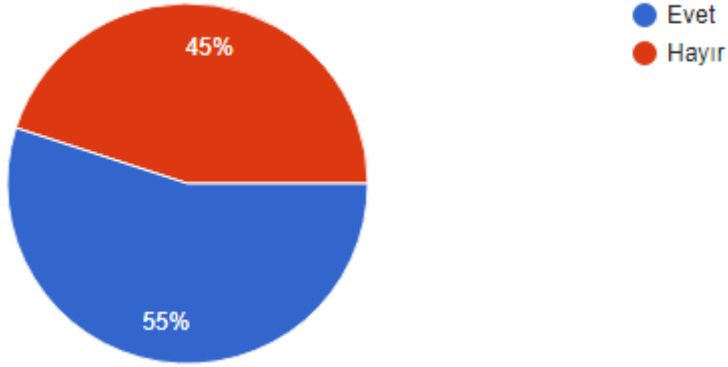
Grafik 12’de veri tabanlarında yeterliliklerin yanı sıra hangi bilgilerin yer aldığı gösterilmektedir. Ülkelerin veri tabanlarında yeterliliklerin yanı sıra en çok meslek standartlarına yer verdiği tespit edilmiştir.

Grafik 12: Veri tabanlarında sağlanan ek bilgiler

Anket sonucunda elde edilen önemli bir bilgi de yeterlilikler hakkında detaylı bilginin İngilizce olarak paylaşılıp paylaşılmayacağı idi. Ülkelerin yarısından fazlası yeterlilik verilerini İngilizce olarak yayımlamayı düşünürken, yarıya yakını ise sadece kendi dillerinde yayımlamayı düşünmektedir (Grafik 13).

Grafik 13: Yeterliliklerin İngilizce yayımlanması

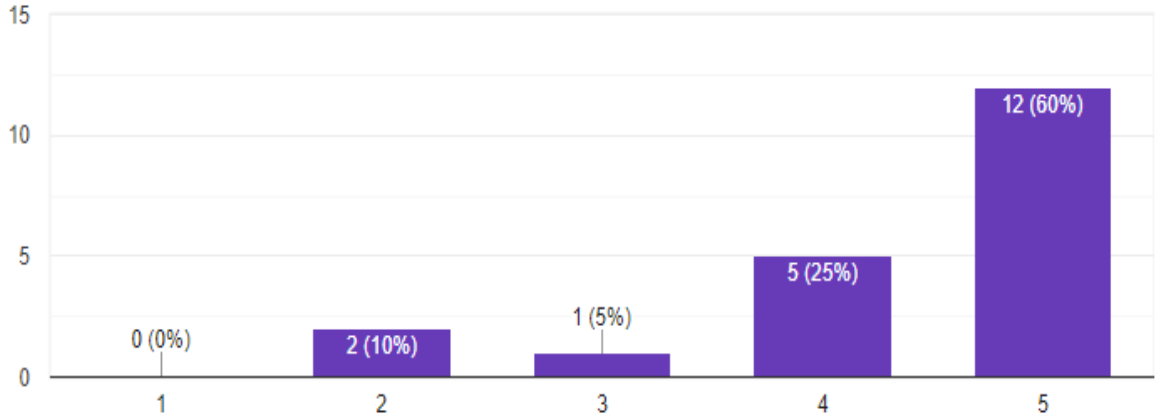

3.5.2. Veri Tabanları İle İlgili İşlevsel Bulgular

Ankette yöneltlen ikinci bölüm sorularında ise genel olarak veri tabanının işlevleri ve amaçları ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda aşağıda bazı işlevsel bulgular özetlenmiştir. Bu bölümdeki grafiklerde, en sağdaki 5 rakamı kesinlikle katılıyorum, 3 ne katılıyorum ne katılmıyorum, 1 ise kesinlikle katılmıyorum şeklinde derecelendirilmiştir.

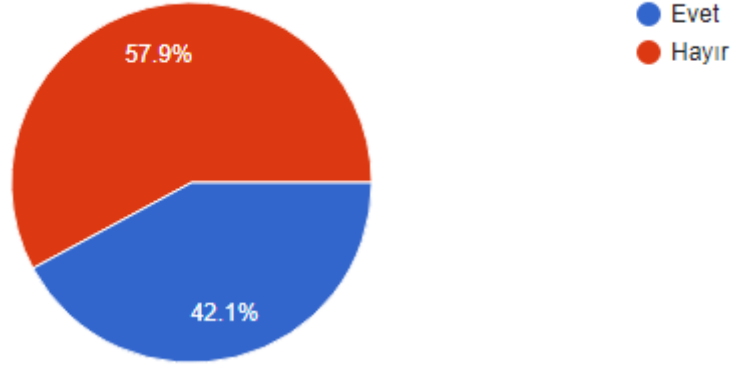
Veri tabanlarının UYÇ'ler üzerindeki etkisinin sorulduğu ilk soruda, cevapların %85'i veri tabanlarının UYÇ'lerin uygulanmasına katkı sağladığı şeklinde düşünülmektedir. (Grafik 14)

Grafik 14: Veri Tabanlarının UYÇ'ler üzerindeki etki derecesi

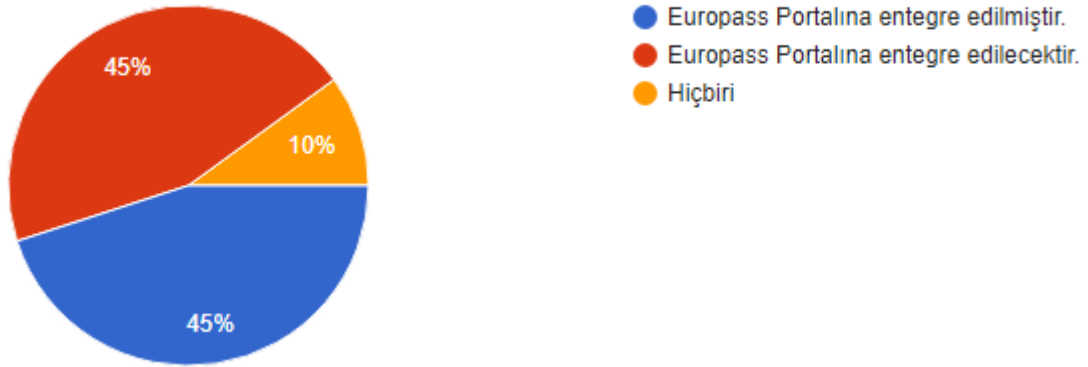
Bir diğer anket sorusunda ise veri tabanındaki yeterlilik verilerinin ESCO beceri ve meslekler sınıflandırması ile ilişkilendirip ilişkilendirilmeyeceğine ilişkin bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Ülkelerin yarıya yakınının ESCO ile veri tabanını ilişkilendirmeyi planladığı saptanmıştır (Grafik 15).

Grafik 15: Veri Tabanlarının ESCO Portalı ile ilişkilendirilmesi

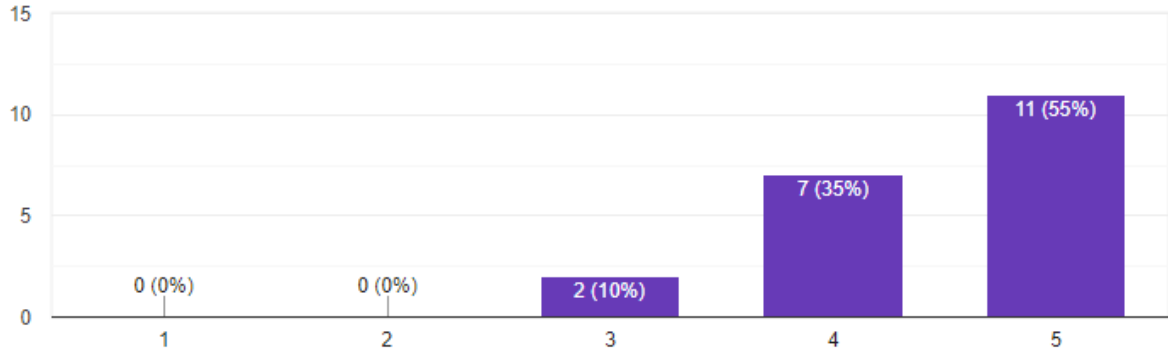
Ülkelerin veri tabanlarını geliştirmesindeki bir diğer önemli nokta da veri tabanını Europass portalında yayımlayarak AB genelinde yeterliliklerinin görünürlüğünü ve cazibesini artırarak ulus ötesi hareketliliğe katkı sağlama hususudur. Bu bağlamda Grafik 16'da görüldüğü üzere ülkelerin %90'ı ya veri tabanlarını Europass Portalında yayımlamıştır ya da yayımlamayı planlamaktadırlar.

Grafik 16: Veri Tabanlarının Europass entegrasyonu

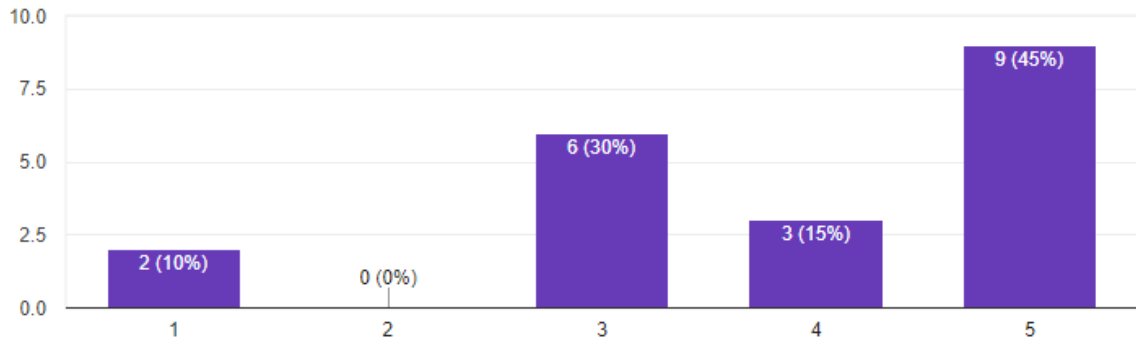
Grafik 17'de yeterlilik veri tabanlarının ülkeler çapında yeterliliklerin anlaşılmasını kolaylaştırılıp kolaylaştırmayacağına cevap aranmış olup ülkelerin %90'ı olumlu cevap vermiştir.

Grafik 17: Veri tabanlarının yeterliklerin anlaşılmasına etkisi

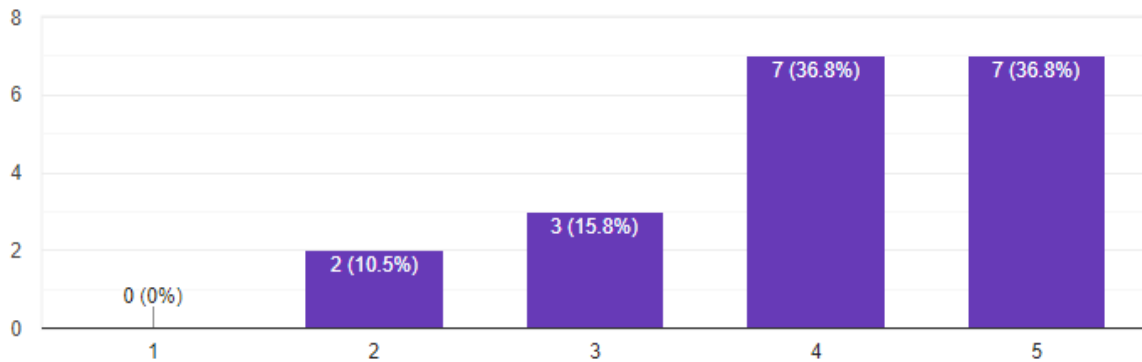
Aşağıdaki grafikte ise ülkelerin veri tabanlarının yaygın ve serbest yeterliliklerin doğrulanması ve tanınması üzerindeki etkisine ilişkin cevapları gösterilmektedir. Ülkeler bu soruya %60 oranında olumlu cevap verirken %30 ise kararsız kalmıştır (Grafik 18).

Grafik 18: Veri tabanlarının YSÖD'ye etkisi

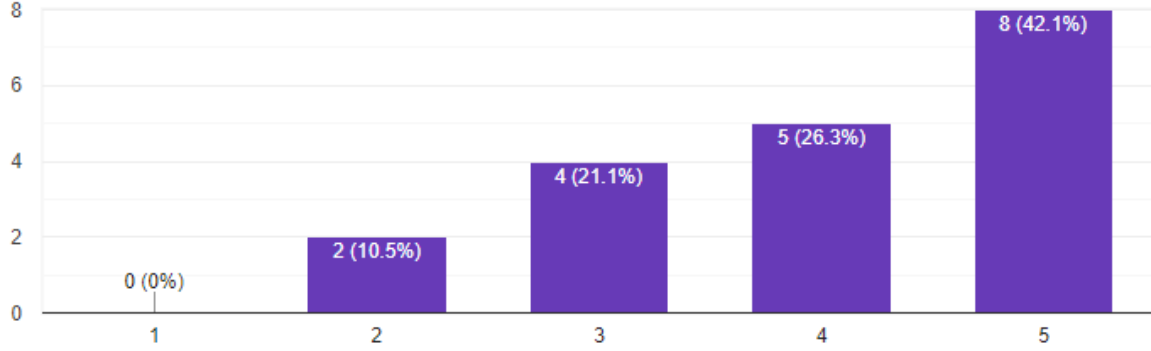
Mesleki ve akademik yeterlilikler arasındaki geçişin ülkeler nezdinde yorumunu içeren aşağıdaki grafikte görüldüğü üzere ülkelerin %70'inden fazlası yeterlilik veri tabanlarının farklı türde yeterlilikler arasında geçiş yapılmasına katkı sağlayacağını düşünmektedir. (Grafik 19)

Grafik 19: Veri tabanlarının farklı tür yeterlilikler arasındaki geçişe katkısı

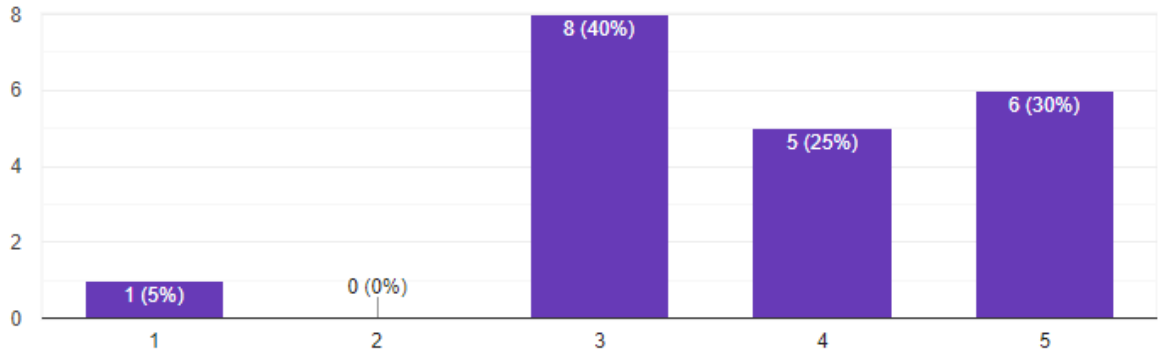
Ayrıca, ülkelerin %68'i veri tabanlarının hayat boyu öğrenmeye katkı sağlayacağını düşünmektedir. (Grafik 20)

Grafik 20: Veri tabanlarının HBÖ'ye katkısı

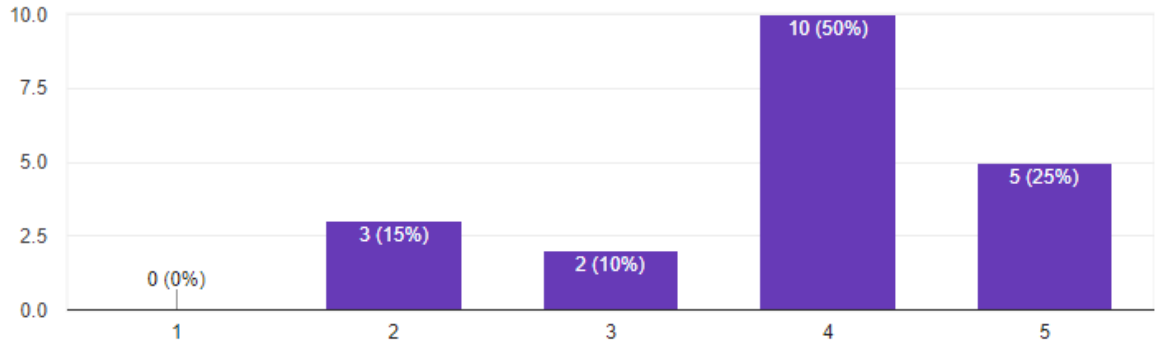
Grafik 21'de ise veri tabanlarının iş piyasası ile eğitim piyasası arasındaki bağı güçlendirmeye katkısı olup olmadığı noktasında elde edilen cevaplar gösterilmektedir. Bu konuda ülkelerin diğer sorulara göre daha kararsız oldukları görülmektedir. Nitekim cevap veren ülkelerin % 40'ı ne katkı sağlar ne de sağlamaz şeklinde yanıtlamışlardır.

Grafik 21: Veri tabanlarının eğitim iş piyasası ilişkisine katkısı

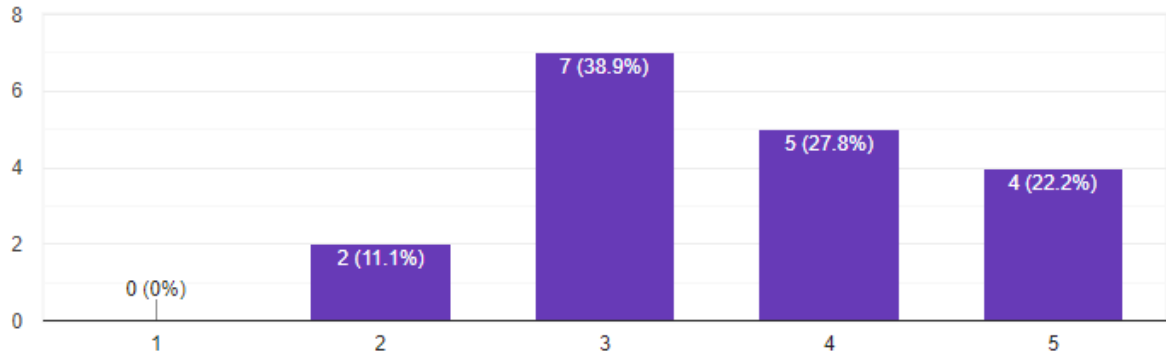
Anketle cevap aradığımız sorulardan birisi de veri tabanı gelişiminin Avrupa'da hareketliliğe katkısı olup olmadığıdır. 4 ülkeden 3'ü veri tabanlarının AB'de hareketliliğe katkı sağlayacağını düşünmektedir (Grafik 22).

Grafik 22: Veri tabanlarının AB genelinde hareketliliğe katkısı

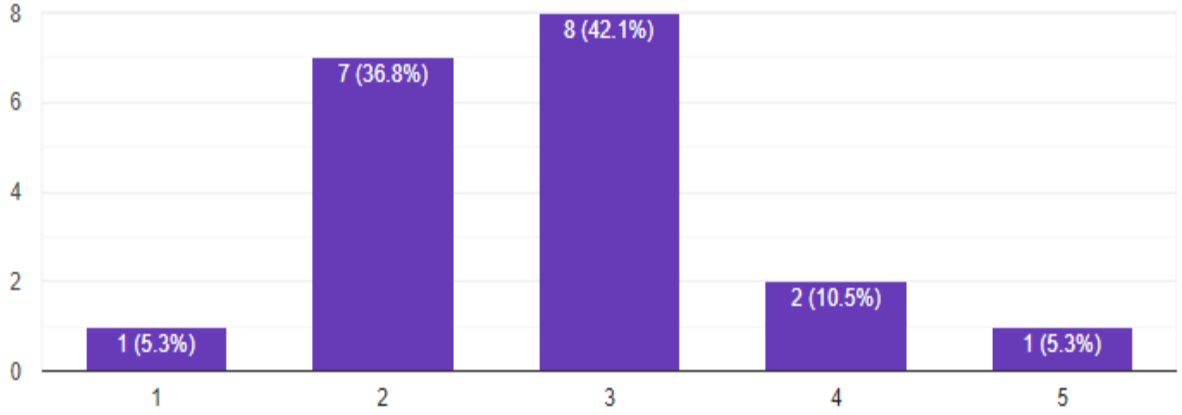
Grafik 23'te ise veri tabanlarının eğitim sisteminin modernizasyonuna ülkeler nezdinde ne denli katkı verdiği gösterilmektedir. Ülkelerin yarısı olumlu cevap verirken, %40'ı kararsız şeklinde cevaplamıştır.

Grafik 23: Veri tabanlarının eğitim sisteminin modernizasyonuna katkısı

Ankette veri tabanlarından bilindik işlevlerin dışında işsizliği azaltmaya etkisi de sorulmuştur. Ancak sadece üç ülke veri tabanlarının işsizliği azaltmada rol oynayabileceğini belirtmiştir. (Grafik 24)

Grafik 24: Veri tabanlarının istihdama katkısı

3.5.3. Anket Bulgularının Değerlendirilmesi

Ankete bulgularını özetlemek gerekirse öncelikle her ülke kendi ulusal ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde veri tabanlarını kurgulamıştır. Yukarıdaki her bir soruya verilen cevaplardan da anlaşılacağı üzere yeterlilik çerçevelerinin yapısı ve özellikleri farklılaşmaktadır. Ancak bu farklılıklara rağmen ülkelerin özellikle AYÇ Tavsiye Kararının yayımlandığı 2008 yılından itibaren Tavsiye Kararı 6. Ekine uygun şekilde yeterlilik veri tabanını kurguladığı gözlemlenmektedir. Bunun en önemli sebebi de AB içerisinde hareketliliği artırıcı mevzuatlara uyum sağlamaktır. Sadece AB Üye Ülkeler değil aday ve EFTA gibi AB ile doğrudan ilişki halinde ülkeler de aynı şekilde AYÇ Tavsiye Kararına uygun olarak veri tabanı geliştirmekte ve Europass Portalına eklemeye çabası içerisinde oldukları görülmektedir.

Bunlara ek olarak ankette ülkeler nezdinde ayırt edici olarak nitelendirilebilecek özellikler şu şekildedir:

- İki tane veri tabanına sahip olan ülke Estonya'dır. Hollanda ve İsviçre'de ise ikiden fazla veri tabanı bulunmaktadır.
- Yunanistan yeterliliği edinmek için gerekli bilgi, beceri ve yetkinliği ayrı ayrı olarak veri tabanında yayımlamaktadır.
- İsviçre ve İskoçya veri tabanlarını Europass'a entegre etmeyecek olan iki ülkedir.

- Norveç'te veri tabanı Kalite Güvence Kurumu bünyesinde oluşturulmuştur ve yeterlilikler öğrenme kazanımları ile ifade edilmemektedir.
- Sadece İrlanda ve İskoçya veri tabanlarında yabancı ve uluslararası yeterliliklere yer verilecektir.
- Sadece Finlandiya, Hırvatistan ve Kosova kendi veri tabanlarının işsizliğin azaltılmasında etkili olduğunu belirtmişlerdir.
- Norveç, İsviçre ve Bosna Hersek kendi veri tabanlarının hareketliliğe katkı sağlamayacağını düşünmektedir.
- Letonya ve Türkiye kendi veri tabanlarının eğitim sisteminin modernizasyonuna katkı sağlamayacağını düşünmektedir.
- Estonya ise kendi yeterlilik veri tabanlarının farklı yeterlilik türlerini karşılaştırmaya imkan vermeyeceğini belirtmiştir.
- 11 ülke yeterlilik veri tabanı aracılığıyla elde edilen istatistiki bilgilerin ulusal istatistik kurumu ile paylaşıldığını belirtmiştir.
- Norveç, İsveç ve Estonya gerek yapısal gerekse işlevsel olarak diğer veri tabanlarından ciddi manada farklılaşmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

İrlanda QQI yeterlilikler veri tabanı yıllardır UYÇ üzerinde yapılan çalışmalar sonucunda UYÇ'nin şeffaflığın artırılması, yeterliliklere İrlanda'da eğitim almak ya da çalışmak isteyenler için önemli bir veri kaynağı işlevindedir. Ayrıca, hangi tür yeterliliklerin hangi yaş aralığında ve hangi bölgelerde verildiği gibi çok detaylı ve farklı bilgileri içerdiği için toplumun tüm kesimlerinin rahatlıkla kullanabileceği şeffaf bir yapıdadır. Ayrıca veri tabanının infografik aracıyla çeşitli amaçlara (hangi alandaki yeterliliklere hangi bölgede rağbet edildiği gibi) hizmet edecek şekilde kategorize edilmesi de eğitim ve yeterlilik sağlayan kuruluşlar için de arz mekanizmasını bölgeye ve yeterlilik/programlarına göre şekillendirmesi de veri tabanının işlevlerini genişletmektedir. Ayrıca yine QQI veri tabanı aracılığıyla oluşturulan Qualifax veri tabanı da interaktif bir ortamda öğrenenler için oluşturulmuş ve ilgi testi gibi öğrenenleri UYÇ sisteminin çekiciliğinin artırılmasıdır. QQI Veri Tabanının bir diğer önemli işlevi ise QHelp bölümünden yeterlilik sağlayıcıların, yeterliliklerini güncellemek ya da ya da eklemek için kayıt oluşturarak QQI personeli ile anlık iletişim kurabilmeleri için sorgu ekranı bulunmaktadır. Böylelikle veri tabanı aracılığıyla yeterliliklerin güncelliği de sağlanmış olmaktadır. Sonuç olarak veri tabanının farklı ve gelişmiş işlevleri UYÇ'nin görünürlüğünü, kullanımını ve toplum nezdinde değerini ciddi anlamda artırmaktadır. İrlanda Yeterlilikler Veri Tabanı ile dikkat çekilmesi gereken önemli bir nokta da QQI kalite güvencesi süreçlerinden geçen tüm yeterlilik ya da programlar veri tabanında yer almak zorundadır. Bu şekilde kalite güvencesi sağlanmış tüm yeterlilik detaylarına isteyen herkesin ulaşabilmesi sağlanmaktadır.

İrlanda Veri Tabanı kadar farklı fonksiyonları olmasa da İskoçya Yeterlilikler Veri Tabanı'nın da önemli işlevleri bulunmaktadır. SCQF yapısı gereği yeterlilikler için iki önemli süreç bulunmaktadır. Birincisi yeterliliğin sahibi kurum, ikincisi ise yeterliğe kredi veren kurum, bu iki oluşum bazen farklı kurumlar aracılığıyla sağlanmaktadır. Veri tabanı aracılığıyla tüm bu kurumlara ulaşılabilir. Ayrıca, öğrenme kazanımı AYÇ-UYÇ karşılaştırılması gibi şeffaflık araçları da öğrenme kazanımları, kredi değeri, alan gibi diğer bilgilerle birlikte veri tabanında sunulmaktadır. Yeterlilik sağlayan kuruluşlar da SCQF'e çevrimiçi başvuru yaparak kullanıcı girişi hesabı alabilmektedir. Yeterlilik sağlayıcılar yine çevrimiçi olarak yeterlilik formlarını doldurarak yeterlilik yükleyebilmekte ya da güncelleyebilmektedirler. Ancak SCQF'e yeterlilik eklemek isteyen kuruluşlar kredi ve kalite güvence gerekliliklerini yerine getirirler dahi yeterliliklerini veri tabanında yayımlamak tamamen kendi inisiyatiflerindedir. Ancak, SCQF'nin kalite ve kredi

süreçlerinin üst düzeyde olmasından dolayı Microsoft gibi uluslararası şirketler dahi yeterliliklerini SCQF veri tabanında yayımlamak için çaba göstermiştir. Çünkü SCQF’te yeterlilik yayımlamak yeterlilik sahipleri için övünç kaynağıdır ve yeterliliklerine olan rağbeti artırmaktadır.

Hem İrlanda hem İskoçya, AYÇ referanslamasına ve Bologna Sürecine ilk dahil olan ülkelerdir. Yeterliliklerinin öğrenme kazanımları ve seviyeleri bahsi geçen bu iki meta çerçeveye şeffaf bir şekilde atıf yaptığı için ve yeterliliklerini LOQ Portalında yayımladıkları için diğer Avrupa ülkelerinden önde gelmektedir. Bu gelişmeler Avrupa ve dünya gözünde bu sistemlere olan güveni ciddi manada arttırmıştır.

TYÇ, İrlanda ve İskoçya örneklerinden yol haritası olarak İrlanda örneğine benzemektedir. Çünkü eğitim ve yeterlilik sistemini dönüştürme gayesiyle yola çıkmıştır. O yüzden İrlanda sistemini belli bölümler için rol model almak daha rasyonel görünmektedir. O yüzden bazı reformist ve düzenleyici girişimler gereklidir. 2000’li yıllardan itibaren MYK öncülüğünde Türkiye için UYÇ geliştirme çabaları İrlanda’nın ilk dönemine benzemektedir. Nitekim 2006 MYK Kanunu ve 2015 TYÇ Yönetmeliği İrlanda UYÇ’sinin ikinci dönemi kadar olmasa da TYÇ’nin düzenleyici pozisyonda olduğunu gösterir. Geçen yaklaşık 15 yıllık süreçte özellikle yeterlilik hazırlayan kurumlar gibi paydaşlar nezdinde UYÇ, TYÇ, AYÇ konularında farkındalığı ve bilinirliği arttırmıştır. Önceki öğrenmelerin tanınması, meslek standartları hazırlamak, yeterlilik oluşturmak, yetkilendirdiği belgelendirme kuruluşları (YBK) aracılığıyla teorik ve uygulamalı sınavlar yapılmasına olanak vererek kişilerin önceki öğrenmelerinin doğrulanarak MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi almaları sağlanmıştır. Bu gelişmeler TYÇ oluşturulmadan önce bile ulusal yeterlilik sisteminin şekillenmesine şüphesiz katkı sağlamıştır.

MYK’ya yüklenen görevler QQI İrlanda ile çok ciddi benzerlikler göstermektedir. Her iki kurumun da meslek standardı geliştirme yeterlilik oluşturma gibi görevler bulunmaktadır. UYÇ ile ilgili görev ve sorumluluklar QQI tarafından bizzat gerçekleştirilirken, TYÇ karar alma ve onay mekanizmaları ise MYK, MEB, YÖK ve sosyal tarafların öncülüğünde oluşturulan TYÇ Kurulu ve TYÇ Koordinasyon Kurulu tarafından gerçekleştirilmektedir. Usul ve esas ve rehber hazırlama faaliyetleri ise, her ne kadar çıktılarının son halinde diğer paydaşlardan görüş alınsa da, TYÇ Dairesinde sürekli olarak çalışan sınırlı sayıda MYK personeli tarafından gerçekleştirilmektedir.

QQI, İrlanda'da sadece 7 üniversite olması, sorumlu kurum ve kuruluş sayısının da nispeten az olmasından dolayı tüm kalite güvence, standart geliştirme, program akreditasyonu belge verme süreçleri etkili bir şekilde yürütmektedir. Bu da doğal olarak UYÇ'nin aktif ve verimli bir şekilde uygulanmasını sağlamıştır.

Türkiye'de ise mevcut durum İrlanda'dan ciddi manada farklılık göstermektedir. Türkiye'de 2020 itibarıyla 200'ün üzerinde üniversite, YÖK, MYK, MEB ve yeterlilik sağlayan farklı sayıda kurum ve kuruluş bulunmaktadır. Toplam yeterlilik sayısının ise TYÇ yapılarının başarılı çalışmaları sonucunda 30 bine yaklaşmıştır. YÖK ve üniversitelerin toplam yeterlilik sayısı ise 25 binin üzerindedir. Yine TYÇ oluşumlarının başarılı çalışmaları sonucunda yeterlilik türleri ve seviyeleri belirlenerek Türkiye'de yeterliliklerin genel resmi net bir şekilde ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca, 10 AYÇ referanslama ölçütü sağlanarak 2017'de TYÇ AYÇ'ye referanslanmıştır. Bu da yine TYÇ çalışmalarının şu ana kadar gelinen noktada önemli bir başarısıdır.

Avusturya Yeterlilik Çerçevesi ve veri tabanı ise Türkiye gibi AYÇ süreciyle birlikte geliştirilmeye başlanmıştır. Ancak çalışmaların hızlı bir şekilde ilerlediği söylemek doğru olmayabilir. Çünkü Avusturya Yeterlilik Çerçevesindeki yeterlilik sayısı 55'tir. Türkiye Yeterlilik Veri Tabanının aksine Avusturya Yeterlilik Veri Tabanında AVYÇ'ye eklenen yeterlilikler yer almaktadır. Diğer yandan Avusturya Ulusal Koordinasyon Noktasının önceliği serbest öğrenmelerle edinilen yeterliliklerin çerçeveye ve veri tabanına eklemlenmesinden ziyade örgün ve yaygın öğrenmelerle edinilen yeterliliklerin eklemlenmesidir. Uzun vadede ise serbest öğrenmelerin de AVYÇ'ye dahil edilmesi planlanmaktadır.

Diğer yandan araştırma bulguları doğrultusunda veri tabanlarının tespit edilen işlevleri şu şekildedir:

1. Yeterlilik veri tabanlarının büyük çoğunluğu, öğrenme kazanımlarına ve seviyelendirme yaklaşımına göre hazırlanan yeterliliklerin son kullanıcılara ulaştırılmasını sağlayan araçlardır. Yeterlilik çerçevesi ile veri tabanları arasındaki ilişkiyi somutlaştırmak için lokantanın mutfağında hazırlanan yemekler ve menü ilişkisi üzerinden bir teşbih yapabiliriz. Eğer bir lokantada menü sunulmazsa müşteriler verecekleri sipariş konusunda epey zorluk çekebilir hatta en iyi seçimi dahi yapamayabilirler. Aynı şekilde yeterlilikler, UYÇ'ler -yeterliliklerin mutfağı- aracılığıyla nihai hale getirildikten sonra öğrenenlere, eğitimcilere, iş arayanlara, işverenlere, kariyer rehberlerine, politika geliştiricilere ve araştırmacılara daha kapsayıcı ifadeyle kamuya şeffaf ve düzenli şekilde sunulmazsa –menü olmaması- yapılan çalışmaların hedef kitleye gerektiği şekilde ulaştırılmamasına sebep olabilir. Dolayısıyla yeterlilik çerçevesi unsurlarına göre oluşturulan yeterliliklerin halka sunumu elzem görülmektedir. İşte bu “menünün sunumu” da veri tabanları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Nitekim Lüksemburg hariç Avrupa'daki ülkelerin tamamı yeterlilik çerçevesi oluşturduktan sonra ya veri tabanı oluşturmuş ya da oluşturma planı içerisindeydi. Dolayısıyla veri tabanları yeterliliklere erişimi ve yeterliliklerin görünürlüğüne doğrudan katkı sağlar.
2. Öğrenme kazanımlarına göre hazırlanan yeterlilikler, yeterliliğe haiz kişinin nereleri bilip yapabileceğini göstermektedir. Örneğin, TYVT'de yer alan Biyogaz Sistemleri Personeli Seviye 5 MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi'ne sahip kişinin neleri bilip yapabileceği açıkça ifade edilmiştir.¹⁶⁴ Böylelikle yeterliliği edinmeye karar veren kişi, işin sonunda hangi beceri ve yetkinlikleri edinebileceğini bilecektir. Sonuç olarak eğitim ve iş hayatı ile ilgili kararlar noktasında veri tabanından yararlanabilecektir.
3. Veri tabanları, farklı ölçütlere göre sınıflandırılmış yeterliliklere erişim imkanı vermektedir. Veri tabanlarının büyük çoğunluğu yeterlilikleri alanlara-sektörlere, seviyelere (yeterliliğin karmaşıklık ve zorluk derecesi), yeterliliklerin türlerine, sorumlu kuruluşlara göre kategorize etmektedir. Söz gelimi, yeterlilikler inşaat sektöründeki yeterlilikler ya da akademik yeterlilikler şeklinde filtrelenebilmektedir.

¹⁶⁴ Biyogaz Sistemleri Personeli Seviye 5 MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi
,<https://portal.tyc.gov.tr/yeterlilik/biyogaz-sistemleri-personeli-seviye-5-myk-mesleki-yeterlilik-belgesi-TR00100962.html>

4. Avrupa’da yeterlilik çerçevesi geliştiren ülkelerin hemen hemen hepsi AYÇ süreçlerine katıldığı için UYÇ’leri yansıtan veri tabanlarındaki yeterlilikler de doğal olarak birbirleriyle uyumlu olmaktadır. Dolayısıyla AB genelinde farklı ülkelerin yeterliliklerini birbirleriyle karşılaştırmak kolaylaşmış oldu. Böylelikle yabancı ülke yeterliliklerinin ev sahibi ülkelerde anlaşılması kolaylaşarak, uluslararası hareketliliğe katkı sağlanmış olacaktır. Ulusal veri tabanlarındaki yeterliliklerin birbirleriyle karşılaştırılmasının ve anlaşılmasının daha da kolaylaştırılması için ülkelerden veri tabanlarını Europass Portalına entegre etmeleri istenmiştir. Ülkelerin hemen hemen hepsi Europass entegrasyonu müspet görerek veri tabanlarını portala yerleştirme çalışması içine girmişlerdir.
5. AYÇ sürecine katılan ülkelerde oluşturulan veri tabanlarından yarısından fazlası ulusal istatistik kurumlarına yeterliliklerle ilgili bilgi sağlamaktadır. Dolayısıyla veri tabanlarının sağladığı bilgilerle politika yapıcılara girdi sağladığı sonucuna varılabilmektedir.
6. AYÇ ile birlikte önemli hale gelen bir diğer husus da, örgün eğitim ortamının dışında edinilen yeterliliklerin de doğrulanması ve tanınması olmuştur. Veri tabanlarında yaygın ve serbest öğrenmelerle edinilen yeterliliklere de yer verildiği için veri tabanları, bireylerin ve kurumların bu tür yeterliliklere erişmesini sağlamış ve bu yeterliliklerin anlaşılmasını sağlamıştır. Dolayısıyla veri tabanları yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanmasına ve belgelendirilmesine katkı sağlar denilebilir. Nitekim anket bulguları da bu doğrultudadır.
7. Veri tabanlarının bir diğer önemli işlevi de, eğitim, öğretim ve yeterliği edinme yollarına erişimi kolaylaştırmaktadır. Çünkü geliştirilen veri tabanlarının hemen hepsinde programı/yeterliliği sağlayan ya da doğrulama/belgelendirme yapan kurum ve kuruluşlara, edinme şartlarına giriş koşulları gibi birçok bilgi sağlanmaktadır.
8. Veri tabanlarının tespit edilen bir diğer önemli işlevi hayat boyu öğrenmeye etkisidir. Farklı türde ve yollarla edinilen yeterliliklere, öğrenme kazanımlarına ve erişme yollarına açık şekilde yer verilmesi, kişilere yaşlarından ve eğitim düzeylerinden bağımsız olarak farklı yeterlilikleri edinme yolları sunduğu için hayat boyu öğrenmeye katkısının yadsınamaz olduğu düşünülmektedir. Yine aynı şekilde veri tabanı geliştiren ülkeler de bu şekilde anketi cevaplamışlardır.

MYK bünyesinde ve YÖK, MEB ve diğer sosyal paydaşlarla işbirliği halinde geliştirilen Türkiye Yeterlilikler Veri Tabanı (TYVT) 2020 yılı sonu itibarıyla içerdiği 28.726 yeterlilik

verisi ile Avrupa'da en fazla yeterliliğe sahip veri tabanı olmuştur. Ayrıca veri tabanında, TCDD Taşımacılık A.Ş., Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş. gibi diğer kurum ve kuruluş yeterlilikleri de yer almaktadır. Tamamı öğrenme kazanımlarına göre hazırlanan ve TYÇ-AYÇ seviyesine sahip olan bu yeterlilik verilerine İngilizce olarak da erişim sağlanmaktadır. Kısa sürede Türkiye genelinde örgün, yaygın ve serbest öğrenme ortamında edinilen yeterliliklerin toparlanarak erişime açıldığı veri tabanına kamuoyu tarafından da ilginin arttığı web araçlarıyla doğrulanmıştır. Dolayısıyla TYÇ normları doğrultusunda dizayn edilen yeterliliklerin son kullanıcılara ulaştırılma gayesinin de gerçekleşmeye başladığı ifade edebilir.

Bundan sonraki aşamalar ise;

- ✓ Yeterliliklerin daha fazla kişiye ulaştırılması,
- ✓ Yeterliliklerin kalite güvence süreçlerini iyileştirme ve hızlandırma,
- ✓ Veri tabanının da yer aldığı TYÇ web sitesinin zenginleştirilmesi,
- ✓ TYVT'nin Europass portalına entegrasyonun sağlanması olmalıdır.

Yeterliliklerin daha fazla kişiye ulaştırılması için kamu spotları oluşturulması, kamuya açık yerlerde görünürlüğünün artırılması gibi çalışmalarla yeterliliklere ulaşan kişi sayısı artırılması önerilmektedir. Milyonlarca kişinin yararlanacağı veri tabanının daha iyi sunulması için TYÇ Bilgi Merkezi ya da Yardım Merkezi oluşturularak hizmet sağlanmalıdır. Ayrıca veri tabanının popüler olması yeterlilik veri tabanına içerik sağlayan 200'ün üzerinde kurum üzerinde etki oluşturarak bu kurumların sahip olduğu yeterliliklerin daha iyi hazırlanmasına da şüphesiz katkı sağlayacaktır.

Ayrıca, kullanıcıların geri dönüşleri doğrultusunda veri tabanı zenginleştirilerek daha kullanışlı ve verimli hale gelecektir. Ayrıca, veri tabanının yer aldığı TYÇ web sitesinde ilgi testi hazırlanarak, kişilere uygun sektör ve yeterliliklere yönlendirme sağlanabilir. Bu şekilde kişilerin ilgileri doğrultusunda yeterlilik edinmesinin yolu açılabilir.

Bir diğer önemli husus da TYVT'nin Europass portalına entegrasyonunun sağlanmasıdır. 2014 yılından itibaren yapılan çalışmalarla sadece yeterlilikler AYÇ Tavsiye Kararı 6. Ekine uygun hale getirilmemiş, aynı zamanda TYVT'nin dijital alt yapısı da Europass Portalı alt yapısı ile uyumlu hale getirilmiştir. Aynı şekilde TYVT'de yer alan yeterlilikler İngilizce olarak da sunulmaktadır. Dolayısıyla yeterliliklerin Europass Portalında yayımlanmaması için bir engel kalmamıştır.

Avrupa'da az sayıda ülke yeterliliklerini Europass Portalında yayımlamaya başlamıştır. Dolayısıyla, Avrupa'da çoğu ülke veri tabanlarını Europass entegrasyonuna hazır hale getirememişken, entegrasyona hazırlıklarını tamamlamış Türkiye'nin bir an önce TYVT'yi Europass'a entegre etmesi Türkiye'nin eğitim, öğretim ve yeterlilik sisteminin hızlı bir şekilde modernize ettiğinin uluslararası arenada göstergesi olacaktır. TYVT yeterliliklerinin Europass'da yayımlanması ile birlikte, ülkemizdeki yeterliliklerin Avrupa çapında anlaşılması kolaylaşacak ve yeterliliklerin küresel anlamda cazibesi artacaktır. Ayrıca, yabancı ülke vatandaşlarının Türkiye'deki eğitim ve yeterlilik kurumlarına olan ilgisi artacaktır. Bunlara paralel olarak Avrupa'da çalışmayı ya da eğitim görmeyi planlayan bireylerin Türkiye'de edindiği yeterliliklerin anlaşılması kolaylaşacak, dolayısıyla Türk vatandaşlarının Avrupa'da kariyer ve istihdam yollarına erişimine katkı sağlanmış olacaktır.

EKLER

Ek-1: Anket Soruları

Part I

1. Country/Community	Metin girmek için buraya tıklayın veya dokunun.
2. Your Organization	Metin girmek için buraya tıklayın veya dokunun.
3. Your Name	Metin girmek için buraya tıklayın veya dokunun.
4. Job Title	Metin girmek için buraya tıklayın veya dokunun.
5. E-mail	Metin girmek için buraya tıklayın veya dokunun.
6. Please indicate the type of organisation you work for	Bir öge seçin.
7. Please indicate how long you have been involved in the area of qualifications database/register	Bir öge seçin.

Part II

The questions in this part are about structures and scopes of the databases/registers

1. Is/will there be a database/register in your country, which includes a part of or all qualifications in your country?
Yes No
2. How many qualifications databases/registers (will) exist in your country?
One Two More than two
3. The database/register contains/will contain
 Only academic qualifications
 Only vocational qualifications
 Both academic and vocational qualifications
 All types of qualifications (including work-based qualifications)
4. What are the prerequisites for the qualifications to be included in the database/register?
Meeting all provisions of the NQF
Having NQF level
 Having EQF Level
 Having credits
 Having learning outcomes
 Having quality assurance
 No prerequisite
5. What information is/will be provided on the qualifications in the database/register?
 Field
 NQF Level
 EQF Level
 Description of the qualification
 Awarding body or competent authority
 Credit points/notional workload needed to obtain the qualification
 Internal quality assurance processes
 External quality assurance/regulatory body
 Source of information
 URL of the qualification
 Entry requirements
 Expiry date

6. Components of learning outcomes -knowledge, skills and competences etc.- for each level are described.
- Separately
 - Whole as a text
 - No learning outcomes on the qualifications
7. Does/will the database/register reveal required learning pathways to obtain a qualification?
- Yes
 - Partially
 - No
8. Can the qualifications in the database/register be searched through search button?
- Yes
 - No
9. What sorts of information regarding the qualifications are filtered or categorized through the database/register?
- Qualifications in a field
 - Qualifications provided in a city
 - Age range of the qualification holders
 - Qualifications in a certain level (i.e. between Level 4- Level 6)
 - Gender distribution of each qualification holders
10. The database/register contains/is planned to contain international or/and foreign qualifications.
- Yes
 - No
11. Which of the following are/will be embedded in the database/register alongside qualifications?
- Occupational standards
 - Relevant legislations, principles procedures etc.
 - Statistical data about qualifications, holders, field, gender, district, awarding bodies etc.
 - Articles, advices, guidelines and links provided to help students, jobseekers, guidance professionals and graduates in making decisions for education, training and career pathways.
12. Is detailed information of qualifications in the database/register published/ to be published in English?
- Yes
 - No

13. Please type the URL(s) of your registers/databases

Metin girmek için buraya tıklayın veya dokununuz.

14. Apart from abovementioned ones, please specify any other structures, features or properties that your database/register has.

Metin girmek için buraya tıklayın veya dokununuz.

Part III

This part of the questionnaire comprises questions about the functions of the databases/register

1. The database/register contributes to implementation of the NQF
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree

2. Are the qualifications in the database/register associated/to be associated with ESCO skills/occupations pillars in order for people to be employed easily?
 Yes
 No

3. The database/register
 has been linked to Europass Portal
 will be linked to Europass Portal
 Neither

4. The register/database provides information to National Statistical Institution or related public agency in helping them to form policies within the context of education and employment.
 Yes
 No

5. The qualifications included in the database/register facilitate/will facilitate understanding of qualifications.
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree

6. Qualifications included/to be included in the database/register are relevant for users (learners, employees, employers, etc.)
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree

7. The database/register makes/will make it easier to validate and recognise learning and qualifications acquired through informal and nonformal ways.
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree

8. The database/register makes/will make the skills and competences of qualifications visible to public.
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree

9. Does the register/database contribute to progression between qualifications achieved in school, in higher education and training
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree

10. The database/register facilitates/will facilitate access to education and training courses
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree

11. The database/register enables/will make it easier to relate/compare different types of qualifications.
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree

12. The database/register contributes to promoting lifelong learning
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree
13. The database/register strengthens/will strengthen cooperation between education and the labour market.
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree
14. The database/register contributes/will contribute to modernization of training and education system in the country/region.
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree
15. The database/register enhances/will enhance labour/learner mobility across Europe.
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree
16. The database/register plays/will play a part in lowering unemployment rate.
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree
17. By means of the database/register, visibility of qualifications among foreigners enhance/will increase international interest in our qualifications
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree
18. The database/register raises/will raise the employment rate of refugees in the country.
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree
19. A database/register being implemented in a regulatory basis is more effective and efficient than that of voluntary basis
 Strongly disagree Disagree Neutral Agree Strongly agree
20. If you would like to give some additional information about your database/register not addressed in this questionnaire or add an interpretation, please provide comments.

Metin girmek için buraya tıklayın veya dokununuz.

Ek-2: AYÇ Seviye Tanımlayıcıları Tablosu

	Bilgi	Beceri	Sorumluluk ve Bağımsızlık
Seviyeler	Kuramsal ve olgusal bilgi olarak tanımlanmaktadır.	Bilişsel (mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünmeyi de içerir) ve uygulama becerileri (el becerisi ile yöntem, malzeme, araç ve gereçlerin kullanılmasını da içerir) olarak tanımlanmaktadır.	Öğrenenin bilgi ve becerilerini bağımsız şekilde ve sorumluluk olarak uygulama yeteneği anlamına gelmektedir
1	Temel genel bilgi.	Basit görevleri yerine getirmek için gerekli temel beceriler	Yapılandırılmış ortamlarda doğrudan gözetim altında çalışmak veya öğrenmek.
2	Çalışma veya öğrenme alanına ilişkin temel olgusal bilgi.	Basit kuralları ve araçları kullanarak alışlagelmiş (rutin) sorunları çözmek ve görevleri yürütmek amacıyla uygun bilgiyi kullanmak için gerekli, temel bilişsel ve uygulama becerileri.	Gözetim altında bir miktar bağımsız şekilde çalışmak veya öğrenmek
3	Çalışma veya öğrenme alanındaki olgulara, ilkelere, süreçlere ve genel kavramlara ilişkin bilgi.	Temel yöntem, araç, malzeme ve bilgiyi seçerek ve uygulayarak sorunları çözmek ve görevleri yürütmek için gerekli, bilişsel ve uygulamalı bir dizi beceri.	Çalışma veya öğrenme alanındaki görevlerin yürütülmesi için sorumluluk almak. Sorunların çözümünde mevcut koşullara göre davranışlarını uyarlamak.
4	Çalışma veya öğrenme alanının geniş kapsamlı bağlamlarına ait kuramsal ve olgusal bilgi.	Çalışma veya öğrenme alanındaki özgün sorunlara çözüm üretmek için gerekli, bilişsel ve uygulamalı bir dizi beceri.	Genellikle öngörülebilir ancak değişime açık çalışma veya öğrenme ortamlarına ait yönergeler kapsamında kendi kendini yönetmek. Çalışma veya öğrenme faaliyetlerini değerlendirmek ve geliştirmek için bir miktar sorumluluk olarak başkalarının yürüttüğü alışlagelmiş (rutin) işleri gözetlemek
5	Çalışma veya öğrenme alanındaki kapsamlı olgusal ve kuramsal ihtisas bilgisi; söz konusu bilginin sınırları hakkında farkındalık.	Soyut sorunlara yaratıcı çözümler geliştirmek için gerekli, geniş kapsamlı bilişsel ve uygulamalı bir dizi beceri.	Öngörülemeyen değişimlerin olduğu çalışma veya öğrenme faaliyetlerine ilişkin ortamlarda yönetim ve gözetim sergilemek. Kendisinin ve başkalarının performansını gözden geçirmek ve geliştirmek.
6	Çalışma veya öğrenme alanındaki kuram ve ilkeleri eleştirel bir	Çalışma veya öğrenme ihtisas alanındaki karmaşık ve öngörülemeyen sorunları çözmek	Öngörülemeyen çalışma veya öğrenme ortamlarında karar verme sorumluluğu olarak

	yaklaşım ile anlamayı içeren ileri düzeyde bilgi.	için gerekli, derin bilgi ve yenilik içeren ileri düzey beceriler.	karmaşık teknik ve mesleki faaliyetleri veya projeleri yönetmek. Birey veya ekiplerin mesleki gelişimini yönetmek için sorumluluk almak.
7	Özgün düşünce ve/veya araştırmalara temel teşkil eden ve bir kısmı, çalışma veya öğrenme alanının en derininde olan yüksek ihtisas bilgisi. Alandaki ve farklı alanların ara yüzündeki bilgiye yönelik hususlarda eleştirel farkındalık	Yeni bilgi ve prosedürler geliştirmek ve farklı alanlardaki bilgileri bütünleştirmek amacıyla yürütülen araştırma ve/veya yenilik faaliyetlerinde gerekli, sorun çözmeye yönelik ihtisas becerileri.	Karmaşık, öngörülemez ve yeni stratejik yaklaşımlar gerektiren çalışma veya öğrenme ortamlarını yönetmek ve dönüştürmek. Ekiplerin mesleki bilgi ve uygulamalarına katkıda bulunmak için ve/veya stratejik performanslarını gözden geçirmek için sorumluluk almak.
8	Çalışma veya öğrenme alanının en derinindeki ve farklı alanların ara yüzündeki bilgi.	Araştırma ve/veya yenilik faaliyetlerindeki kritik sorunları çözmek, mevcut bilgi ve mesleki uygulamaları genişletmek ve yeniden tanımlamak için gerekli, sentez ve değerlendirmeyi içeren, en ileri düzeydeki ihtisas beceri ve teknikleri.	Üst düzeyde yetki, yenilik, bağımsızlık, bilimsel ve mesleki bütünlük sergilemek. Araştırma içeren çalışma veya öğrenme ortamlarının en derinindeki bağlamlarda yeni düşünce veya süreçlerin geliştirilmesine sürekli bağlılık göstermek.

Ek-3

AYÇ Referansama Ölçütleri:

1. Referanslanma sürecindeki tüm ilgili kurumların görev ve sorumlulukları açıkça belirtilmelidir.
2. UYÇ'ler ve AYÇ seviye tanımlayıcılar arasında açık ve anlaşılır bir bağlantı kurulmalıdır.
3. UYÇ ve sistemler, öğrenme kazanımları ilkeleri, yaygın ve serbest öğrenmelerin doğrulanması için gerekli düzenlemeler ve uygunsa kredi transfer sistemlerini içermelidir.
4. Yeterliliklerin UYÇ'lere yerleştirilme prosedürleri şeffaf bir şekilde yapılmalıdır.
5. Eğitim, öğretim ve belgelendirme süreçleri için hazırlanan kalite güvence sistemleri Tavsiye Kararı'ndaki belirtilen kalite güvence ilkeleri ile uyumlu olmalıdır.
6. Referanslama sürecinde oluşturulan kalite güvence ilkelerinin, kalite güvence kuruluşları tarafından uygun bir şekilde gerçekleştirildiğine dair referanslama raporu yazılı beyanname içermelidir.
7. Referanslama sürecine, 2 farklı ülkeden uluslararası uzman dahil edilmelidir ve rapor bu uzmanların yazılı beyanmelerini içermelidir.
8. Sorumlu kurum ve kuruluşlar UYÇ ya da yeterlilik sistemlerinin referanslanmasını taahhüt ederler ve ülkelerden ulusal koordinasyon noktası/noktaları belirlemeyi bekler. Ayrıca, tüm kriterler Avrupa Yüksek Öğretim Alanı Kalite Güvencesi ile uyumlu olmak zorundadır.
9. Üye devletler ya da diğer katılımcı ülkeler (Türkiye, Sırbistan, Norveç gibi), referanslama raporunu AYÇ'ye referansladıktan ya da raporları güncelledikten sonra altı ay içerisinde yayımlamak ya da ilgili AB portalında karşılaştırmanın sağlanması için gerekli bilgileri sunmak zorundadırlar.
10. Referanslama süreci sonrasında da oluşturulan yeterlilikler de AYÇ'ye açık bir referans içermelidir.

KAYNAKÇA

Daff, T. (2011). *Reflections on Ireland's education/training policy making process leading to the national framework of qualifications: National and international influences. Level 3, 9 (1)*, doi:10.21427/D7HX6F

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Cohen, L., Manion, L. & Marrison, K. (2000). *Research Methods in Education*. London: Routledge.

Young, M.F.D. (2005). *National Qualifications frameworks: their feasibility and effective implementation in developing countries*. Report prepared for the ILO (Working Paper No: 22). Erişim adresi: https://www.ilo.org/skills/pubs/WCMS_103626/lang--en/index.htm

UNESCO (2011). *International Standard Classification of Education, ISCED 2011*. <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

Avustralya Yeterlilikler Çerçevesi (2020). <https://www.aqf.edu.au/>

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (2018). *T.C. Resmi Gazete* (30479-15/7/2018). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/19.5.4.pdf>

Higgs, P. & Keevy, J. (2009). *Qualifications frameworks in Africa: a critical reflection. South African Journal of Higher Education*, 23 (4).

CEDEFOP (2008). *Terminology*. https://www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf

CEDEFOP. *Qualifications at Level 5: Progressing in a Career or to Higher Education* https://www.cedefop.europa.eu/files/6123_en.pdf

CEDEFOP (2018). *Avrupa'da Yeterlilik Çerçevesi Gelişimi*. https://www.cedefop.europa.eu/files/9139_en.pdf

Quality and Qualifications Ireland (QQI) (2009). *Framework Implementation and Impact Study Report of Study Team*,

<https://www.qqi.ie/Downloads/Framework%20Implementation%20and%20Impact%20Study.pdf>

CEDEFOP. *Defining, writing and applying learning outcomes*.

https://www.cedefop.europa.eu/files/4156_en.pdf

OECD. *Propositions for a Typology of Recognition Systems*.

<http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/41834778.pdf>

AVRUPA KOMİSYONU (2008). *AYÇ 10. Yıl Kitapçığı*.

<https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19190&langId=en>,

CEDEFOP (2011). *Understanding Qualifications*.

<https://www.cedefop.europa.eu/en/themes/understanding-qualifications>

CEDEFOP (2017). *Global Inventory of Regional and National Frameworks*.

https://www.cedefop.europa.eu/files/2221_en.pdf,

ETF. *Qualifications Systems: “Getting Organized*.

https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/89E0B0EEF0F8C468C12580580029F2CD_Qualification%20systems_toolkit.pdf

ILO. *Recognition of Prior Learning*.

https://www.ilo.org/skills/areas/work-based-learning/WCMS_672345/lang--en/index.htm

WORLD BANK. *Qualifications frameworks and quality assurance of education and training*.

https://olc.worldbank.org/sites/default/files/Qualifications%20frameworks%20and%20quality%20assurance%20of%20education%20and%20training_final%20%281%29.pdf,

ILO. *National qualifications frameworks: Their feasibility for effective implementation in developing countries.*

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_103626.pdf

OECD. *The Role of National Qualifications Systems in Promoting Lifelong Learning.*

<https://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/33977045.pdf>

ILO. *The implementation and impact of National Qualifications Frameworks: Report of a study in 16 countries.*

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---ifp_skills/documents/publication/wcms_126589.pdf

OECD. *The Role of National Qualifications Systems in Promoting Lifelong Learning, Background Report for Ireland.*

http://biblioteka-krk.ibe.edu.pl/opac_css/doc_num.php?explnum_id=512

ILO. *Regional Qualification Framework (RQF) A way forward for Greater Mobility of SAARC Workers.*

https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---sro-new_delhi/documents/presentation/wcms_566509.pdf

Quality and Qualifications Ireland (QQI) 2019. *Enqa Agency Review* .

<https://enqa.eu/wp-content/uploads/2019/08/qqi-external-review-report.pdf>

Quality and Qualifications Ireland (QQI) (2003). *Policies and criteria for the establishment of the National Framework of Qualifications.*

<https://www.qqi.ie/Publications/Publications/Policies%20and%20Criteria%20for%20the%20Establishment%20of%20the%20NFQ.pdf>

Quality and Qualifications Ireland (QQI). *The National Framework of Qualifications (NFQ).*

https://www.qualifax.ie/index.php?option=com_content&view=article&id=32&Itemid=124

NATIONAL RECORDS OF SCOTLAND. *Scotland's Population.*

<https://www.nrscotland.gov.uk/news/2019/scotlands-population-2018>

OECD. *Review of the Quality and Equity of Education Outcomes in Scotland Diagnostic Report.*

<https://www.oecd.org/education/school/39744132.pdf>

EUROPEAN COMMISSION. *Key Action 3: Support for policy reform.*

https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/programme-guide/part-b/three-key-actions/key-action-3_en

EUROPEAN COMMISSION. Learning Opportunities and Qualifications in Europe, Information about courses, work-based learning and qualifications.

[https://ec.europa.eu/ploteus/search/site?f\[0\]=im_field_entity_type%3A97#](https://ec.europa.eu/ploteus/search/site?f[0]=im_field_entity_type%3A97#)

EUROPEAN COMMISSION “European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS),

https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/european-credit-transfer-and-accumulation-system-ects_en

Quality and Qualifications Ireland (QQI). *Framework Implementation and Impact Study Report of Study Team September 2009.*

<https://www.qqi.ie/Downloads/Framework%20Implementation%20and%20Impact%20Study.pdf>

NQF-in PROJECT. *Including Non-formal Sector Qualifications in National Qualifications Frameworks – The Experiences and Solutions of Seven European Countries Volume I: Country Reports.*

<http://www.nqf-in.eu/downloads/NQF-IN%20Country%20Reports.pdf>

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU (2016). *Ulusal Yeterlilik, İnşaat İşçisi Seviye 2.*

https://portal.myk.gov.tr/index.php?dl=Yeterlilik%2F1841%2FSON_TASLAK_PDF_20181226_141753.pdf&fileName=16UY02532+Rev+00+%C4%B0n%C5%9Faat+%C4%B0%C5%9F%C3%A7i&option=com_yeterlilik

SCQF. *Scottish Credit and Qualifications Framework Third Party Credit Rating Policy.*

https://www.ed.ac.uk/files/atoms/files/scqfthirdpartycrreditating2019.docx_0.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *Commission Staff Working Document Towards A European Qualifications Framework For Lifelong Learning.*

http://www.encore-edu.org/ENCoRE-documents/consultation_eqf_en.pdf

EU COMMISSION (2008). *The European Qualifications Framework: supporting learning, work and cross-border mobility 10th Anniversary*. <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19190&langId=en>

Avrupa Parlamentosu ve Komisyonu Tavsiye Kararı. *Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi Oluşturulması*.

<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:111:0001:0007:EN:PDF>,

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI, RESMİ GAZETE. *4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Madde237*.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180715-1.pdf>

BAKANLAR KURULU. *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname, Madde 34/A*. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/11/20111102M1-5.htm>

EUROPEAN COUNCIL ANDEUROPEAN COMMISSION. *Treaty on European Union 1992*.

https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *EU Single Market Act*.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0027>

EUROPEAN COUNCIL. *Recommendation of 22 May 2017 on ‘the European Qualifications Framework for lifelong learning and repealing the recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning*.

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)

INSTITUTES OF TECHNOLOGY 2006. *ACT*.

https://hea.ie/assets/uploads/2017/04/iot_act_2006.pdf

MESLEKİ YETERLİLİK KURUMU. *Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanmasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 2015*.

<https://www.myk.gov.tr/images/articles/mevzuat/21.5.20158213.pdf>

RECOMMENDATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 18 December 2006 on *key competences for lifelong learning*.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=EN>

EUROPEAN COUNCIL ANDEUROPEAN COMISSION. *Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning*, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN)

RECOMMENDATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 23 April 2008 on the *Establishment of the European Qualifications Framework for Lifelong Learning (2008/C 111/01)*. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008H0506(01)&from=EN)

PUBLICATIONS OFFICE OF THE EU OFFICIAL JOURNAL (2010). *Education and Training*.

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/59381b9f-3a72-4bca-9b8f-1f9029644152/language-en>

TERİMLER SÖZLÜĞÜ

Ana yeterlilikler: Genellikle tanımlanmış bir öğrenme veya çalışma alanındaki öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi süreci sonunda edinilen geniş kapsamlı yeterliliklerdir. Ana yeterlilikler, bir öğrenme sürecinin, öğretim programının veya meslekî eğitimin tamamlandığını göstermektedir.

Anahtar Yetkinlikler: Bilgi toplumunun gerektirdiği, tüm bireylerin sahip olması gereken, kişilerin hayat boyu öğrenme çerçevesinde bireysel gelişimini, topluma etkin ve sorumlu bireyler olarak sosyal katılımlarını, istihdam edilebilmelerini destekleyen temel yetkinliklerdir.

Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi: AYÇ AB çapında, farklı ortamlarda edinilmiş farklı türde yeterliliklerin anlaşılmasını ve karşılaştırılmasını sağlayan ve farklı ülke yeterlilik sistemlerini birbirleriyle ilişkilendiren sekiz referans seviyeli bir karşılaştırma aracıdır.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi: Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan; ilk, orta ve yükseköğretim dâhil, meslekî, genel ve akademik eğitim ve öğretim programları ve diğer öğrenme yollarıyla kazanılan tüm yeterlilik esaslarını gösteren ulusal yeterlilikler çerçevesini ifade etmektedir.

Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi: Yeterliliklerin ve seviye tanımlayıcıları aracılığıyla öğrenme kazanımlarının sistematik şekilde bir araya getirildiği yapılardır. Bu yapı eğitim ve yeterlilik sisteminin iyileştirilmesine katkı sağlar.

Beceri: Bir çalışma veya öğrenme alanında edinilen mantıksal, sezgisel ve yaratıcı düşünme ile el becerisi, yöntem, materyal, araç ve gereçleri kullanabilmeyi gerektiren "bilgiyi kullanma" ve "problem çözme" olarak tanımlanmıştır.

Bilgi: Bir çalışma veya öğrenme alanı ile ilgili gerçeklerin, ilkelerin, teorilerin ve uygulamaların anlaşılmasını içeren kuramsal ve/veya olgusal bilgi olarak tanımlanmıştır.

Birim yeterlikler: Ana yeterliliğin öğrenme kazanımlarının tamamını değil, bileşenlerinden oluşan özel ve dar bilgi, beceri ve yetkinliği ifade eder ve sınırlı bir işi, ya da eğitimi gerçekleştirmek için kullanılır.

Destekleyici yeterlilikler: Önceden kazanılan bir ana yeterliliğe ek olarak edinilen öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi sonucu belgelendirilen yeterliliklerdir. Bu yeterlilikler bilgi veya becerilerin güncellenmesi, yenilenmesi veya sürekli meslekî gelişim ile ilgili olup bu yeterliliklerin kazanılabilmesi için mutlaka bir ana yeterliliğe sahip olunması gerekmektedir.

Diploma: Yükseköğretim dâhil eğitim ve öğretim programlarından mezun olanlara bitirdikleri okul ve program türüne göre sorumlu kurum veya kuruluş tarafından düzenlenen derece ifade eden resmi

belgedir. Eğitim kuruluğu: Genel, mesleki ve teknik eğitim alanında diploma almaya götüren ortaöğretim kurumları ve yükseköğretim kurumları ile belge ve sertifika programlarının uygulandığı her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim öğretim kurum ve kuruluşlarıdır.

Kalite Güvencesi: Yeterliliklerin belirlenen kalite standart ve ölçütlerini karşılamasını sağlayan planlama, uygulama, değerlendirme, raporlama ve kalite iyileştirme faaliyetleridir.

Öğrenen: Örgün ve yaygın eğitimde, işbaşında veya serbest öğrenme ortamlarında bir eğitici eşliğinde veya yalnız olarak bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmeye devam eden bireydir.

Öğrenme Kazanımı: Herhangi bir öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra bireyin sahip olduğu bilgi, beceri ve yetkinliklerdir.

Önceki Öğrenmenin Tanınması: Bireyin bir yeterliliğe hak kazanması veya bir eğitim programının bir kısmından muaf tutulması için daha önce örgün eğitim, yaygın eğitim ve serbest öğrenme yoluyla kazandığı kredilerin ve öğrenme kazanımlarının değerlendirilmesi sürecidir.

Örgün Eğitim: Okul merkezli eğitim olup, ulusal eğitim sistemi içindeki tanımlı okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite eğitimini kapsayan; öğrenme amaçları, öğrenme zamanı ve öğrenme desteği yapılandırılmış durumda olan, öğrenen açısından tasarlanmış tanımlı ve sıralı eğitimidir.

Özel amaçlı yeterlilikler: Başka bir yeterliliğe bağlı olmayan ancak kendi içerisinde bütünlüğü ve tek başına kullanımı (meslek icra etme, iş yeri açma ve benzeri gibi) olan öğrenme kazanımlarının doğrulanması sonucunda elde edilen yeterliliklerdir.

Serbest Öğrenme: Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında verilen eğitimle edinilmeyen bir amaç veya niyet olmaksızın kazanılan öğrenmeden, bilinçli ve niyetlenmiş öğrenmeye kadar deneyime dayalı her türlü öğrenmedir.

Yeterlilik: Sorumlu kurum tarafından bireyin öğrenme kazanımlarını belirli ölçütlere göre edindiğinin bir değerlendirme ve geçerlilik kazandırma sürecinin sonunda tanınması halinde elde edilen resmi belgedir.

Yeterlilikler Veri Tabanı: Öğrenme kazanımlarına ve seviye tanımlayıcılarına göre hazırlanan yeterliliklerin belli amaçlara hizmet etmesi için özel formatta oluşturulan bir yapıdır.

ÖZGEÇMİŞ

Osman ÇOŞAR 1988 yılında doğmuştur. Lise öğrenimini Yozgat Erdoğan Akdağ Anadolu Öğrenmen Lisesinde, yükseköğrenimini ise Marmara Üniversitesi İktisat(ing) Bölümünde 2014 yılında tamamlamıştır. 2017 yılından beri Mesleki Yeterlilik Kurumu'nda uzman yardımcısı olarak görev yapmaktadır.
